

Αριθ. 132719

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Παύλος Κωνσταντίνου

ΕΤΟΣ Α'—ΤΟΜΟΣ Α

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΝ
ΑΥΤΗΝ ΑΡΙΘ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1888

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΤΟΣ

Ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» φιλοτίμως προσήνεγκον τὴν πολύτιμον συνεργασίαν των οἱ κύριοι :

Ν. Ἀμβράζης, Μ. Γαλανός, Δ. Γεωργίου, Ν. Δαμαλάς, Ν. Π. Δημητρακόπουλος, Κ. Δι-
αλεισιμᾶς, Ἡλ. Καντζῆς, Εἰθ. Καρακάλλου, Θ. Κόντης, Σ. Νικολάου, Κ. Ξανθοπούλου,
Π. Παπαζαφειρόπουλος, Ἀγ. Παράσχου, Ἄλ. Ρ. Ραγκαβῆς, Ἐμμ. Σαγκριώτης, Ἰωάν.
Σκαλτσούνης, Π. Συνοδινός, Δ. Φραγκόπουλος καὶ ἄλλοι.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΑΙ.

Ευεργέται τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» ἀνεκλήρωσαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἱ κύριοι :

Δημήτριος Μερλόπουλος, ἰατρός ἐν Μεσσήνῃ· Γρηγ. Κυζιδης, ἔμπορος ἐν Κύπρῳ· Ἀκρι-
στός Ἀκριδοῦ, ἔμπορος ἐν Ἀθήναις.

Δωρηταὶ δὲ οἱ κύριοι :

Β. Γιαννούλης, Γ. Οἰκονόμος, Κ. Μαγιωράκος, Χρ. Α. Ρηγόπουλος, Σ. Μακρῆς, Κωνστ.
Βρακοπούλης, Ν. Βλάχος, Νικηφ. Κάντας, Κωνστ. Ζαλαμίχας, Α. Α. Φωκᾶς Ζενζεράτος,
Κωνστ. Ἀντωνίου, Διονύσιος Τσιπ. Σουδιᾶς καὶ τινες ἀνωνύμως.

Πρὸς τοὺς συνεργάτας τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ ἀντιπροσωπεύσαντας
αὐτὴν ἀνταποκριτὰς ἢ Διευθύνους τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν αὐτῆς εὐ-
γνωμοσύνην.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ» ΤΟΜΟΥ.

Α'.

Θρησκευτικά.

— Ἡ ἐλεημοσύνη ἐκφορᾷ τὴν περιουσίαν ἡμῶν· Δ. Γεωργίου	σελ. 28
— Ἡ δόξα τῶν γενεθλίων τοῦ Ἰησοῦ· Κων- σταντ. Διαλεισιμᾶς	σελ. 54
— Ὁρθηκεία καὶ κλήρος· Νικ. Δημητρακο- πούλου	σελ. 75, 104
— Ὑπόμνημα περὶ κλήρου· Π. Παπαζα- φειρόπουλου	σελ. 85
— Νὰ μορρωθῆ καὶ νὰ μισθοδοτηθῆ ὁ κλη- ρος· Σ. Νικολάου	σελ. 135
— Ἡ Ὁρθηκεία εἶναι φύσει ἀναγκαῖα· Κ. Διαλεισιμᾶς	σελ. 158
— Ἐπὶ τῆς ἀνορθώσεως τοῦ κλήρου· Ἡλ. Καντζῆς	σελ. 168
— Περὶ διορθώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν· Ν. Δαμαλάς	σελ. 182

Β'.

Ἠθικοθρησκευτικά καὶ Ἠθικο- πολιτικά.

— Τὴν πρέμει νὰ ἐνοσημεν λέγοντες ἀνά- πλασιν· Μιχ. Γαλανοῦ.	σελ. 10
---	---------

— Ἡ ἠθικοποίησις τῆς κοινωνίας· ὁ πρῶτι- στος παράγων τῆς κοινωνικῆς ἀναπλάσεως· Εἰθ. Καρακάλλου	σελ. 18
— Αἱ τρεῖς ἀναπλαστικαὶ δυνάμεις· Κων- σταντίνου Διαλεισιμᾶς	σελ. 22
— Ἐλευθερία καὶ ὕλισμός· Μιχ. Γαλα- νοῦ	σελ. 54
— Ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἡ Γαλ. Ἐπανάστα- σις· Ι. Σκαλτσούνης	σελ. 81, 97, 113, 130, 145
— Ἡ ἠθικὴ ἡμῶν νόσος, τὰ αἴτια καὶ ἡ θε- ραπεία· Ἐμμ. Σαγκριώτου	σελ. 125, 138, 158
— Ἡ ἐκ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀφέλεια τοῦ ἐλληνικ. ἔθνους· Κ. Διαλεισιμᾶς	σελ. 118
— Ἡ μυθιστορία καὶ ἡ ἠθικὴ μόρφωσις· Ν. Κ. Μακέρου	σελ. 141
— Σχολὴ καὶ ναὸς· Μιχ. Γαλανοῦ	» 140, 152
— Ἡ ἀληθὴς ἀποστολὴ καὶ τὸ κύ- ριον θέμα τῆς ἐν τῷ ἑλλην. δημοσιο- γραφίᾳ· Ν. Δαμαλάς	σελ. 164
— Εὐαγγελικὴ ἠθικὴ· Μιχ. Γαλανοῦ	σελ. 166, 177
— Ἡ ἐγκράτεια· Νικολ. Δη- μητρακόπουλου	σελ. 187
— Τὸ εὐέγγειον· Μιχ. Γαλανοῦ.	» 190

Γ'.

Περιγραφαὶ καὶ ἐντυπώσεις.

— Ὀδοιπορικαὶ ἐντυπώσεις· Ἰωάν. Σκαλτσούνης	σελ. 37, 49
— Ἐβριναὶ ἐντυπώσεις· Νικ. Δημητρακόπουλου	» 127
— Παρὰ τὴν θάλασσαν πρὸ τοῦ ἡ- λίου δύοντος· Μιχ. Γαλανοῦ	» 179

Δ'.

Διάλογοι.

— Διάλογος δύο φοιτητῶν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ· Κωνστ. Διαλεισιμᾶς	σελ. 40
— Χριστιανός, ὕλισθης καὶ κα- ραμύς· Κωνστ. Διαλεισιμᾶς	» 102

Ε'.

Διηγήματα.

— Φωναὶ ἀπὸ τῶν τάφων καὶ τῶν νεκρῶν· Μιχ. Γαλανοῦ.	σελ. 73, 88, 105
— Ἡ σωτήριος κλεις· Κωνστ. Διαλεισιμᾶς	σελ. 92
— Οἱ μετὰ θάνατον φίλοι· Θεοφ. Κόντης	» 93
— Ἀνοθέσμη διηγημάτων· Θεοφ. Κόντης	» 110
— Διηγήματα· Θεοφ. Κόντης	» 140
— Αἱ τρεῖς περιπλανώμεναι· Ν. Δημητρακόπουλου.	σελ. 154
— Ἡ πίστις μου καὶ τὸ στή- ριγμά μου· Κ. Διαλεισιμᾶς.	» 183

ΣΤ'.

Ἐκδοήματα.

Ἐπὶ τῆς Κ. Διαλεισιμᾶς	σελ. 17
Ἄσμα Γεωργίου Κ. Διαλεισιμᾶς	» 44
Ἐἶνε Θεός· Ἀχιλ. Παράσχου	» 53
Ἐπιρροὴ τοῦ Εὐαγγελίου· Ν. Ἀμβράζης	» 54
Τὸ ναυάγιον καὶ ἡ σωτηρία· Κ. Διαλεισιμᾶς	» 59
Εὐχαριστία· Α. Ρ. Ραγκαβῆς	» 72
Εὐεργετήτες· Κ. Διαλεισιμᾶς	» 75
Θρησκευτικοὶ ρεμβασμοὶ· Α. Παράσχου	» 85
Τὶ εἶναι μάταιον· Κ. Διαλεισιμᾶς	» 91
Ἦμος εἰς τὸν Θεόν· Α. Ρ. Ραγκαβῆς	» 101
Ἡ 25ῃ Μαρτίου· Π. Συνοδινός	» 123
Πεῖς τὸ λέκκιμα τῆς ἐν Ὀδησσοῦ Ἑλλ. Σχολῆς· Α. Παράσχου	» 134
Ὁ λατρευτός· Κ. Διαλεισιμᾶς	» 137
Τὸ ὄρφανόν· Μ. Γαλανοῦ	» 139
Πρὸς τὸν Χριστόν· Α. Παράσχου	» 151
Ὁ ἀναπλασθεὶς· Ν. Ἀμβράζης	» 165
Ἀναδαυμός· Κ. Διαλεισιμᾶς	» 170
Ἡ εὐχὴ τοῦ εἰθ. Π. Ματαράζης	» 175
Ὁ πεινασμένος· Ἡπειρώτης· Κ. Κρυστάλλη.	» 180

Ζ'.

Συλλογικά.

— Ἐκθεσις τῶν κατὰ τὸν Σύλλογον. Σελ.	1
— Ἀήλωσις τῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πε- ριοδικοῦ ἐπιτροπείας	» 4
— Παικίλαι περὶ Συλλόγου εἰδήσεις	» 32
— Κρίσεις τοῦ πανταχοῦ ἑλλ. τόπου περὶ «Ἀναπλάσεως»	» 33
— Ὑπόδοχὴ «Ἀναπλάσεως»	» 40
— Ἀναδημοσιεύσις ἑβριναίων «Ἀναπλάσεως»	» 61
— Γενική συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Συλ- λόγου τῆς «Ἀναπλάσεως»	» 65
— Καγονισμὸς ἀνταποκρ. «Ἀναπλάσεως»	» 79
— Δωρεαὶ ὑπὲρ τῆς «Ἀναπλάσεως»	» 80
— Ἀνταποκρίται «Ἀναπλάσεως»	» 96
— Ἡ «Νέα Ἡμέρα» περὶ «Ἀναπλάσεως»	» 93
— Ἐκθεσις ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας	» 111
— Ἡ ἐρητύτος Συλ. τῆς «Ἀναπλάσεως»	» 118
— Ὁ Διάδοχος ἐπίτιμος πρόεδρος τῆς «Ἀναπλάσεως»	» 125
— Βιβλιοθήκη—Δωρεαὶ	» 128
— Ὁ Διάδοχος καὶ ἡ Ἀνάπλασις	» 145
— Ἡ «Ἀνάπλασις» ἐν Ρωσσίᾳ	» 160
— Συλλογικαὶ εἰδήσεις—Βιβλιοθήκη	» 190
— Ἐκθεσις τῶν ἐν Κεῖρον ὁμογενῶν περὶ τῆς «Ἀναπλάσεως»· Δ. Φραγκόπουλου	» 162
— Ἐξάμηνος κατάστασις ταμιείου «Ἀνα- πλάσεως»	» 174
— Βιβλιοθήκη	» 191

Η'.

Ἐπιστολικά.

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Σκαλτσούνης	σελ. 6
» Α. Ρ. Ραγκαβῆς	» 36
» Κ. Ξανθοπούλου	» 52
» Μητροπολίτου Σάμου	» 94
» Φιλιππουπόλεως	» 113
» Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας	» 130
» Ἀντιοχείας	» 162
» Τοῦ Συλλόγου ὁ «Ἐλικός»	» 144

Θ'.

Ποικίλα.

— Οἱ ὀρθόδοξοι προσηλυτίζονται ἐγκατα- λειμμένοι.	σελ. 45
— Πανεπιστημιακὸς ναὸς	» 60
— Οἱ ἐν Βαδέσση τῆς Ἰταλίας ὀρθόδοξοι	» 78
— Ψηφιδωτὸν Ν. Δημητρακόπουλου	» 91
— » Εἰθ. Πλαστήρα	» 111
— Ὑπερ τῶν πεινῶντων Ἡπειρωτῶν	» 159
— Ὁ ὕλισθης, Εἰθ. Ἰωαννίδου, Συνταγμα- τάρχου	» 172
— Τὶ γίνεται εἰς πολλοὺς τῶν ναῶν μας	» 174

ΤΕΛΟΣ.

Επιθεωρησιν

Ετος Α'. Αριθμός 1 και 2.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΑΝΕΙΣΤΗΤΟΥ
ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΑΡΧΙΟΥ

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

Συνδρομή ετησίαι δια τὸ ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 40· δια τὸ ἐσωτερικὸν δραχμαὶ 40.
Ἡ δὲ συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος τοῦ Συλλόγου ἀρωγὸν ἀνευ ἐτέρας υποχρεώσεως.
Τὸ ΓΡΑΦΕΙΟΝ τοῦ Συλλόγου εὐρισκόμενον ἐν τῇ Σχολῇ Κ. Διαλεισιμᾶ ἐν τῇ συνοικίᾳ Πλάκας, ὁδῷ Ἀδριανοῦ,
εἶνε ἀνωικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 8—10 π. μ., κατὰ δὲ τὰς κυριακὰς καὶ ἑορτὰς ἀπὸ τῆς 10—12 π. μ.
Τὰ χειρόγραφα οὐδέποτε ἐπιστρέφονται.

ΦΥΛΛΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΚΑΙ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1887

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰκθυσίαι τῶν κατὰ τὸν Σύλλογον. — Δήλωσις τῆς ἐπι τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικῆ ἐπιτροπείας. — Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Σκαλισούνη. — Ἦ πρέπει νὰ ἐνοσῶμεν λέγοντες ἅ Ἀναπλάσιον, (ὑπὸ Μ. Γαλανοῦ). — Ἰπάρχει ποίημα, (ὑπὸ Κ. Διαλεισιμᾶ). — Ἡ ἠθικοποίησις τῆς κοινωνίας ὁ πρῶτιστος παράγων τῆς δικαιοσύνης ἀναπλάσεως, (ὑπὸ Β. Β. Καρακάλου). — Δι τρεῖς ἀναπλαστικαὶ δυνάμεις, (ὑπὸ Κ. Διαλεισιμᾶ). — Ἡ ἐλεημοσύνη ἐξασφαλίζουσα τὴν περιουσίαν ἡμῶν, (ὑπὸ Δ. Γεωργίου). — Ποικίλαι περὶ τοῦ Συλλόγου εἰδήσεις. — Ἀλληλογραφία.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ.

Τὸ δημοσίωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν Σύλλογον τῆς «Ἀναπλάσεως» ἰδρυθέντα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους. Τὸ καταστατικὸν τοῦ Συλλόγου ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον. Ἰδοὺ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἄρθρον :

Ἰδρῆται ἐν Ἀθήναις Σύλλογος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἢ «Ἀναπλάσις».

Ἰδοὺ καὶ τὸ δευτέρον ἄρθρον :

Ὁ Σύλλογος αὗτος σκοπεῖ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπλασιν καὶ διοργανώσιν τῆς κοινωνίας διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξυπηρετουμένου ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν.

Ἰδοὺ καὶ τὸ τρίτον ἄρθρον :

Ὁ Σύλλογος ἐπιδιώκει τὸν σκοπὸν αὐτοῦ τοῦτον :

α.) Διὰ δημοσίων ἀναγνωσμάτων γινόμενων ὑπὸ τῶν τακτικῶν καὶ ἐπιτίμων αὐτοῦ μελῶν.

β.) Διὰ προσφορῶν δημοσιευμάτων καὶ ἰδίως διὰ τακτικῆς ἐφημερίδος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀναπλάσις» κατὰ μῆνα ἐν πρῶτοις ἐκδιδομένης, εἴτα δὲ καὶ συχνότερον ἀναλόγως τῆς εὐρύσεως τοῦ Συλλόγου.

γ.) Διὰ σχολείων χριστιανικῆς πρὸς τὸν λαὸν διδασκαλίας, ἰδρυομένων, ὅπου δυνατόν, ἐν τε τῇ δούλῃ καὶ τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι, ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἠθικῶν καὶ βλικῶν τοῦ Συλλόγου μέσων. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ διὰ

παντὸς ἄλλου νομίμου μέσου, ὅπερ τὸ συμβούλιον ἤθελε θεωρήσει πρόσφορον.

Μετὰ τὰ τρία ταῦτα θεμελιώδη ἄρθρα, ἐν οἷς καταφαίνεται τὸ ὄνομα καὶ ὁ σκοπὸς καὶ τὰ μέσα τοῦ Συλλόγου, ἐπάγομεν καὶ τὸν πρόλογον, ὅστις συνεδημοσιεύθη μετὰ τοῦ καταστατικῆ, ἔχοντα οὕτωςαι :

»Χρῆζομεν ἐνότῃτος, συμβουθείας, ἐπαγορῶσεως, συμπήξεως, χρῆζομεν ἀναπλάσεως, ἀνακηρύξεως, διοργανώσεως, ἵνα σωθῶμεν, ἵνα ἐκτελέσωμεν τὴν ἀποσταλὴν ἡμῶν καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς ἔθνος. Ἀβτη ἢ μεγίστη ἐθνικὴ ἀνάγκη, ἢν πάντες συναίσθανόμεθα καὶ οὐδεὶς, ὃ μὴ ἠμολογῶν.

»Ἡ ἀνάγκη αὗτη προκαλεῖται πᾶσαν διάνοιαν, λέγουσα : Σκέψθητι καὶ προτρέπεται πᾶσαν δύναμιν, λέγουσα : Δράσον.

»Πειθαρχοῦντες εἰς τὴν πρόκλησιν καὶ προτροπὴν ταύτην, ἐσκέψθημεν ὅτι τὸ τὰ μέγιστα συντελοῦν πρὸς τὴν ἀνάπλασιν καὶ διοργανώσιν τῆς κοινωνίας εἶνε ὁ Χριστιανισμὸς ἐξυπηρετοῦμενος ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Καὶ ἔγνωμεν ὅτι, ἵνα δράσωμεν διὰ τοῦ μέσου τούτου, δεόν νὰ προβῶμεν εἰς ἰδρυσιν συλλόγου ἐκ δημοσιογράφων, ἐπιστημάνων, διδασκάλων, καλλιτεχνῶν συλλόγου ἐκ φοιτητῶν, μαθητῶν τοῦ διδασκαλείου, τοῦ πολυτεχνείου καὶ παντὸς σχολείου τῆς μέσης παιδείσεως, συλλόγου ἐκ παντὸς δυναμένου νὰ προσενέγκῃ τὴν ἠθικὴν ἢ βλικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου μεγάλου σκοποῦ.

»Συνελθόντες λοιπὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Διαδόχου, ἐθέμεθα τὴν κρηπίδα τοιοῦτου συλλόγου, καταρτίσαντες τὸ καταστατικὸν αὐτοῦ. Ἐκαλέσαμεν δὲ τὸν σύλλογον τοῦτον Ἀναπλάσιον συναδᾶ τῷ σκοπῷ, πρὸς ὃν ἀφορᾶ.

»Δημοσιεύοντες κατωτέρω τὸ καταστατικὸν τοῦτο, κρῖνομεν ἐπάναγκας ἀντὶ παντὸς ἄλλου

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ὁ πρῶτος τόμος τῆς «Ἀναπλάσεως» πέμπεται πρὸς πάντα ζητοῦντα, ἀπηλλαγμένον ταχυδρομικῶν τελῶν.
εἰς μὲν τὸ ἐσωτερικὸν ἀντὶ δραχ. 10.
εἰς δὲ τὸ ἐξωτερικὸν » φράγκ. χρυσῶν 10.

μερον ή καθημερινή τής κοινωνίας τροφή και ότι το δημόσιον γίνεται τοιοῦτον, οἷα και ή προσφερομένη εἰς αὐτό τροφή. Δυστυχῶς παρ' ἡμῖν προσφέρθη ἀφρονος τροφή ἀσεβῶν διδασκαλιῶν μέλει τῶν καλύδων και αὐτῶν τῶν ἐσχάτων χωρίων. Διὰ τοῦτο ή ἀναίρεσις τῶν διδασκαλιῶν τούτων και τὸ φῶς τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν πρέπει νὰ διαυγάσῃ εἰς πᾶσαν οἰκίαν ἐπ' ἀγαθῶ τῶν οἰκητόρων αὐτῆς. Ἡ ἐφημερίς ἀρα αὕτη πρὸς τοῦτο συντελοῦσα ἔσται ἀφελιμωτάτη τῇ ἐλληνικῇ κοινωνίᾳ. Διὰ τοῦτο θερμῶς παρακαλεῖται ἔνθεν μὲν πᾶς χριστιανὸς ἐπιστήμιον νὰ συνεργασθῇ εἰς τὴν ἀνταξίαν αὐτῆς, ἔνθεν δὲ πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ ἐνεργήσῃ εἰς ἐγγραφὴν ἐν τῷ ἀναποστελλομένῳ καταλόγῳ ὅσον πλείστων συνδρομητῶν θεωρηθησομένων ὡς μελῶν ἀρωγῶν. Ὁ κατάλογος ἔχων τὰς διευθύνσεις εὐκρινῶς γεγραμμένας πέμπεται μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς: «Σύλλογος «Ἀναπλάσις» εἰς Ἀθήνας. Ἡ συνδρομὴ εἶνε ἐλαχίστη μόνον 10 φράγκα, ἅτινα καταβάλλονται εἰς χρυσὸν παρὰ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ἡ συνδρομὴ προπληρώνεται ἀνά 5 φράγκα καθ' ἑκάστην ἐξαμηνίαν.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται εἰς τὸ ταμεῖον τῆς «Ἀναπλάσεως», ὅπερ διαχειρίζεται νῦν ὁ ἔμπορος κ.Κ. Κοσμῆς ὡς ταμίαις και ὁ κ. Κ. Ν. Μαλικόπουλος ὡς ὑποταμίαις. Ἡ δὲ λήψις τῆς συνδρομῆς θὰ δηλωταὶ τοῖς ἐνδιαφερομένοις ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ τῇ δημοσιευομένῃ ἐν τέλει τῆς ἐφημερίδος.

Ἡ ἐφημερίς τῆς «Ἀναπλάσεως» ἀνταλλάσσεται πρὸς τὰς ἄλλας ἐφημερίδας και τὰ περιοδικὰ εἰς οἰανδήποτε χώραν και γλῶσσαν ἐκδίδονται.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ι. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΑΡΥΤΑΣ ΤΟΥ ΚΗ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΥΧΟΛΟΓΟΥ
 Η «ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ»

Ἀναγνούς μετ' ἀφάντου ἀγαλλιάσεως τὸ πρόγραμμα τοῦ ὑφ' ἡμῶν ἰδρυθέντος Συλλόγου και συγκραταλέχθεις μεταξὺ τῶν τακτικῶν αὐτοῦ μελῶν, προσφέρω ἡδὴ ἡμῖν τὰς ἀπαρχὰς τῆς ἀσθενοῦς μὲν ἀλλὰ προθύμου συνεργασίας μου.

Πολυχρόνιος ἐνδελεχῆς μελέτη τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου, διαφωτισομένη ὑπὸ τῆς καθόλου ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος, ἐνεποίησέ μοι πεποιθήσιν, καταστάσαν ἡδὴ ἐνδύμυχον και ἐδραϊάν διὰ τῆς προσωπικῆς πείρας, περὶ τῶν κινδύνων αὐτῶν διατρέχει τὸ ἡμέτερον ἔθνος ἐκ τῆς ὑποκάφου και δηλητηριώδους διαδόσεως διδασκαλιῶν ἀσεβείας και σκεπτικισμοῦ πρὸς ἀναγραπὴν τῶν βάσεων παντὸς θρησκευτικοῦ δόγματος, πάσης ὑπερκοσμίου πεποιθήσεως και παντοῦς ὑψηλοῦ και ἐνθέου φρονήματος.

Αἱ ὀλέταιραι αὐταὶ ἰδέαι προκηρυσσάμεναι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὴν Ἑσπερίαν, προ-

κάλεσαν μὲν ἐν τισὶ χώραις ἠθικὰς και κοινωνικὰς ἀνωμαλίας, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἐπήνεγκον και ἀνεπανορθώτους συμφορὰς, καθόσον ἐπιστήμονες ἐξοχοὶ και διάσημοι τῶν νόμων τῆς φύσεως ἐρημνεῖς, ἐξελέγγοντες τὴν σαθρότητα τῶν ἀσεβῶν ἐπαγγελιῶν και προασπιζόντες τὸν νοῦν και τὴν καρδίαν τῆς νεότητος, ἀπεσῶβον τοὺς κινδύνους και προελάμβανον τὰς ὀλεθρίους συνεπείας.

Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν μῶλις ἤρξατο ή διάδοσις τοιοῦτων θεωριῶν και οἱ κίνδυνοι ἐπιτείνονται, και ή καρδία τῆς νεότητος δηλητηριάζεται, και αἱ βάσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ και κοινωνικοῦ βίου συνταράσσονται, διὰ δὲ τῆς χαλαρώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθηματος πᾶν ὄσιον και εὐγενὲς φρόνημα καταρρέει και ἀπονεκροῦται, διότι πρὸς τὴν ἐλευσινότητα εἰς ἣν διάκεινται τὰ τοῦ κλήρου και πρὸς τὴν κυβερνητικὴν σύγχυσιν και ὀλιγοψίαν προστίθεται και ή ἀκηδία τῶν λογίων και ἐπιστημόνων μὴ κατερχομένων εἰς δημοσίαν συζήτησιν και ἀνταγωνισμὸν φόβῳ μὴ ἐκτεθῶσιν εἰς τὰς προσβολὰς τῶν νέων τῆς Ἑλλάδος σοφιστῶν.

Ἐδημοσίευσεν ὁ Βύχνηρ ἐν Γερμανίᾳ τὸ περὶ «Ἰγλῆς και Δυνάμεως» πόνημα δι' οὗ ἐπεχείρει ν' ἀποδείξῃ ὅτι μὴ ὑπάρχοντος ἄντος οὐδὲ δυνάμεως κεχωρισμένων και ἀνεξαρτήτων τῆς ὕλης, αἱ περὶ πνευματικῶν και ὑπερκοσμίων τῆς ἀνθρωπότητος πεποιθήσεις ἐξελέγγονται κατ' ἀνάγκην μυθώδεις και ἀνυπόστατοι. Ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ὁ ἱατρὸς Χοῦδνερ ἀνασκευάζει τὰς θεωρίας τοῦ Βύχνηρ, σπουδαία ἐν Γερμανίᾳ δημοσιεύονται συγγράμματα ἀντεπεξερχόμενα κατὰ πάσης ὕλιστικῆς δοξασίας, ὁ περιώνυμος τῆς Ἀγγλίας μαθηματικὸς μετὰ τοῦ φυσιοδίφου Ἰνν δημοσιεύουν τὰς περὶ «Ἀσράτου Κόσμου» πολυτίμους ἐκζητήσεις των, δι' ἧν διὰ μαθηματικῶν και φυσικῶν ἐπιχειρημάτων καταδεικνύουν τὴν ὑπαρξίν δυνάμεων ὅλως ἀσωμάτων ἐπὶ τῆς ὕλης ἐπενεργουσῶν, ὁ Χίρν, εἰς δὴ ή ἐπιστήμη ὀφείλει τὰς τελευταίας περὶ θερμοδυναμικῆς προόδους, δημοσιεύει τὸ σπουδαῖον αὐτοῦ ἔργον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν, α' Ἀνάλυσις τῶν στοιχείων τοῦ Παντός», ὅπως ἐν ὀνόματι τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῶν ὕλιστικῶν δοξασιῶν και ἐξελέγξῃ τὰς παραδοξολογίας τοῦ Βύχνηρ και τοῦ Φότ. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τὸ μὲν πόνημα τοῦ Βύχνηρ μεταφρασθὲν, και μετὰ πολλῶν ἀγγελθῆν ἐπαίνων διὰ τῶν ἐφημερίδων, παρεδόθη εἰς χεῖρας τῆς ἡμετέρας νεότητος, οὐδεὶς ὅμως τῶν ἱατρῶν ή φυσιοδίφων ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ ἀμφέροντι ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν θεωριῶν αὐτοῦ, οὐδεὶς τῶν λογίων ἐπεχείρησε τὴν μετάφρασιν ἐνὸς τῶν πολλῶν συγγραμμάτων των ἐξελεγγόντων τὸ ψεῦδος τῶν διδασκαλιῶν τοῦ ἀσεβοῦς πονήματος, οὐδεὶς ἐφρόντισε νὰ γνωρίσῃ εἰς τὴν νεότητα ὅτι οἱ διδάσκαλοι τῶν φυσικῶν και φυσιολογικῶν ἐπιστημῶν τῆς Ἑυρώπης ἀποκρούουν τὰς φαντα-

σιώδεις θεωρίας τοῦ μεταφρασθέντος συγγράμματος. Οὕτω δὲ ή μὲν διάνοια τῆς νεότητος ἀποπλανᾶται, ή δὲ καρδία δηλητηριάζεται, οὐδὲν δὲ χορηγεῖται εἰς αὐτὴν ἀντίδοτον, οὐδὲν φάρμακον, οὐδεμίαν φωνή, ἐπιστημονικὸν ἔχουσα κύρος, ἐγείρεται ὅπως ἐξουδετερώσῃ τὰ ποτελέσματα τῶν ὀλεθρίων διδασκάλων.

Τῶν ὀλιστῶν ἀντιτασσόντων εἰς τὸ δόγμα τῆς δημιουργίας τὸ αὐτόματον τῆς γενέσεως τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς ἀνοργάνου ὕλης και ἐπικαλουμένων τῶν γαλλῶντα ὑπὸ τοῦ Πουστὲ πειράματα, ὁ Παστέρ ἐπαναλαβὼν ταῦτα και νέα ἐπιχειρήσας κατέδειξε τὸ φυσικῶς ἀδύνατον τῆς ἐκπορεύσεως τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς ὕλης ἀνευ προϋπάρξεως ζωικῶν σπερματιῶν. Τὰ πειράματα τοῦ Παστέρ ἐπαληθύνθησαν εἰς τὴν Γερμανίαν ἡγαγον εἰς τὰ αὐτὰ ἐξαγόμενα, ἐπιτροπὴ δὲ ἐκλεχθεῖσα ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Γαλλίας και ὑπὸ τοῦ διασήμε Φλουράνης προεδρευομένη, ἐπὶ μακρὸν βασανίσασα τὰ γενόμενα πειράματα, ἐκύρωσεν ἐριστικῶς τὴν θεωρίαν περὶ τοῦ φυσικῶς ἀδυνάτου τῆς αὐτογενέσεως τῆς ζωῆς. Ὁ γνωστὸς τῆς Ἰταλίας φυσιοδίφης Mantegazza, ἰσχυραθεὶς τὸ πρῶτον τὴν ἐσφαλμένην τοῦ Πουστὲ και τῶν ὀλιστῶν διδασκαλίαν, ἀπεκήρυξεν αὐτὴν εἰς μεταγενέστερα συγγράμματά. Ἰατροῦ ὅμως ἑλλανος δημοσιεύσαντος κατὰ τὸ 1880 διατριβὴν περὶ αὐτογενέσεως τῆς ζωῆς και διδάξαντος ὅτι ή θεωρία τῶν ὀλιστῶν εἶνε ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια ἀδιαφιλονεικητος, ἐπικαλοσαμένου δὲ πρὸς κύρωσιν τῶν λόγων του τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Mantegazza, οὐδεὶς τῶν ἐν Ἑλλάδι συναδέλφων του, ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ τοῦλάχιστον ἀμφέροντι, ἔφερον εἰς γνώσιν τοῦ ἐξαπατωμένου κοινου τὰ γενόμενα ὑπὸ τοῦ Παστέρ πειράματα και ἐκζητήσεις, οὐδεὶς ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πλάνης τοῦ ἀναγνώστᾳς ἰτοῦ ἡμερολογίου, δι' οὗ ἐδημοσίευσῃ ή διατριβή, ἐπὶ ζητήματος ἀμυσσον ἔχοντος σχέσιν πρὸς τὰς φιλοσοφικὰς και θρησκευτικὰς περὶ δημιουργίας τοῦ παντός πεποιθήσεις. Ἀλλ' ἄμα πληροφορηθεὶς ὁ κλεινὸς τῆς Ἰταλίας καθηγητῆς ὅτι ἐπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος ἐπεκαλέσθη τὴν αὐθεντίαν τῆς γνώμης του, ἦν πρὸ πολλοῦ ἀπεκήρυξεν, ἔσπευσε δι' ἐπιστολῆς του 1ης Ἀπριλίου 1886, πρὸς με ἀπειθυνθείσης και ἔκτοτε δημοσιευθείσης, νὰ δηλώσῃ ὅτι ἀπέναντι τῶν νέων πειραμάτων και τῶν τελευταίων τῆς ἐπιστήμης προόδων ἐγκατέλιπε πρὸ πολλῶν ἔτων και κατεδικάσε μάλιστα τὴν περὶ αὐτογενέσεως τῆς ζωῆς θεωρίαν, ἦν ἄλλοτε ἐπρέσθευε, συνετάχθη δὲ μετὰ πάντων τῶν φυσιοδίφων ἀποδεχομένων ἡδὴ ὡς πειραματικὴν ἀλήθειαν τὸ ἀδύνατον τῆς ἐκπορεύσεως τῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς ἀνοργάνου ὕλης.

Τίνες τῶν σοφιστῶν τῆς Δύσεως διαστρέφοντες τὰς δοξασίας τοῦ Κλαυδίου Βερνάρδου ἐδίδασκον ὅτι αἱ πειραματικαὶ ἐκζητήσεις και φυ-

σιολογικαὶ ἀνακαλύψεις τοῦ σοφωτέρου τῶν φυσιολόγων τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου, ἀνέτρεπον τὰς περὶ ἐλευθερίας τῆς ἀνθρωπίνου βουλῆσεως και τὰς περὶ πνευματικότητος τῆς ψυχῆς πεποιθήσεις. Ποσάκις και οἱ τῆς Ἑλλάδος ὕλισται δὲν ἐπεκαλέσθησαν τὸ κύρος τῆς διδασκαλίας τοῦ διασήμε ἀνδρός πρὸς ἀποπλάνησιν τῆς νεότητος! Ἀλλ' εἰς μὲν τὴν Ἑλλάδα οἱ ἀκούσαντες εὐκόλως ἀπεπλανήθησαν, οὐδενὸς ἀνταναιρούντος τὰς παραδοξολογίας τῶν ἀσεβῶν θεωριῶν ή ἐξελέγγοντες τὸ ψεῦδος τῆς προσαγομένης γνώμης τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ, εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν ἐξοχος ἱατρὸς και μαθητῆς τοῦ αὐτίμου Βερνάρδου ἐξήλεγχε τὴν πλάνην ἐν τινι τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις ἀκαδημίας τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν. «Οὐδέποτε, ἔλεγεν ὁ ἱατρὸς Beclard κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ 1885, οὐδέποτε ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος Κλαυδίου Βερνάρδου συνέχεε τὴν ψυχολογίαν μετὰ τῆς φυσιολογίας, ἀπεναντίας ἀδιαλείπτως ἐπανελάμβανεν ὅτι αἱ περὶ πειραματικῆς μεθόδου θεωρίαι του ἐφαρμοζόμεναι ἐπὶ τοῦ ἀπτοῦ και ὄρα τοῦ κόσμου οὐδεμίαν δύνανται νὰ λάβωσιν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν πνευματικῶν γεγονότων, ὁ δὲ τρόπος και ή μέθοδος τῆς μελέτης τῶν σωματικῶν φαινομένων δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς μελέτης και τῆς ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων περὶ τῆς ἀρχῆς και τῆς οὐσίας τῶν ὄντων. Ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος μεθ' ὄλου τοῦ θάρρους και ἐν πληρεστάτῃ και ἀπολύτῃ ἐλευθερίᾳ διεσκέπετο ἐπὶ τῶν σωματικῶν φαινομένων, ἀλλὰ δὲν ἐξήρχετο τοῦ κύκλου και τῶν ὀρίων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας και παρατηρήσεως. Δὲν ἦτο βεβαίως ἀδιάφορος ἐπὶ τῶν ὑπεράνω τῆς πειραματικῆς σφαίρας και παρατηρήσεως ἀναφωομένων ζητημάτων, ἀλλ' ἐπρέσθευε και ἐδίδασκεν ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα ὑπεκφεύγουσι τὰ ὄρια τῆς φυσιολογικῆς ἐπιστήμης.»

Ἰδοὺ τίνος ἐνεκεν ἀνέγων μετὰ πολλῆς χαρᾶς τὴν ἀγγελίαν περὶ καταρτισμοῦ Συλλόγου ἐν Ἀθήναις σκοποῦντος τὴν συζήτησιν και διαφώτισιν τῶν μετὰ τῆς θρησκείας συνδεομένων ζητημάτων, τὴν ἀνασκευὴν και καταπολέμησιν πάσης ἀντιχριστιανικῆς θεωρίας διὰ τῶν ὀρίων τοῦ λόγου και τῆς ἐπιστήμης, και τὴν διάπλασιν τῆς καρδίας και τοῦ φρονήματος τῆς νεότητος ἐν τῇ ἀπολύτῃ θρησκευτικῇ και ἠθικῇ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀληθείᾳ.

Ἀλλ' ὅπως τὰ ἔργα τοῦ Συλλόγου ἀποβῶσι τελεσφόρα δέον, συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῷ προγράμματι ὀριζόμενα, νὰ ὦσιν ὅλως πρακτικὰ και σύμφωνα πρὸς τὰς περιστάσεις και τὰς ἀνάγκας τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Μετὰ τὴν ἐπιστημονικὴν τῶν ἀντιθρησκευτικῶν δοξασιῶν ἀνασκευὴν και ἀπόκρουσιν τῶν θεωριῶν τοῦ ὕλισμοῦ και τοῦ πανθεῖσμοῦ, οὐδὲν συντελεῖ περισσότερον πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ θρη-

σκευτικού συναισθήματος και πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ φρονήματος και ἐμπέδωσιν τῆς ἰδέας τοῦ καθήκοντος ὅσον ἢ ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως ἀνάλυσις και παράστασις τῶν θρησκευτικῶν και ἠθικῶν τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλιῶν, ἢ ἱστορικῆ ἀκρίβειας τῆς ἐξ αὐτῶν ἐκπορευθείσης νέας κοινωνικῆς ζωῆς, και ἢ μετουσίωσις ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ τῆς ἐκ τῶν λόγων και τῶν ἔργων και τῶν παθημάτων τοῦ Ἰησοῦ ἐκπηραζούσης ἐνθέρου δυνάμεως τῆς ἐξαγιζούσης τὰ αἰσθη- ματα και ἐνισχυούσης τὸν πιστὴν ἐν μέσῳ τῶν δοκιμασιῶν και ταλαιπωριῶν τοῦ βίου.

Ἀπέναντι τῆς ἰδέας τοῦ καθήκοντος και τοῦ νόμου τῆς ἠθικότητος, ἀντίκεινται αἱ σωματι- και τοῦ ἀνθρώπου βόται, τὰ κτηνώδη πάθη, ὁ πόνος και αἱ οὐχὶ σπανίως ἐπισκεπτόμεναι ὀδύ- ναι τὸν ἐκπληροῦντα τοὺς νόμους τῆς ἠθικῆς και ἀφοσιούμενον εἰς τὴν πρόδον τῆς κοινωνίας και τῶν ὁμοίων του. Ἐλευθέρας δὲ αὐτῆς τῆς βου- λήσεως τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε τὸ καθήκον οὔτε αἱ ἀρεταὶ τῆς ἠθικότητος θὰ κατισχύον τῶν σω- ματικῶν ἐνστικτιῶν, ἐὰν μὴ ἐνισχύοντο ὑπὸ δυ- νάμεως ἐπενεργούσης ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀτό-μου και παρεχούσης κύρος και ἰσχὺν εἰς τὰς ἀπο- λύτους ἀρχὰς τῆς ἀγαθότητος και τῆς αὐτα- παρνήσεως.

Τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα ἀποκαλύπτει τὴν ὑπαρξίν ὑψίστου Νομοθέτου, πνευματικῆς δὲ και αἰωνίας ζωῆς, ὄριστα ὅπως ἢ τὸ συμπλήρωμα και ἢ ἐνίσχυσις τοῦ ἠθικοῦ νόμου, τὸ εἰσεῖσμα τῆς κοινωνικῆς συμβίωσης, πηγὴ ἔργων αὐτα- παρνήσεως και ἐθελουσίας και σύνδεσμος τοῦ πεπερασμένου μετὰ τοῦ Ἀπειροῦ και μετὰ τῆς ἀπολύτου ἀληθείας. Διὰ τοῦτο δὲ τὸ χριστιανι- κὸν θρησκεῖμα, πληροῦν τὸν σκοπὸν και τὴν ἀπο- στολὴν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος και κα- τευθύνει πᾶσας τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ φρονήματος και πρὸς τελειοποιή- σιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀνευ μεταβολῆς τῆς ἐλευθέ-ρας βουλήσεως και αὐτενεργείας, εἶνε τὸ ἰσχυρι- στικὸν τῆς ἀνθρωπότητος θρησκεῖμα. Διδασκα- λία, ἔργα, ζωὴ και θάνατος τοῦ Θεμελιωτοῦ τῆς πίστεως, δόγμα, προσευχὴ, ἐξωτερικὴ λα- τρεία, πάντα πρὸς ἓνα σκοπὸν κατευθύνονται, πρὸς ἀπολύτως τὸν ἀτόμου ἀπὸ τοῦ ῥύπου τῆς ἀμαρτίας, πρὸς ἀγιότητα τῶν καρδιῶν και καθαρὰσμὸν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, πρὸς ἐκ- πλήρωσιν τοῦ καθήκοντος και τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἀγάπης, τῆς ἀδελφότητος και τῆς αὐτα- παρνήσεως εἰς τὸν βίον τῶν λαῶν και τῆς ἀν- θρωπότητος.

Και ἰδοὺ τίνος ἕνεκεν τὰ μὲν διὰ τοῦ ψυχροῦ φιλοσοφικοῦ ὑπολογισμοῦ διδασκόμενα παραγ- γέλματα και διὰ τῆς ἑρᾶς λογικῆς πρὸ τῆς διάνοιας ἀνεπισσώμενα ἀνεδείχθησαν ἀνίσχυρα πρὸς ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν ἀτόμων και πρὸς ἀνά- ραξιν τῶν λαῶν, τὰ δὲ δόγματα τοῦ χριστιανι-

σμοῦ, ἀπὸ θείας ἐκπορευόμενα πηγῆς και ἐπενεργούντα ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἀποτελοῦσι δυνάμιν πανίσχυρον πρὸς τελειοποι- σιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀντικαθιστώντα τὸ αἰ- σθημα τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης εἰς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα και εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν ἀτόμων και τῶν λαῶν. Ἡ ἀγάπη και ἢ ἐξ αὐτῆς ἐκπορευομένη τῆς αὐταπαρνήσεως ἀρετὴ! Ἄλλ' ἢ ἀγάπη εἶνε τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τῆς χριστιανικῆς ἀποκαλύψεως. Ἡ ἀγνότης τῶν αἰσθημάτων, ἢ εὐποιία, αἱ πράξεις ἐλέους και ἐφο- σίωσης πρὸς τοὺς δεομένους και δυστυχοῦντας, ἢ πληρωσις τοῦ καθήκοντος ἐν τῇ πίστει εἶνε ἡ οὐσία και ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ χριστιανικοῦ θρησκεῖ-ματος. Πρὸς ἠθικὴν διάπλασιν και ἀγιασμὸν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων ἀφῆλθον ἀπὸ τοῦ Ὄρου κατέρ- χονται οὐράνια νάματα ἀρδεύοντα τὰς καρδίας τῶν πιστῶν, ὀδηγοῦντα εἰς ἔργα δικαιοσύνης και ἐλέους και ἐκθαμβοῦντα διὰ τῆς δυνάμεως αὐτῶν τὰς διανοίας τῶν σοφῶν και συζητήτων τῶν αἰώνων. Ἡ ταπεινότης, ἢ ἀγνότης τῆς καρ- δίας, οἱ χάριν τῆς δικαιοσύνης διωγμοί, αἱ ἐνε- κεν τῆς πληρώσεως τοῦ καθήκοντος ταλαιπω- ρίαι, τὸ ἔλεος ὑπὲρ τῶν πατρῶντων και τῶν ἐλα- χίστων, ἐξομοιοῦνται πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Ἰησοῦ, καταρτίζουσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀγοῦν εἰς τὴν αἰώνιον μακαριό- τητα. Ἐπὶ δὲ τοῦ ξύλου τῆς ἀτιμώσεως κα- θαγιάζεται διὰ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου ἢ ἀ- ρετῆ τῆς ὑπὲρ τῶν δικαίωντων και τῶν μισούν- των συγχωρήσεως και ἀγάπης, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐκ- πορεύεται ὑπερκόσμιος τοῦ Λόγου δύναμις ἀπέ- ναντι τῆς ὀπίσθας, αἱ ποιήσεις τῶν ἀρχαίων θρησκευμάτων ἀψηλείφθησαν ἀπὸ τῆς συνειδή- σεως τῶν ἀνθρώπων και οἱ ἐν τῷ σκότει φω- τίζοντες ἀστέρες ἀπεσβέσθησαν ἀπέναντι τῆς πρώτης τοῦ Ἡλίου ἀκτίνος, ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ἢ ἀνθρωπότης μετέστη ἀπὸ τῆς εἰδωλο- λατρείας τοῦ ὠραίου εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Ἀ- γαθοῦ», πᾶσαι δὲ αἱ κοινωνικαὶ τῶν λαῶν πρό- οδοι ἐπετελέσθησαν διὰ τῆς ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν ἀφομοίωσης τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν. Ὅπου κατίσχυεν ἢ θρησκεία τοῦ Ναζωραίου, ἐκεῖ ἐπι- στημονικὴ πρόοδος, ἐκεῖ πολιτικὴ ἐλευθερία και ἀδελφότης και ἠθῶν ἐξημέρωσις και ἔργα ἐλέους και εὐποιίας. Ἄλλ' ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐνεργεῖ ὡς μηχανικὴ τις δύναμις ἢ ὡς νόμος κατ' ἀνάγκη ἐπιβαλλόμενος, ἀλλ' ὡς ζωὴ και δύναμις ἐπιδρῶσα ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ βίου τοῦ ἀτόμου και τῶν κοινωνικῶν σχέσεων τῶν λαῶν ὅσοι ἐλευθέ- ρως ἀποδέχονται ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν και ἀ- φομοιοῦσιν ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ τὰ θρησκευτικὰ και ἠθικὰ αὐτοῦ δόγματα. Ὅς ἐκ τούτου πα- ρατηροῦμεν ὅτι και εἰς χώρας εἰς ἃς προσέβη- ται ὁ Χριστιανισμὸς παρεσέδυσαν και καταχρή- σαις και πᾶν δικαίον παραβιάσεις και τοῦ κλή- ρου παρεκτροπαί και τῶν θεολογούντων οἰκτροί-

μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπιστημόνων διαπληκτισμοί. Ἄλλα ταῦτα ἐγένοντο ἐν πλήρει ἀθετήσει τῶν θεμελιωδῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ δογμάτων τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, τοῦ ἀσυγ- χύτου τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας μετὰ τοῦ πνευμα- τικοῦ και θρησκευτικοῦ βίου, ἢ δὲ θεραπεία ἐπέβλη ἅμα κατισχύσαντος τοῦ κύρους τῶν εὐ- αγγελικῶν ἀρχῶν και αἱ ἐπιστημονικαὶ πρόοδοι και ἢ ἀνάπτυξις τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν τῶν τελευταίων αἰώνων ἐτελέσθησαν ὑπὸ τὸ κράτος και τὴν ἐπίδρασιν τῆς αἰωνίου θρησκευτικῆς ἀ- ληθείας.

Σὺς γράφω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἀπὸ κω- μῆπολιν χώρας κατοικουμένης ἀπὸ λαῶν εὐδαι- μονούντων ἐν τῷ οἰκογενειακῷ βίῳ, ἀπολαύοντα πλήρους ἀστυκῆς και πολιτικῆς ἐλευθερίας ἐν μέσῳ τῆς ὑλικῆς και ἠθικῆς ἀδιατάκτου τά- ξεως, ἀγέρωχον ἐν τῇ ἠθικῇ ἀνεξαρτησίᾳ του, εὐποροῦντα ἐν μέσῳ τῆς ἀφορίας τῆς ὑπ' αὐ- τοῦ κατακοινομένης γῆς. Ἡ ἐργασία και ἢ λι- τότης εἶνε ἢ βλάσις τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τῶν Ἑλλήτων, τὰ γράμματα και ἢ ἐπιστήμη ἢ βλά- σις τῆς διανοητικῆς και αἰσθηματικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, αἱ δὲ ἀρχαὶ και τὰ δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ διαμορφῶντα τὰ θρησκευτικὰ και ἠθικὰ συναισθήματα τῶν πολιτῶν ἀπὸ τῆς νη- πιόδου αὐτῶν ἠλικίας προίστανται τοῦ οἰκο- γενειακοῦ και κοινωνικοῦ βίου, ἐπικρατοῦσι δὲ εἰς πᾶσας τὰς μεταξὺ ἀρχόντων και ἀρχομένων σχέσεις ῥυθμίζουσι τὴν ἐνάσκησιν τῶν πολι- τευτικῶν δικαιωμάτων και καθυκόντων. Μὴ δὲ νομίσητε ὅτι ἢ πολιτεία ἔχει θεοκρατικὸν τινα χαρακτήρα ἢ ὅτι ὁ κληρὸς κατέχει ἐν αὐτῇ ὑπέρο- χον και προνομιοῦχον θέσιν. Οἱ κληρικοὶ ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος ἀναπτύσσουσι τὰ κοινωνικὰ ζητήματα τὰ μετὰ τῆς θρησκευτικῆς ἠθικῆς συνδεόμενα, διδάσκουσι εἰς τὰ κυριακὰ σχολεῖα, προίστανται τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, ἀλλ' αὐδεμίαν ἐνασκουσὶν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῆς πο- λιτείας. Οἱ οἰκογενειακοὶ ἐπιστατοῦντες τὴν θρησκευτικὴν τῶν τέκνων των ἀγωγὴν, τὰ δα- μοτικὰ συμβούλια συνιστώντα κυριακὰ σχολεῖα, οἱ πρεσβύτεροι και οἱ ἐπιστήμονες ἐπιτελοῦντες τὰ καθήκοντα τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας, ἐται- ρίαι δημοσιεύουσαι μεταφράσεις και σχόλια τῶν Γραφῶν, κυβερνήσεις τῆς Ὀμοσπονδίας προπα- ρασκευάζουσαι τοὺς κληρικούς διὰ πολλῆς φρον- τίδος και δαπάνης και προνοοῦσαι διὰ τὴν ἀ- ξιοπρεπῆ αὐτῶν συντήρησιν, ἐργάζονται ἀποτε- ληματικώτερον και αὐτῶν τῶν κληρικῶν πρὸς διαφώτισιν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως και πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν ἐν τῷ οἰκογενειακῷ και κοινωνικῷ βίῳ. Οἱ πρόεδροι τῶν δημοκρατιῶν και οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι ἀμειβόνται διὰ γλίσχρων μισθῶν, οἱ στρατιῶται και οἱ αξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ μισθοδοτοῦνται, τρεῖς μῆνας τοῦ ἔτους καθ' ὅδε γυμνάζονται,

ἀλλ' οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι και οἱ κληρικοὶ ἀπολαμβάνουσι διαρκῆ και ἐπαρκοῦσαν μισθοδο- σίαν εἰς πᾶσας τὰς οἰκογενειακὰς ἀνάγκας ὅπως μὴ ἐπιδίδωνται εἰς ἄλλα ἔργα.

Ἄνα τριετίαν πανηγυρίζουσι οἱ Ἑλλῆτες με- γάλῃ ἐθνικῇ ἐορτῇ, πρὸς μνήμην τῶν ἐνδόξων ἀγόνων τῶν προγόνων των, χάριν τῶν ὁποίων διετήρησαν τὴν ἐλευθερίαν και ἀνεξαρτησίαν των, καθ' ἢν συνέρχονται ἐν μιᾷ πόλει οἱ ἀντιπρόσω- ποι τῶν διαφόρων τῆς Ὀμοσπονδίας ἐπικρα- τεῶν. Ἡ ἐορτὴ τῆς «ἐπὶ σκοπιῶν βολῆς» (Uir national) ἐπανηγυρίσθη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς Γενεύην, ὅπου συνῆλθον οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν σωματείων και τῶν δημοκρατιῶν. Διάσχυρος ἀ- νήρ, ὁ Turrolinis, ἐπεφορτίσθη ὑπὸ τῆς κυ- βερνήσεως τῆς δημοκρατίας ἢ ἀπαγγελίῃ τὸν ἐναρκτήριον λόγον τῆς ἐορτῆς ἀρχαιμένης περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου, παραποθείσης δὲ πρὸ μιᾶς ἐ-βδομάδος. Ὁ ῥήτωρ ἔλαβεν ὡς θέμα τοῦ λόγου του τὴν ἀφήγησιν τῶν γενομένων ἐν Ἑλλάδι μεγάλων ἐπιστημονικῶν προόδων κατὰ τὰ τε-λευταία ἔτη χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ὡς ἐξ αὐτῶν ὁ ἐλάχιστος κλονισμὸς τῶν θρησκευτικῶν πεποι-θήσεων, οὐδὲ νὰ διαταραχθῇ ἢ ὑφισταμένη ἀρ-μονία μεταξὺ θρησκείας και ἐπιστήμης. «Ἡ ἐπιστήμη, ἀναφέρει ὁ ῥήτωρ τῆς δημοκρατίας, δρίζει τὰς σχέσεις και τοὺς συνδέσμους τοῦ ἀν-θρώπου μετὰ τῆς ἀπτήτης και ὑλικῆς κτίσεως, ἀλλ' οὐδένα ἐνασκει ἐπὶ τῆς εἰρήσεως τῆς πνευμάτων και πεποιθήσεων των εἰς τὰ ἄνω ἐλ-πιζόντων και διὰ τῆς πίστεως συμπληροῦντων τὰ κενὰ τῆς ἐπιστήμης. Οἰκιδήσατε και ἀν ὡσιν αἱ ἀναλογίαι τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς ὀργανισμοὺς τῶν φυτῶν και τοῦ κτήνου; ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος μόνον εἶνε πεποικισμένος διὰ κρίσεως, αἰσθημάτων αὐταπαρνήσεως, ἐλευθέρας βουλήσεως, ποιητικῆς φαντασίας, ἰκανότητος πρὸς μόρφωσιν τέχνης και ἐπιστήμης και, τὸ δὲ σπουδαιότερον, μόνον ὁ ἀνθρώπος εἶνε πεποικι- σμένος διὰ θρησκευτικοῦ συναισθήματος δι' οὐ ἐνορῶν τὸ ἀπειρον ὀργῆ εἰς τὴν πρόδον και τε-λειότητα. Ποῦ ἀρὰ γε ἀνευρίσκετε εἰς τὴν ἕλην τὰς ἀρχὰς ἢ τὰ στοιχεῖα τῶν θεῶν τούτων και πνευματικῶν τοῦ ἀνθρώπου προσόντων; Δι ἀσε-βεῖς τῶν ἕλιστων θεωρεῖται ἄγουν τὸ ἀτομον εἰς τὴν ἀπελπισίαν. τὴν οἰκογένειαν εἰς τὴν ἐμμη-δένειν, τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἀναρχίαν και εἰς τὴν ἀπόλειαν. Ὁ ἀσθενης και ἀπροστάτευτος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν τοῦ ἀθείου διδασκαλιῶν γίνεται τὸ θῆμα τοῦ ἰσχυροῦ, πᾶσαι δὲ αἱ ἀρχαὶ τῆς δημοκρατικῆς ἰσότητος κενερίζονται και καταρτεῖται ἀπέναντι τῆς μηχανικῆς τοῦ ἰσχυρο-τέρου δυνάμεως. Ἄδελφοι Ἑλλῆτες! Ἐπιθυ-μοῦμεν ἀρὰ γε τὴν εἰς τὴν γῆράν μας ἐπικρατή-σιν τοιούτων ἰδεῶν; Ὁχι, ὄχι! Ἡμεῖς πιστεύ-ομεν και ἀκράδαντον ἔχομεν πεποιθήσιν ἐπὶ πῆς ὑψίστης χριστιανικῆς ἀρετῆς. Ἀγαπάτε ἀλλή-

λους. Ίδου ή πυξίς εις ήν μέχρι τούδε ενεπιστεύθημεν τὸ ήμέτερον εθνικὸν σκάφος. Ἡμεῖς καὶ ἐλπίζομεν καὶ πιστεύομεν ὅτι ὁ λαὸς τῆς ἀγαπητῆς ήμῶν πατρίδος Ὁ ἀποκρούσῃ πᾶσαν ἀσεβῆ διδασκαλίαν τεινούσαν εἰς τὴν ἀρνησιν παντός γενναίου καὶ ὑψηλοῦ φρονήματος καὶ κλονίζουσαν τὰς πεποιθήσεις τῆς πίστεως τῶν πατέρων ήμῶν».

Παταγώδη καὶ μετ' ἐνθουσιασμῶ ἐπαναλαμβάνόμενα χειροκροτήματα, ἐμαρτύρουν ὅτι ὁ ρήτωρ διεκμήνησε τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθήματα πάντων τῶν ἀντιπροσώπων τῆν Ἐλβετικὴν Ὀμοσπονδίαν.

Ὁ δὲ διήγειρεν ἀρὰ γε παρ' ήμῶν ἐνθουσιώδεις ἐπιδοκιμασίας ρήτωρ ἐπιχειρῶν, ἐν ήμέρα ἐθνικῆς ἐορτῆς, τὴν κατὰ τῶν ἀντιχριστιανικῶν θεωριῶν ἐπιστημονικὴν ἀνασκευὴν; Ἀντὶ τῶν σκέψεων εἰς ἃς θὰ μὲ ἦγεν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος τούτου ἀπάντησις, ἀφετέ με νὰ περατώσω τὴν ἐπιστολήν μου ταύτην ἀγαλλόμενος καὶ συγχαίρων μεθ' ήμῶν ἐπὶ τῇ ἐνάρετι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σουλλόγου. Ἐργάσθητε μετὰ ζήλου καὶ αὐταπαρηξέως. Διὰ τῶν περὶ τὴν τέχνην καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνδελεχῶν μελετῶν καὶ ἐκζητήσεων καταδείξατε ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις συμβαδίζουσι μετὰ πάσης διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικῆς προόδου, διὰ δὲ τῆς αὐστηρᾶς πληρώσεως τοῦ καθήκοντος παρὰ τε τῇ οἰκογενεῖα καὶ τῇ πολιτεῖα ὑπηρετήσατε τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν. Ἐργάσθητε μεθ' ὑπομονῆς καὶ ἐμβριθείας, μηδὲ ὀλιγοψύχοι ἐκ τῶν δυσχερειῶν τῶν πρώτων διαβημάτων σας. Ἐργάσθητε μετὰ τῆς μετακινούσης τὰ ἔρη πίστεως καὶ ὑπερνωσύης πᾶσαν δύνάμιν τῶν σωματικῶν δρᾶξεων καὶ τῶν ἀντικοινωνικῶν παθῶν. Οὕτως ἐργαζόμενοι καὶ τὸν καλὸν ἀγωνιζόμενοι ἀγωνά, θὰ ἔχητε μετὰ μικρὸν νέους συνεργάτας καὶ συναγωνιστάς, πᾶς δὲ Ἕλληνας θὰ ἐπιτελέσῃ ἐθνικὸν καθήκον κατατασσόμενοι μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Σουλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ προσφέρων εἰς τὴν οἰκογενεῖαν ζωογόνον πνευματικὴν τροφήν, τὰ ἥθικὰ ὑμῶν σπουδάσματα καὶ τὰς χριστιανικὰς μελέτας, ἀντὶ τοῦ καθ' ἐκάστην ἀσθῆνω; εἰσαγομένου δηλητηρίου εἰς τὴν καρδίαν τῆς νεότητος διὰ τῶν ἀνοσίων μυθιστορικῶν διηγήσεων.

Ἐν Βῆ τῆς Ἐλβετίας
Ἐγγραφον τὴν 4ην Ἀυγούστου 1887.

I. ΣΚΛΑΤΣΟΥΤΗΣ

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΝΝΟΩΜΕΝ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΙΝ

Ἐσττήθη Σύλλογος, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη «Ἀνάπλασις». Ὁ Σύλλογος οὗτος ἐκτίθει ἐφη-

μερίδα, τὴν ἐφημερίδα, εἰς τὴν ὁποῖαν γράφομεν, καὶ ἡ ὁποία, καὶ αὕτη, ὀνομάζεται ἠ Ἀνάπλασις».

Ἐκαστὸν ὄνομα ἔχει τὴν ἐννοίαν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ποῖαν ἐννοίαν λοιπὸν καὶ ποῖαν σημασίαν ἔχει ἡ τετρασύλλαβος αὕτη λέξις Ἀνάπλασις;

Ἰδοὺ τί θὰ ἐξετάσωμεν εἰς τὸ ἀρθρον ήμῶν τούτου· τόσον δὲ εἰς αὐτό, ὅσον καὶ εἰς ἄλλα, τὰ ὁποῖα σκοπεύομεν, νὰ δηλοποιήσωμεν, Θεοῦ εὐδοκούντος, θὰ μεταχειρισθῶμεν γλώσσαν ἀπλήρη, ὅσον τὸ δυνατόν.

Ἡ λέξις «Ἀνάπλασις» δὲν σημαίνει νέαν ὅλως διόλου πλάσιν τοιαύτην μάλιστα δύνάμιν πλάσεως τοῦ μὴ ὑπάρχοντος, δύνάμιν δημιουργικὴν, ήμεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχομεν. Μόνος ὁ Θεὸς εἰμπορεῖ ἐκ τοῦ μηδενὸς νὰ κάμῃ ὄντα, μόνος αὐτὸς ὑπὸ τοιαύτην ἐννοίαν ὀνομάζεται πλάστης.

Ἵπάρχει ζωικὸν γένος, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ἄνθρωπινον· τὸ γένος τοῦτο πόθεν ἔγενεν; ἐκ δύο ἀρχικῶν ἀτόμων, ἐνὸς πρώτου ἀνδρός, καὶ μιᾶς πρώτης γυναικός, οἱ ὁποῖοι ἡμῶν ἦσαν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος. Πόθεν ὁ πρῶτος οὗτος ἄνθρωπος; ἰδοὺ σημειῶν ἀντιλεγόμενον, τὸ ὁποῖον ἡμῶς δὲν μᾶς ἐμποδίζει ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν θεθεῖσαν ἐρώτησιν: Ἐκ Θεοῦ. Ἐκ τοῦ πρώτου τούτου ἀνθρώπου, διὰ τῆς συνουσίας τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικός, ἔγενεν τόσοι ἄνθρωποι ἐκτοτε, γίνονται τόσοι σήμερον, καὶ, ποῖος γνωρίζει, πόσοι ἀκόμη θὰ γίνωσι! καὶ χρησιμεύομεν μὲν οἱ ἄνθρωποι, ὡς ὄργανα γεννήσεως νέων ἀνθρώπων, δὲν εἰμεθα ἡμῶς πλάσται, δὲν εἰμεθα δημιουργοὶ αὐτῶν. Πλάστης καὶ δημιουργὸς εἶνε εἰς, ἐκεῖνος, ὅστις ἐν τῷ σπέρματι τοῦ Ἀδάμ ἔθεσε τὴν ὑπόστασιν ὅλων τῶν μελλόντων νὰ γεννηθῶσιν ἀνθρώπων, κατὰ νόμους, τοῦ ὁποῖου· Αὐτὸς ἐν τῇ πανσοφίᾳ του ὄρισεν ὅπως δὲ, ὑπὸ τινος ἐποψίν, εἰμποροῦμεν νὰ χρησιμεύσωμεν, ὡς ὄργανα πλάσεως, ἐπίσης χρησιμεύομεν καὶ ὡς ὄργανα ἀναπλάσεως. Τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπάρχει· ὑπάρχει καὶ ἔχει ἰδιότητος καὶ δυνάμεις, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτά· αἱ ἰδιότητες αὐταὶ καὶ αἱ δυνάμεις πρέπει ν' ἀναπτυχθῶσι—καὶ πρὸς τοῦτο ἔδδθησαν— σύμφωνα μὲ τὴν φύσιν, μὲ τὸν προορισμὸν αὐτῶν ἢ παραμέλησις των εἶνε ἔγκλημα· ἡ διαστρόφῆ των χειρότερον ἔγκλημα· οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι ἀποφεύγουν καὶ ταύτην καὶ ἐκείνην· καλλιεργοῦσι τὰς ἰδιότητάς των, ἀναπτύσσουν καὶ καλλιτερεύουσι τὰς δυνάμεις των.

Ἄλλὰ τοῦτο δὲν συμβαίνει οὔτε πάντοτε, οὔτε πανταχοῦ, οὔτε εἰς ὅλους· οἱ ἄνθρωποι, κινούμενοι ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν, ἐβρίσκονται ἀπέναντι διττῶν δυνάμεων; φύσεως ὅλως ἀντιθέτου, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦσιν, ἢ καθεμία διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς, τὴν προτίμησιν· ἀπὸ τὸ ἐν μέρος, αἱ δυνά-

μεις τοῦ Ἀληθοῦς, τοῦ Ἀγαθοῦ, τοῦ Καλοῦ, Χάριτες ἀληθιναί, πλήρεις θελητήρων καὶ σεμνότητος, καὶ λέγουσαι εἰς τὸν ἄνθρωπον: πρὸς ήμᾶς· ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, αἱ δυνάμεις τοῦ Ψευδοῦς, τῆς Πλάνης, τοῦ Κακοῦ, τοῦ Αἰσχροῦ, ἐπιμυυθιωμένα Ἐρινύες, δαίμονες Σειρήνες, ζητοῦσαι προπετῶς καὶ ἀπατηλῶς νὰ σύρωσι τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν ἀβυσσον, ὑπεράνω τῆς ὁποίας ἵπτανται αὐταί, ἄνεα θανάτου καὶ συμφορᾶς· μεταξὺ τῶν ἐναντιῶν ταύτων δυνάμεων καὶ πρὸς αὐτάς κινεῖται καὶ φέρεται ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος· ἄλλοι σφρονται ἐδῶ, ἄλλοι ἐσύρθησαν ἐκεῖ, καὶ ἄλλοι, ἀγωνιζόμενοι ἀκόμη, φέρονται πότε πρὸς τὸ ἐν μέρος, καὶ πότε πρὸς τὸ ἄλλο.

Τοιαῦτα θεάματα παρουσίασε πολλάκις καὶ παρουσιάζει ἡ ἀνθρωπότης. Ἐνίοτε τὸ Ἀληθές, τὸ Ἀγαθόν, τὸ Καλόν, νικῶντα. Ἐνίοτε τὸ Ψευδές, τὸ Κακόν, τὸ Αἰσχρόν, ἀλαλάζοντα θριαμβευτικῶς; καὶ οὕτω συγκροτοῦνται ἀγῶνες μέγιστοι καὶ φοβερότατοι, ἀγῶνες ἥθικοι καὶ πνευματικοί, ἀκατάπαυστοι, ἀτελεύτητοι, ἐν πάσῃ ἐποχῇ, ἐν πάσῃ χώρᾳ, ἀγῶνες, τῶν ὁποῖων μετέχει ὅλη ἡμῶν ἡ ἀνθρωπότης, ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἀχθοφόρου μέχρι τοῦ κραταιοτάτου τῶν αὐτοκρατόρων, ἀπὸ τοῦ ἀμαθεστέρου ἐργάτου μέχρι τοῦ πολυμαθεστέρου ἐπιστήμονος, ἀπὸ τοῦ μάλισ λαμβάνοντος συνειδήσιν ἑαυτοῦ παιδίου μέχρι τοῦ πρὸς τὸν τάφον σφροντος ὑποπρέμοντα βήματα γέροντος.

Πῶς ὁ ἀμαθής, ὁ προληπτικός, ὁ δεισιδαίμων ὁ πεπλανημένος, θὰ διαφωτισθῇ ὑπὸ τοῦ ἀληθινοῦ φωτός; πῶς ὁ ἐστρεβλωμένος τὴν ψυχὴν, ὁ διεφθαρμένος τὰ ἦθη, ὁ ἀνήθικος, ὁ ἀδίκος, πῶς θὰ ἐξαγιάσῃ, πῶς ἀπὸ τῆς ἀνηθικότητος θὰ ἐνδυσθῇ τὴν ἠθικότητα, πῶς ἀπὸ τῆς ἀδικίας θὰ χωρήσῃ εἰς τὸν δρόμον τῆς δικαιοσύνης; πῶς ἡ ἀμαρτωλὴ ψυχὴ θὰ γίνῃ ἐνάρετος ψυχὴ, πῶς ἡ ἐσκοτισμένη καὶ σκοτιζούσα διάνοια θὰ γίνῃ πεφωτισμένη καὶ φωτεινὴ διάνοια; πῶς ὁ μὴ μελετῶν εἰμὴ μόνον τὸ κακὸν δὲν θὰ μελετᾷ ἄλλο ἐκτὸς τοῦ ἀγαθοῦ; πῶς ἡ ἀρπάζουσα χεὶρ θὰ γίνῃ ἑλεούσα χεὶρ; πῶς ὁ σφρόμενος ἐν τῷ βορβόρῳ ὁ ἀνυψωθῇ μέχρι τῶν ἀστρων; πῶς ὁ ἰέραξ θὰ γίνῃ περιστέρη; πῶς ὁ λύκος θὰ γίνῃ ἀρνίον; πῶς ὁ δαίμων τοῦ σκότους θὰ γίνῃ ἀγγελος φωτός; πῶς; δι' ἐργασίας καταλλήλου, ἥτις εἶνε ἡ ὑψηλοτέρα καὶ ἐνδοξοτέρα ὅλων τῶν ἐργασιῶν· ἡ ἐργασία αὕτη ὀνομάζεται ἠ Ἀνάπλασις».

Ἡ Ἀνάπλασις λοιπὸν δὲν εἶνε ἐνέργεια ὀνομαστικὴ· δὲν σκοπεῖ νὰ πλάσῃ, ἀλλὰ νὰ μεταπλάσῃ τοὺς ἀνθρώπους· τοὺς ἀνθρώπους, ἔχι τοὺς εὐθεῖς καὶ δικαίους καὶ ἀγαθοὺς, ἀλλὰ τοὺς στρεβλοὺς καὶ ἀδίκους καὶ κακοὺς· αὕτη εἶνε ἡ ὕλη τῆς ἀναπλάσεως, πρώτη οὕτω εἶπεῖν ὕλη, ἀκατέργαστος, ἄξεστος, ἀνόμαλος, τραχεῖα, τὴν ὁποῖαν αὕτη προτίθεται νὰ κατερ-

γασθῇ, νὰ μεταμορφώσῃ, νὰ βελτιώσῃ, νὰ χρησιμοποιοῦσῃ. Νὰ διασμεδασθῇ τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας, καὶ ἀντὶ τοῦ ψευδοῦς νὰ καταυγασθῇ τὸ νοητικὸν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀληθοῦς, νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ βουλευτικὸν ἀπὸ τὴν δεσποτεῖαν τοῦ κακοῦ καὶ ἡ βούλησις νὰ θέλῃ πάντοτε καὶ νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθόν, νὰ μισήσῃ τὸ παθητικὸν τὸ αἰσχροῦ, καὶ ν' ἀγαπήσῃ ἀγνήν καὶ τελείαν ἀγάπην τὸ καλόν, ἰδοὺ ἔτι ζητεῖ ἡ Ἀνάπλασις· αὕτη ἡ γενικὴ ἐννοία καὶ σημασία τῆς, ὁποῖα ἀληθῶς εἶνε καὶ ὁποῖαν ήμεῖς ἐννοοῦμεν αὕτην.

Ἄς μερικεύσωμεν τώρα καὶ ἄς ἀναλύσωμεν εἰδικώτερον τὸν σκοπὸν τῆς.

Οἱ ἄνθρωποι, ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, ζῶσιν, ὡς άτομα, ὡς οἰκογένειαι, ὡς κοινωνίαι, ὡς πολιτεῖαι, ὡς ἀνθρωπότης. Ἡ Ἀνάπλασις λοιπὸν, ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτῆς, ἔχει νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἐπόψεις· πολμερεῖ τὸ ψεῦδος, τὸ κακόν, τὸ αἰσχρόν, ὅπου δῆποτε τὸ εὖρη, εἰς τὸ άτομον, εἰς τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν πολιτεῖαν, εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ζητεῖ νὰ μεταβάλλῃ, νὰ καλλιτερεύσῃ, νὰ μεταμορφώσῃ αὐτάς κατὰ τὸν τέλειον καὶ ἀκτινοβόλον τύπον τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ καλοῦ.

Ἡ Ἀνάπλασις ἐν ὀχτοῖς πρὸς ἑνα ἕκαστον ἄνθρωπον.

Ἵπὸ τοιαύτην ἐποψίν θεωρούμενη ἡ Ἀνάπλασις εἶνε ἐργασία, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπ' αὐτῆς τῆς βρεφικῆς ἡλικίας, ἀπ' ἧς στιγμῆς τὸ φῶς τῆς συνειδήσεως ἐξακοντίσῃ τὰς πρώτας τοῦ ἀκτίνος, ἐντὸς τῆς ψυχῆς τοῦ παιδίου. Τὸ παιδίον φέρει ἐκ φύσεως ψυχικὰς ἰδιότητας καὶ δυνάμεις ποικίλας. Ἐχει νόησιν, ἔχει βούλησιν, ἔχει πάθησιν κατ' ἀρχὴν, ὅλαι αὐταὶ δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κακόν. Εἶνε μάλιστα ἀγαθὰ· ἀλλὰ, ἡ τελικὴ περὶ τούτου κρίσις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ διαμορφωθῶσιν, ἐκ τῆς διεύθυνσεως, τὴν ὁποῖαν θὰ λάθωσι· κακὴ διεύθυνσις θὰ φέρῃ καὶ ἀποτέλεσμα κακόν· καλὴ διεύθυνσις θὰ φέρῃ καὶ ἀποτέλεσμα καλόν καὶ τὰ δύο ἐνδεχόμενα καὶ δυνατά. Ἵπάρχει ὥρα τις καθ' ἣν ἐν τῷ παιδί· ἀναφαίνονται τάσεις καὶ πρὸς τὴν μίαν καὶ πρὸς τὴν ἄλλην διεύθυνσιν, ὥρα, καθ' ἣν αἱ ψυχικαὶ αὐτοῦ ἰδιότητες καὶ δυνάμεις κλίνουν εἴθε καὶ ἐνθεν· ἐκ τοῦ παιδίου δυνατόν ν' ἀναπηδήσῃ δαίμων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ παιδίου δυνατόν ν' ἀναλάμψῃ καὶ ἀγγελος· κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐπιμβαίνει ἡ Ἀνάπλασις. Ἐπιμβαίνει, μὲ σκοπὸν νὰ συμπνέξῃ τὰς ὁρμὰς τοῦ δαίμονος, νὰ υποβουθήσῃ τὰς πτήσεις τοῦ ἀγγέλου· βλέπει τὴν διάνοιαν τοῦ παιδίου, ὅτι βυθίζεται εἰς τὴν σκοτίαν, ἡ δίδωκει λάμψιν ἀπατηλὴν, ἥτις, καὶ αὕτη, εἶνε σκοτία; ἡ Ἀνάπλασις· προβάλλει εἰς τὴν διά-

καλείται κοινωρία, ένλοτε έν τῷ φανερώ, ένλοτε έν τῷ κρυπτῷ, άποτόμως τάρα, ύπόβουως άλλοτε, πάντοτε όμοιως άσπλάγγως, μοχθηρότατα, σατανικότατα!

Νά παύση ό άγων ούτος, ή πάλη αύτη, ή θηριωδία αύτη· νά μη ύπάρχωσιν άνθρωποι δόμιοι και άνθρωποι θήματα, άνθρωποι τρώγοντες και άνθρωποι τρωγόμενοι· νά μη ύπάρχωσιν άμαθεΐς, προληπτικοί, συνσκοτισμένοι, πεπλανημένοι· νά βαδίξη ή κοινωρία εύθειας, ύπό τήν λάμψιν του άληθοϋς· νά αυξη έν άγάπη, έν άδελφότητι, έν δικαιοσύνη, έν αγαθότητι· νά μη κλέπτη ό εις τόν ίδρωτα του άλλου, άλλά νά διδῃ πρός αυτόν έκ του ύστερήματός του· νά παύσωσι τά μίσση, αι άντιπάθειαι, αι συκοφαντίαι, οι φθόνοι, οι φόνοι· έτεροθυσίαι όχι, αυτοθυσίαι μάλιστα· νά βλέπη έκαστος έν τῷ άλλῳ όχι ένα έχθρόν, άλλ' ένα άδελφόν· νά εξαφανισθώσιν έν ήμίν τά ένστικτα του κτήνους, αι όρμαι του θηρίου· νά διασκεδασθώσι τά κοινωνικά σόττη, και νά διαχυθῇ ρως πανταχοϋ· νά ζητῆς τῷ εγκλημα και νά μη τῷ εύρίσκῃς· νά μη ζητῆς τήν άρετήν, και αύτη ν' ανακύπη εις έκαστον βήμα ενώπιόν σου· ή κοινωρία πᾶσα νά ἦνε μία οίκογένεια· νά έχη ένα παλμόν, έν πνεύμα, μίαν καρδίαν· άγάπη πανταχοϋ, και πάλιν άγάπη, και άκόμη άγάπη έν τῷ άγάπῃ, ίδού τῷ ιδανικόν, πρός δ τείνει ή **Ανάπλασις** έν τῷ κοινωνικῇ αύτῆς έργασία, ιδανικόν χρῆζον μόχθου και κόπου, άλλ' άντῶξίον μυρίων μόχθων και μυρίων άγωνίων.

Η Ανάπλασις έν σχέσει πρός τήν Πολιτείαν.

Όπως ή φυσική τάξις έχει τούς νόμους της, και ή ήθική τάξις, έχει και αύτη τούς ιδιόκούς της. Η μόνη διαφορά κείται εις τῷ ότι οι πρώτοι είνε **αναγκαίοι**, τά φυσικίζόμενα παρ' αύτῶν όντα ύπόκεινται εις αυτούς δουλικώς και δέν εΐμποροϋν νά μη ύπόκεινται, οι δέ δεύτεροι είνε νόμοι **έλευθερίας**, τούς όποιους τῷ έλεύθερον άν εΐμπορει ν' ακολουθήσῃ, όταν θέλη, εΐμπορεΐ και νά παραβιάσῃ, όταν ωσαύτως θέλη. Σφενδόνισε ένα λίθον πρός τά επάνω· όσον και άν άνυψωθῇ, θά καταπέσῃ ούδὲ είνε δυνατὸν νά γίνῃ άλλως. Νόμος φυσικῆς τάξεως. Φέρε ένα λιμοκτονούσα ενώπιον ενός εκατομμυριούχου· θά τόν έλεήσῃ; Η ήθική τάξις τῷ απαιτεΐ· άλλ' αύτός εΐμπορει νά παραβιάσῃ τήν ήθικήν τάξιν. Δυναμίει τίνος; δυναμίει τῆς έλευθερίας του.

Οι ήθικοί λοιπόν νόμοι ύπόκεινται εις παράβασιν· άλλ' όχι και άτιμωρητεΐ. Έκαστον άν έχει και ένα σκοπόν· πᾶς δέ σκοπός εκπληροϋται καθ' ώρισμένους νόμους· έπαυσαν λειτουργοϋντες οι νόμοι ούτοι; και ό σκοπός έχάθη, ή δέ άπόλεια του σκοποϋ θά έχη επακόλουθον και τήν άπόλειαν του όντος· ή παράβασις λοιπόν τῶν ήθικῶν νόμων είνε δυνατή· άλλ' ό παράβάτης θά τιμωρηθῇ. Η τιμωρία έπέρχεται άμεσος, δια τῆς εκπτώσεως αύτου έκ τῆς ήθικῆς τάξεως. Τήν

τιμωρίαν ταύτην δέν αισθάνεται παρευθύς, θά τήν αισθανθῇ όμως, έστω και βραδύτερον. Τόν ήθικόν νόμον δέν έρράπιεν; ούαι εις αυτόν! έκαστον βήπισμα θά τῷ έπιστραφῇ, ως μια όξεΐα, όδονηρά, θανατηφόρος πληγή. "Ατομον, οίκογένεια, κοινωρία, άνθρωπότης όλόκληρος, ό,τι άν ἦνε, άδιάφορον· ό ήθικός νόμος είνε άμειλικτος, άδυσόπητος, πανσθενής. "Εχει ρομφαίαν δια πᾶσαν κεφαλήν και δι' όλας τās κεφαλάς. Εΐμπορεΐ νά συντρίψῃ τούς πάντας, όπως εΐμπορεΐ νά συντρίψῃ τόν ένα άκαριαίως, άστραπηδόν, δια τῆς αύτῆς ευκολίας.

Κατά ταύτα ό άνθρωπος, πρός τῷ ίδιον πάλιν συμπερόν, όφείλει νά ύπακούσῃ εις τήν ήθικήν τάξιν· ύπήκουσε; ταύτόν εΐπειν και ότι έτυχε του σκοποϋ, δι' εν έπλάσθη.

Ποϋ θά κατορθώσῃ τόν σκοπόν τοϋτον; ποϋ ζῆ; Έν τῷ κοινωρία. Έν αύτῇ, δια συμβιώσεως άρμονικῆς μετά τῶν όμοίων του, θέλει δυναθῆ, έν τῷ άλληλεπιδράσει και άλληλοβοηθεία, ν' αναπτύξη όλας αύτου τās δυνάμεις, σωματικᾶς, νοητικᾶς, ήθικᾶς, και νά εκτελέσῃ τόν διπλοϋν προορισμόν, άν έχει έν τῷ κόσμῳ τοϋτῳ, ως άνθρωπος, τοϋ χρόνου άφ' ενός, τῆς αϊωνιότητος άφ' έτέρου.

Πῶς όμοις ή κοινωρία αύτη θά δυναθῇ νά εξασφαλίσῃ τήν έλευθερίαν έκάστου και νά βοηθήσῃ έκαστον και όλους όμοϋ εις τήν εκπλήρωσιν του διττοϋ ανθρωπίνου προορισμοϋ; τίποτε δέν θά δυναθῇ, εάν δέ διαμορφωθῇ εις **πολιτείαν**.

Έσχεδιαγραφήσαμεν προηγουμένως τήν άπαισίαν εικόνα, τήν όποιαν πολλάκις παρουσιάζει ή κοινωρία, παρεκτροπομένη του σκοποϋ της· όπως πολεμηθῇ ή παρεκτροπή αύτη, είνε άνάγκη νόμων· όπως λειτουργήσωσιν οι Νόμοι ούτοι και νά μη καθίστανται παίγιον τῆς ιδιοτροπίας και άδαιρείας τοϋτου ή εκείνου, είνε άνάγκη **Αρχῶν**, αι όποιαι νά επιβλέπωσιν εις τήν πλήρη έφαρμογήν τῶν Νόμων. Κοινωρία δέ, Νόμοι και **Αρχαί** όμοϋ συνιστῶσι τήν πολιτείαν.

Εκδομεν ότι ό άνθρωπος είνε έλεύθερος, και ότι, ως τοιοϋτος, δύναται και νά τηρήσῃ και νά παραβῇ τόν **Ηθικόν Νόμον**. "Αλλ' έκαστος άνθρωπος είνε επίσης έλεύθερος· κατά συνέπειαν ούδεμία έλευθερία εΐμπορεΐ νά κινήται επί βλάβῃ άλλης έλευθερίας. Τήν προστασίαν ταύτην τῆς έλευθερίας πᾶσῶν τῶν ανθρωπίνων βουλήσεων, τῆς έν άρμονίᾳ κινήσεως και συμβιώσεως αύτῶν, αναλαμβάνει ή **πολιτεία**, ως πρώτιστον και κυριώτατον αύτῆς σκοπόν. Έκπληροΐ δέ αυτόν δια του **Δικαιου**.

Τί είνε Δικαιον;

Τῷ σύνολον τῶν Νόμων, δια τῶν όποιων, άφ' ενός μεν αι ανθρωπίνου βουλήσεις κανονίζονται ούτως, ώστε νά συμβιώσιν ήτοι έλευθέρως και άρμονικῶς δια του άμοιβαίου σεβασμοϋ τῶν δικαιωμάτων τῆς έλευθερίας, τῆς ζωῆς, τῆς υγιείας,

της τιμῆς και τῆς περιουσίας έκάστου, άφ' ετέρου δέ τιμωρεΐται και επανωρθοϋται πᾶσα προσβολή οϊουδήποτα τῶν δικαιωμάτων τοϋτων, γενομένη ύπό τίνος πρός έτερον πρᾶσοπον.

Η πολιτεία ύπάρχει χάριν τῆς κοινωρίας, χάριν τῆς οίκογενείας, χάριν του ατόμου. Άνωτέρα ύπό τινος έποψιν, είνε κατωτέρα αύτῶν ύπό άλλην. Εΐνεάνωτέρα, επειδή επαγγυρναι, προστατεύει, τιμωρεΐ. Εΐνε και κατωτέρα, επειδή αύτῇ είνε μέσον, δι' οϋ έξυπηρετεΐται ό σκοπός εκείνου. Η πολιτεία λοιπόν δέν δικαιούται νά άρνήται, νά πολεμηθῇ, νά περιορίξῃ τήν έλευθερίαν και τά δικαιώματα αύτῶν δικαιουμένη νά προλαμβάνῃ και νά τιμωρῇ τās εμπράκτους παρεκτροπᾶς αύτῶν, εφόσον μια βούλησις προσβάλλει έτέραν, όφείλει ν' αναγνωρίξῃ, νά σέβηται, νά προστατεύῃ τά δικαιώματα ταύτα κατ' αρχήν και νά επιτρέπῃ τήν έλευθερίαν αύτῶν κίνησιν και ενάσκησιν, εφόσον αύτη δέν παρεκωλύει τήν κίνησιν έτέρας βουλήσεως έν τῷ κύκλῳ τῶν ίδιων δικαιῶν, άν επίτις ή προστασία είνε ανατεθειμένη εις τήν αύτην πολιτείαν. Άρίνομεν εις άλλοτε τήν ειδικήν και λεπτομερῆ εξέταση τῶν σχέσεων τῆς πολιτείας πρός τῷ άτομον, πρός τόν οίκογένειαν, πρός τήν κοινωρίαν. Έν τῷ παρόντι ἀρκούμεθα λέγοντες, ότι πολιτεία αληθῆς και άρίστη είνε εκείνη, έν ἣ αύται κινούνται έλευθέρως πρός τόν σκοπόν αύτῶν ύπό τήν προστασίαν αύτῆς ταύτης τῆς πολιτείας, χειραγωγούσης μάλιστα εις εκπλήρωσιν τοϋ προορισμοϋ αύτῶν, τοιοϋτου, οϊον άνωτέρω αυτόν διεγράφημεν.

Αλλ' όπως τῷ άτομον, ή οίκογένεια, ή κοινωρία, παρεκτρέπονται του σκοποϋ των, τοιοϋτοτρόπως και ή πολιτεία. Εΐτε δι' άμαθειαν, εΐτε δια φραυλότητα, συνήθειας δέ και δια τά δύο ταύτα, εργάζεται πολλάκις έργα, αντίθετα όλοις πρός εκείνα, εις τά όποια καλεΐ αύτην ό προορισμός της. Αντι έλευθερίας, τυρανική· αντι δικαίας, ή άδικία προσωποποιημένη· αντι μητρῶς, μητρική. Πολεμία πρός τῷ άτομον, πολεμία πρός τήν οίκογένειαν, πολεμία πρός τήν κοινωρίαν. Θέλει κτήν και όχι άνθρωπος, θέλει δούλους και όχι προποικιότητα. Εμεταλλεύεται δια τόν έαυτόν της τόν ίδρωτα του έργατου, τῷ εμποδίζει τήν πλήρη ανάπτυξιν τῶν πλουτολογικῶν του δυναμείων, νεκρώνει τήν διάνοιαν, συμπνίγει τήν συνείδησιν, καταστέλλει βαναύσως τās πτήσεις τῆς έλευθερίας. Θρηϊώδης εκατόγγειρ, περιλαμβάνει τά πάντα εις τās άγκάλας του, άλλ' όπως τά καταστήσῃ νεκρά. Τερατώδες όρνεον, τρέφεται εκ τῆς σαρκῆς και του αίματος τῶν θημάτων του. Ουδέν δέ δικαίον αναγνωρίζει, εκτός του ίδιου της, όπερ συνίσταται εις τήν άρνησιν πάσης δικαιοσύνης. Αύτη ή εικόνη τῆς τυρανικῆς πολιτείας, έν τῷ όποια οι πολλοι γίνονται δούλοι του ενός ή τῶν άλλων και προσφέρονται ά-

κούσια θήματα επί του βιομοϋ τῶν όρέξεων αύτῶν.

Υπάρχει ήμος και άλλη εικόνη, όχι κατωτέρα ταύτης κατὰ τήν άγριότητα και τήν αισχρότητα. Εΐνε ή εικόνη τῆς όγλοκρατουμένης πολιτείας.

Έν αύτῇ άρχουσιν οι πολλοί· οι αύτοι άρχοντες, οι αύτοι και άρχόμενοι. Πάσχουσι δέ όχι έλλειψιν ή στέρησιν έλευθερίας, άλλ' υπερβολήν. Ινεύματα ακατάστατα, φαντασίαι εξημέμεναι, καρδίαι άσταται, ως τῷ κύμα, θελήσεις άχαλίνοται· παραγνωρίζουσι τόν σκοπόν του ατόμου, τῆς οίκογενείας, τῆς κοινωρίας, τῆς πολιτείας. Φεύγουσι τῷ αληθῆς, πολεμοϋσι τῷ άγαθῶν, άποστρέφονται τῷ καλῶν. Δέν εχρῶσι δεσμὰ εις τούς πόδας, βαδίζουσιν έλεύθεροι, άλλά βαδίζουσι δι' αλμάτων, ως μαινόμενοι, τυφλοι δέ και άφρονες, δέν βλέπουσιν, ότι χωροϋσι κατὰ κρημίων. Καυχῶνται, ότι είνε έλεύθεροι! πλάνη και ψεύδος! Δέν τυρανοϋνται μεν εξ ενός, δέν τυρανοϋνται ύπό τῶν άλλων· είνε όμοιως αύτοι τύρανοι έαυτῶν και τύρανοι άλλων. Έν τῷ τυρανίᾳ γίνονται φόνοι· έν τῷ όγλοκρατίᾳ γίνονται αυτοκτονίαι και άλληκτονίαι. Έν εκείνη δεσπόζει εις, τίγρις· έν αύτῇ δεσπόζουσι πολλοι, λύκοι. Η μια πολεμει τήν άλλην. Αάθος άσύγνωστον! έπρεπε νά σφίξωσιν εγκαρδίως τās χεΐρας, ως άδελφοί. Αμφότεροι συναντῶνται κατ' ούσίαν, αμφότεροι τῷ αὐτῷ εργάζονται· έργον, τόν θλεθρον του ατόμου, τόν θλεθρον τῆς οίκογενείας, τόν θλεθρον τῆς κοινωρίας.

Η Ανάπλασις όφείλει νά παλεμησῃ και τās δύο ταύτας πολιτείας, και τήν τυρανίαν και τήν όγλοκρατίαν και τήν αυθαιρεσίαν του ενός και τήν αυθαιρεσίαν τῶν πολλῶν. Νά λείψωσιν οι τύρανοι τῶν ανακτόρων, άλλά νά λείψωσιν και οι τύρανοι τῶν άγυίων. Ο καός νά περιβληθῇ τήν πανοπλίαν τῶν δικαιωμάτων του, άλλά και νά διδαχθῇ τήν χρῆσιν αύτῆς· ό καός νά ήγεμονεύῃ έν τῷ πολιτείᾳ, αυτός εκλέγων τούς άρχοντάς του, άλλά και του λαοϋ νά ήγεμονεύωσιν ό λόγος, τῷ δικαίον, ή άγάπη· νά εκλίπη ή αυθαιρετος θέλησις του ενός, άλλ' όχι μόνον τοϋτο, νά εκλίπη και ή θέλησις τῶν πολλῶν, εΐ δυνατὸν, διότι πάντοτε ύποθέτει και αντιμαχομένην θέλησιν άλλων, και νά κρατήσῃ ή θέλησις τῶν πάντων, έν πνεύματι άδελφότητος και δικαιοσύνης. Έν τῷ πολιτείᾳ νά ύπάρχωσιν όλοι, και ή πολιτεία νά εκτείνῃ τās πτέρυγας της εφ' όλων· νά ἦνε σεβαστῆ πᾶσα έλλογος έλευθερία, και πᾶν έλλογον δικαίωμα, ή έλευθερία τοῖς διανοίας, ή έλευθερία τῆς συνειδήσεως, τῷ δικαίωμα του εργάζεσθαι, τῷ δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, τῷ δικαίωμα του συνέργεσθαι· οι πολίται νά συντρέχωσι τῷ Κράτος εις τήν εκπλήρωσιν του σκοποϋ του, και τῷ Κράτος νά συντρέχῃ τούς πολίτας εις τήν εκπλήρωσιν του ίδιου των· νά κινήται έλευθέρως έκαστος πρός τῷ ίδιον τέλος, έλευθέρως, άλλά

και αρμονικως μετα των άλλων υπό την σκέπην τής πολιτείας να πραγματοποιηθῆ ὁ άνθρωπος τὸν ἀτομικόν, τὸν οικογενειακόν, τὸν κοινωνικόν και ἠθικόν αὐτοῦ προορισμόν, ἰδοὺ τί ἐπιδιώκει ἡ Ἀνάπλασις διὰ τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐργασίας αὐτῆς.

Ἡ Ἀνάπλασις ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἀνθρωπότητα.

Τί εἶνε Ἀνθρωπότης; τὸ σύνολον τῶν ἐπὶ τῆς γῆς κατοικούντων ἀνθρώπων. Ἡ οικογένεια περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ άτομα. Ἡ κοινωνία περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ οικογενείας. Ἡ Ἀνθρωπότης, κύκλος εὐρύτατος και περιληπτικώτατος, περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ ὅλα τὰ άτομα, ὅλας τὰς οικογενείας, ὅλας τὰς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων.

Ὅποιος ὁ σκοπὸς τῆς Ἀνθρωπότητος; κανεὶς ἄλλος ἢ ὁ σκοπὸς τῶν ἀτόμων, τῶν οικογενειῶν, τῶν κοινωνιῶν. Ἡ ἐν τῷ ἀληθεῖ, τῷ ἀγαθῷ, τῷ καλῷ, ἀρμονικὴ συμβίωσις πάντων ὁμοῦ τῶν ἀνθρώπων, ἰδοὺ τίς ὁ σκοπὸς αὐτῆς.

Δυστυχῶς, και αὕτη ἔχει τὰς παρεκτροπὰς τῆς, αἵτινες πηγὴν ἔχουσι τὰς παρεκτροπὰς τῶν συνιστάντων αὐτὴν στοιχείων. Αἱ παρεκτροπόμεναι κοινωνίαι και τὰ παρεκτροπόμενα Κράτη και Ἔθνη κἀνοῦσι και τὴν παρεκτροπόμενὴν Ἀνθρωπότητα.

Ὑπῆρξαν καιροὶ, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀνθρωπότης ὅλη ἦτο ἀμαθής, δεισιδαιμών, προληπτικὴ, πεπλανημένη, κειροί, κατὰ τοὺς ὁποίους, ὠπλισμένη διὰ τῆς βίβρασις τοῦ κακοῦ, ὠμοίαιζε φοβερὴν μεγαθήριον, ἀποζῶν ἐκ τῆς κακουργίας, κειροὶ κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἀνθρωπότης ὅλη ἦτο θέατρον ἀλληλοσφαγίας και θρηϊώδους πάλης, ὡς μαινάς δὲ ἀκόλαστος, ἐκυλιέτο, ὀργιζόουσα, εἰς τὸν βόρβορον πάσης ἀισχρότητος και κακοηθείας.

Σήμερον ἡ Ἀνθρωπότης ἐν τῇ συνειδήσει και πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἱστορικοῦ, τοῦ κοινωνιολόγου, τοῦ φιλοσόφου, παρίσταται φαιτεινότερη και εὐπροσωπότερη. Πολλὰ ἀλήθεια ἐγίναν ἀσπασταί, πολλὰ πλάναι διασκεδάσθησαν. Ἐπίσης πολλὰ κακία και ἀισχρότητες ἐξέλιπον. Ἀλλὰ πόση ἀκόμα δὲν ἀπαιτεῖται ἐργασία, ὅπως διασκεδασθῆ πᾶν σκότος, ὅπως φυγαδευθῆ πᾶσα κακία, ὅπως ἐκλίπη πᾶν μίσμα! προλήψεις και πλάναι κρατοῦσι πλεῖστοι ὅσοι και τόρα και περὶ παντὸς μὲν ἄλλου ἀντικειμένου γνώσεως, ἀλλ' αἱ σπουδαίωταται και ἀλεθριώταται εἰς τοὺς κύκλους τῆς θρησκευτικῆς, τῆς ἠθικῆς, και τῆς πολιτικῆς τάξεως. Κακία και ἀισχρότητες ἐπίσης ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, ψευδαἶς θρησκείαι, ἀθεῖσμοί, δεισιδαιμονίαι, ἀμάθειαι, ἐνοστικὰ ἀγρία και ἀισχρὰ, σπουδαρχεῖαι, κενοδοξίαι, δεσποτισμοί, ἀγῶνες ἐμφύλιοι και ἀγῶνες διεθνεῖς, και παρουσιάζεται τοιοῦτοτρόπως ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν θέαμα παράδοξον ἀλλόκωτον, τρατῶδες, νὰ ἀκούῃ λόγους περὶ παγ-

κοσμίου εἰρήνης και ὁμοῦ νὰ βλέπῃ παγκοσμίου ἐξοπλισμούς, νὰ θραιμθεύῃ τὴν πρῶταν τὸ δικαίον τῶν ἐθνικότητων και νὰ ἐξεγείρεται ἀπειλητικὸν τὴν ἐσπέραν τὸ δικαίον τῆς κατακτήσεως και τῆς κτηνώδους βίας, νὰ λέγωνται λαοὶ τινες πεπολιτισμένοι, και ὁμοῦ ἐνοπλοὶ νὰ υποβλέπωσιν ἀλλήλους, ὡς υποβλέπει ἡ τίγρις τὴν ἀρκταν, νὰ γίνεται τόπος λόγος περὶ ἐλευθερίας, και ὁμοῦ χῶροι ὀλόκληροι νὰ κύπτωσιν ὑπὸ ξένον ζυγόν, νὰ γίνεται τόση βοή περὶ τοῦ δικαίου, ὑπὸ τὸν ἕρον, ὅτι τὸ δικαίον δὲν θὰ εἶνε δικαίον τοῦ ἄλλου, νὰ γίνεται τόσος λόγος περὶ τῆς εὐημερίας τῶν λαῶν, και ὁμοῦ οἱ λαοὶ νὰ ἦνε ὄνματα τῶν στρατῶν και ἀμρότεροι ὄνματα τῆς φιλοδόξου ἐμπαθείας ἐνός τινος τέρατος, ὅπερ εἶνε ἐν ἄτμον ἡ σύστημα ἀτόμων.

Νὰ βασιλευσῶσι λοιπὸν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης τὸ ἀληθές, τὸ ἀγαθόν, τὸ καλόν, νὰ ἐκλίπωσι τὰ μίσση, αἱ ἔχθραι, αἱ ἀνταγωνισμοί, οἱ πόλεμοι και αἱ μάχαι μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, νὰ παύσωσιν αἱ διεθνεῖς ἀλληλοκτονίαι και ν' ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν διεθνῶν ἀσπασμῶν, ὅχι μόνον νὰ μὴ γίνωσιν νέαι κατακτήσεις, ἀλλὰ και νὰ ἐπανορθωθῶσιν αἱ γενόμεναι, ἐκάστη φυλὴ ν' ἀποδοθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἔθνους τῆς και ἐκάστον ἔθνος ν' ἀνήκῃ εἰς ἑαυτό, ν' ἀναγνωρισθῆ ἡ ἠθικὴ τάξις και ἐν τῇ διεθνεί πολιτικῇ, τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐθνῶν νὰ κείται ἐν ταῖς ἀρεταῖς αὐτῶν και ἐν ταῖς ὑπηρεσίαις των ὑπὲρ τοῦ ἀληθοῦς τῆς Ἀνθρωπότητος σκοποῦ, ὅχι δὲ ἐν τῇ ὀλικῇ ἰσχύϊ, νὰ ἐκλίπωσιν οἱ στρατοί, νὰ ἐκλίπωσιν οἱ στόλοι, νὰ παύσωσιν οἱ ἐξοπλισμοί, ν' ἀγαπῶνται τὰ ἔθνη, ὡς ἀδελφά, ν' ἀλληλοβοηθῶνται, νὰ ἐπικοινωνῶσι πρὸς ἀμοιβαίαν εὐδαιμονίαν και ὅχι πρὸς ἀμοιβαίον ὀλεθρον, νὰ ἔχωσιν ἐκάστον τὰ ἴδια ὄρια και τοὺς ἴδιους ἀρχοντας, ἀλλὰ και νὰ ἔχωσι μίαν καρδίαν, νὰ μὴ ἔχωσιν ἄλλην ἄμιλλαν, ἐκτὸς τῆς ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀγαθότητι, ἐν ἀγάπῃ, νὰ ἦνε τὰ ἔθνη ὅλα, ἠθικῶς και πνευματικῶς, μία κοίμη ὑπὸ ἓνα ποιμένα, ἰδοὺ ὁ τύπος, καθ' ὁμοίωσιν τοῦ ὁποίου ἡ Ἀνάπλασις, ζητεῖ νὰ διαμορφωθῆ τὴν Ἀνθρωπότητα διὰ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἀναμορφωτικῆς ἐργασίας τῆς.

Κατὰ τὰ εἰρημῆνα λέγοντες Ἀνάπλασις πρέπει νὰ ἐνοώμεν ἐργασίαν, τῆς ὁποίας ὅλη μὲν ἐργασία εἶνε ὁ ἀνθρώπος, θεωρούμενος ὡς ἄτομον, ὡς οικογένεια, ὡς Κοινωνία, ὡς Πολιτεία, ὡς Ἀνθρωπότης, σκοπὸς δὲ ἡ διὰ τῆς πειθοῦς και τῆς ἐλλόγου και προσηκούσης διευθίνσεως τῆς ἐλευθερῆς θελήσεως ἀπομάκρυνσις μὲν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ψευδοῦς, τοῦ Κακοῦ, τοῦ Αἰσχροῦ, προσέγγισις δὲ και κοινωνία μετα τοῦ Ἀληθοῦς, τοῦ Ἀγαθοῦ, τοῦ Καλοῦ.

Ἀρχηγὸς τῆς τοιαύτης ἀναπλάσεως ὑπῆρξε και εἶνε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐλθὼν, ἵνα σώσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἵνα διανοίξῃ τοὺς

ὀφθαλμοὺς τῶν τυφλῶν, ἵνα δεῖξῃ τὴν ὁδὸν εἰς τοὺς πεπλανημένους, τὴν ἀλήθειαν εἰς τοὺς ζητούντας και φιλοῦντας αὐτὴν, ἵνα συστήσῃ τὴν εἰρήνην και τὴν ἀγάπην, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τὸ θέλημα τῶν ἀνθρώπων, ἵνα πατάξῃ τοὺς κατεξουσιάζοντας τὰ ἔθνη, κἀμὴ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα ὅλην ἐν, μίαν ποιμνὴν ὑπὸ ἓνα ποιμένα. Μιμηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρξαν οἱ Ἀπόστολοι, ἐργάται και αὐτοὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀναγεννήσεως, ἀνακαινίσεως, ἀναπλάσεως· μιμηταὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν και τόσοι ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ἐδάδιαν ἐπὶ τὰ ἴχνη του μιμηταὶ του εἶνε και ὁ ἦνε και ὅσοι εἰς διαφόρους τόπους και διάφορα ἔθνη ἐργάζονται και σήμερον ἡ ὁ ἐργασθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι τὸ αὐτὸ ὑψηλὸν και θεῖον ἔργον. Ἐργασία δύσκολος, ἀπαιτούσα και διανοίας πεφωτισμένης και βουλήσεως γενναίας, πολμηρᾶς, ἐπιμῶνους, ἀκαταβλήτους, χριστιανικᾶς, και χρόνον μακρὸν και ἐργασίαν πολλὴν και ἐργάτας πολλοὺς. Τὰ μεγάλα ἔργα δὲν δημιουργοῦνται εἰς τὴν στιγμὴν. Ἐρχεται ὁμοῦ καιρός, κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ ἀφανὲς δεινὸν γίνεταί δένδρον, ἀκμάζον εἰς ὕψος και πλάτος και δύναμιν και κάλλος, ἔρχεται ὄρα, καθ' ἣν ὁ κόκκος τοῦ σίτου κυματίζει εἰς γόνιμον και καρποφόρον ἀσταχυ. Ἐκεῖ ὁ Σύλλογος και ἡ ἐφημερίς ἡμῶν νὰ συντελέσωσι κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων των εἰς ἀνάπλασιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, εἶθε διὰ πορείας μαρτυρούσης θερμότητα ἅμα αἰσθημάτων και περινοιῶν και πρακτικότητα, ἄνευ τῆς ὀποίας πολλάκις ναυαγοῦσι και αἱ κάλλισται και αἱ ἀγνώταται προθέσεις, εἶθε νὰ ἐργασθῶσι καρποφόρος και χρησιμοποιοθῶσιν εἰς δυνάμεις κινήσεως και προόδου και ἀναμορφώσεως και ζωῆς, εἶθε δὲ τὸ ἔθνος ἡμῶν, αὐτὸ, τὸ ὁποῖον πρῶτον ἐδέχθη και ἡσπάσθη τὸ ἀναμορφωτικὸν και ἀναπλαστικὸν κήρυγμα τοῦ χριστιανισμοῦ, αὐτὸ και πάλιν, καταρτιζόμενον τελείως, ὅρ' ὅλας τὰς ἐσπόμεναι, κατὰ τὸ πλῆρες φωτὸς και ἐλευθερίας και ἀγάπης και ζωῆς εὐαγγελικὸν πνεῦμα, νὰ χρησιμεύσῃ τελείως τύπος και υπογραμμὸς τοῦ γνησοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ και εἰς τὰ λοιπὰ τῆς γῆς ἔθνη, ὅπως οὕτως ἡ Ἀνθρωπότης πραγματοποιησῆ, τι περὶ αὐτῆς εἶπε πρὸ 19 αἰῶνων στόμα, λαλήσαν πάντοτε ἀλήθειαν, γινομένη, μία ποιμνὴ ὑπὸ ἓνα ποιμένα.

Ἐν Ἀέρι τὴν 18ην Ἀυγούστου 1887.

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΛΟΣ.

ΥΠΑΡΧΕΙ.

Μέσαι νύκτες· καθυδεῖ ἡ πόλις· ἡμεῖα κρατεῖ μυστικὴ!

λεπτὸς μόνον ἀήρ, πνέων μόλις, πρὸς τὰ δένδρα ψελλίζει γλυκῶ.

Και πηγῆς κατειθόμενον νῆμα κελαρύζει ἐγγὺς θλιβερόν· μουσικὴ και μυστήριον ἄμα! θέλγεται τις ἀκούων, ὄραν.

Ὁ αἰθὴρ μετ' ἀστέρων μυρίων λάμπει ἄνω· ἰδοὺ ἡ Πλειάδης· και ἰδοὺ μετ' αὐτὴν ὁ Ὀρίων· και τῶν Ἀρκτων ἰδοὺ ἡ δυάς.

Ἐπὶ πᾶσιν ἰδοὺ ἡ Σελήνη, τῶν νυκτῶν ἡ ὠραία θεά· καὶ τοὶ ἦδη μειοῦται και φθίνει, πᾶς ἀστὴρ πρὸ αὐτῆς ὀχρηῖα.

Τούτων πάντων τῶν ἔργων αἰτία και γενέτειρα δύναμις τίς; εἶνε τύχης τυφλὴ συγκυρία; δὲν ὑπάρχει αὐτῶν ποιητής;

Β.

Ἐπάρχει βιβλίον χωρὶς συγγραφέως; Τί σκεῖος ἐποίησ' αὐτὸ ἑαυτός; Τίς στάμνος ἐπλάσθη χωρὶς κεραμέως; Τίς ἄγνοιαν ἔχει εἰς τὸ ἔρωτᾶ;

Διὰ τὴν Παλλάδα ὑπῆρξε Φειδίας, τοῦ δὲ Παρθενῶνος κλεινὸς ἱδρυτής ὑπῆρξεν Ἰκτίνας· τῆς δὲ θαυμασίας τῶν ἀστρων πληθῶς οὐδεὶς ποιητής;

Τί λέγεις, ὦ ἀνεμ', ἐνὸς περιπνέεις τὴν γῆν ζωογόνος; τί λέγεις, ἐνὸς θαυπέεις τὰ δένδρα και θρύλλους προχέεις; Γνωρίζω τί λέγεις, κατέχευ ἐν νῷ.

Ναί, λέγει, ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει!

Τί λέγεις, ὦ ὕδωρ, ἐνὸς κελαρύεις προρρέον ἀφθόνως ἐκ φίλης πηγῆς; τί λέγεις, ὅπταν τὴν βλάστην ποτίζεις, ὅπταν ἐκπλύνης τὰ ἄγνη τῆς γῆς;

Ναί, λέγει, ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει!

Τί λέγεις, ὦ διε αἰθὴρ, ὁδὸν μάτην τὸ τέρμα τὸ ὄμμα ζητεῖ τῶν θνητῶν; Ὑπάρχει και ἔχει τὸ ἔργον ἐργάτην, ἡ μήπως ἐξέτεινας σὺ σεαυτὸν;

Ναί, λέγω, ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει!

Τί λέγεις, ὦ ἄστρα, καὶ σὺ, ὦ Σελήνη, ἐνῷ ὑποτρέμων ἐκπέμπετε φῶς, ἐνῷ τῆς ὁδοῦ τοῦ οὐδέν παρακλίνεις; Ὑπάρχει ὁ πλάστης ὑμῶν ὁ σοφός;

Ναί, λέγους, ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει!

Ὑπάρχει, καὶ ἄδυτος εἶνε Ὁρίων, ὑπάρχει, καὶ εἶνε ἀπίρου Αἰθέρ, ὑπάρχει ὡς Πνεῦμα ἀίδιον, θεῖον, ζωῆς καὶ νοήσεως πρῶτος σπινθήρ.

Ναί, λέγει τὸ Σύμπαν, ὑπάρχει, ὑπάρχει!

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1887.

K. ΔΙΓΑΛΕΙΣΜΑΣ.

Ἡ ΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο ΠΡΩΤΙΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Πολλά ἐγράψαμεν πρὸ ὀλίγου ἐν ταῖς ἐφημερίαις περὶ τῆς δικαιοσύνης παρ' ἡμῖν καὶ γινώσκοντες τῶν ἐξεχόντων νομομαθῶν καὶ ἄλλων ἐξηγήθησαν καὶ πάντες κατέληξαν εἰς τὸ ὅτι χωλαίνει καὶ ἡ δικαιοσύνη μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἐκτρέπονται τὰ ὄργανα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας οὕτω σκανδαλωδῶς ὅσον τὰ τῶν ἄλλων ἐξουσιῶν. Καὶ ὅντως χωλαίνει ἡ δικαιοσύνη· διότι ἄλλως ἤθελεν εἶναι ὅλος ἀκατανόητος, πῶς, ἐνῷ πάντες οἱ ἄλλοι κλάδοι τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας καρμινδοσποροῦν, ἡ δικαστικὴ ἐξουσία μόνη ποιεῖ ἐξαιρέσει, ἀφ' οὗ ἐκ τῆς αὐτῆς κοινωνικῆς ζυμῆς καὶ τὰ δικαστήρια προέρχονται, ἐξ ἧς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐξουσία. Ἄλλ' ἐνῷ πάντες ἀνομολογοῦν ὅτι προσκῆπτει καὶ ἡ δικαιοσύνη, τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἐζήτησαν εἰς τοὺς Νόμους, ὅ ἐστιν ὅλον τὸ βίρος ἔπεσαν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐξ ἧς τὴν ἀνόρθωσιν αὐ μόνον τῆς νομοθετικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἀπεκδέχονται.

Ὅντως οἱ νόμοι μας οἱ μὲν παλαιότεροι, καθὼς ξένοι καὶ μὴ ἀπορρέοντες ἐκ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ τόπου, οἱ δὲ νεότεροι, καθὼ ἐσπευσμένως νομοθετοῦμενοι ἀνευ ὀρίμου προηγουμένης μελέτης καὶ προπαρασκευῆς, εἰσὶν ἐν πολλοῖς ἐλαττωματικοὶ καὶ ἀκατάλληλοι εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας, καὶ ὀλοκλήρως ἢ νομοθεσία μας χρῆζει ἀνακαθάρσεως· ἀλλὰ καὶ ἂν τοῦτο κατορθωθῇ, καὶ ἂν, ὅπερ δὲν εἶναι ἀδύνατον, τοὺς ἀρίστους σχετικῶς νόμους ἀποκτήσωμεν, ἀρκεῖ ἀρὰ γε τοῦτο, ὅπως ἀνορθωθῇ ἡ δικαιοσύνη παρ' ἡμῖν; Ὁ Ἰσακράτης ἐν τῷ Ἀριστοπαγειτικῷ

λέγει, ὅτι οἱ νόμοι καθ' ἑαυτοὺς οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχύον καὶ ὅτι ἂν ἔχουσιν ἀρῶνται ἐκ τῶν χρηστῶν ἠθῶν. Ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς πολιτικαῖς τοῦ λέγει, ὅτι ὀλιγώτερον κακῶν προξενεῖ ἢ τήρησις τῶν κακῶν νόμων ἢ ἡ μὴ τήρησις τῶν καλῶν. Ὁ δὲ Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις λέγει, ὅτι ἐπικινδυνότερον πρᾶγμα δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἡ μεταβολὴ τῶν νόμων, ὅτι ἀσφαλῆς βᾶσις τῆς εὐδαιμονίας τῶν λαῶν εἰσὶν οὐχὶ οἱ νόμοι, ἀλλ' ἡ παιδεία καὶ τὰ χρηστὰ ἠθῶν. Ὁ δὲ πολὺς ἐν τῷ νεωτέρῳ νομικῷ κόσμῳ Σαβινὸς λέγει, ὅτι δίκαιον εἶναι τὸ τῆς συνηθείας καὶ οὐχὶ τὸ τῆς νομοθεσίας, ὅτι, ἐὰν δὲν ἐννοήσῃ, ἐὰν δὲν συναισθανθῇ ἡ κοινωνία τὸ δίκαιον, θὰ προσπαθῆσῃ νὰ τὸ ματαιώσῃ εἴτε διὰ τῶν μαρτύρων εἴτε διὰ τῶν δικαστῶν, τῶν ὑπουργῶν, τῶν βουλευτῶν κλπ. Ἐν γένει δὲ πάντες οἱ κοινωνιολόγοι ἀποφαίνονται ὅτι τὸ τελειότατον μέσον τῆς διορθώσεως τῶν κοινωνιῶν δὲν εἶναι οἱ νόμοι, ὅτι ἡ πολυνομία καὶ ἡ συχὴ τῶν νόμων μεταβολὴ ἐμφαίνει ὅτι οἱ νόμοι δὲν ἐφαρμόζονται, εἴτε ὅτι κακῶς ἐφαρμόζονται. Τὰς ἀληθείας ταύτας δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐνοήσωμεν ἀποχωρῶντας, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον οἱ ἰδιαιτέρον εἰς τὰ τῆς πολιτείας ἀσχολούμενοι. Ἴδου τί ἐγράφε πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀνὴρ γνωστός παρ' ἡμῖν διὰ τὸν ἄδολον πατριωτισμὸν τοῦ καὶ τὰς πολιτειολογικὰς μελέτας του; «Κατ' ἐμὲ οὐχὶ ἡ ἀνατροφή θὰ καταβάλλῃ τὸ ρουσφέτι· ἀπόδειξις ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ ἀπὸ ἀλλήλων οὐχὶ διὰ τῆς ἀνατροφῆς, ἀλλὰ διὰ τῶν θεσμῶν, αἵτινες διὰ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς διοικήσεως καθίστανται ἀδύνατον τὸ ρουσφέτι· πρὶν ἢ λάθωσι τοὺς τοιοῦτους θεσμοὺς εἶχον τὴν αὐτὴν ἀνατροφήν μὲ ἡμᾶς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠμῶν δίδασκε νὰ κατασχέθῃ καὶ προσσχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν διορισμὸς ὑπαλλήλων φέρων ἄγραφον τὸ ὄνομα καὶ δοθεῖς εἰς ρουσφέτι κλπ.» Ἐἶναι τοῦτο βεβαία τῶν πραγμάτων μελέτη; Πολλοὺ γε καὶ δεῖ. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἄγγλους ἢ ἱστορία τοῦ ἀγγλικῶ ἔθνους μαρτυρεῖ ὅτι ἐκεῖ οἱ νόμοι εἰσὶ προῖν τῆς κοινωνίας αὐτῆς, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς, εἶναι νόμοι ἀγγλικοὶ, εἶναι αὐτὸ τὸ τῆς συνηθείας δίκαιον, κατὰ τὸν Σαβινὸν ἐπόμενοι τῇ κοινωνικῇ καταστάσει, καὶ μὴ προηγούμενοι αὐτῆς. Οἱ Ἀγγλοὶ διεληθόντες ὅλα τὰ εἶδη τῶν πολιτευμάτων, ζυμωθέντες μὲ τὰ ἀτυχήματα ἀπὸ δεκατριῶν αἰώνων κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ ξένους ἡγεμόνας, εἶτα δὲ ὑπὸ ἐγχωρίους, ὅτε μὲν τυραννικοὺς, ὅτε δὲ μωρούς, κατώρθωσαν νὰ αὐτοδιοικῶνται κατὰ διαμερίσματα, ἢ δὲ αὐτοδιοικήσεισ ὀφείλεται εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν ἐργασίαν. Ἐν δὲ ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ἐν Ἀγγλίᾳ συνέβαιεν ὅτι σήμερον συμβαίνει παρ' ἡμῖν, οὐχὶ οἱ θεσμοί, ἀλλ' ἡ ἠθικοποίησις τῆς κοινωνίας, ἡ συναισθησις αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος ἐβελτίωσε τὴν πολιτικὴν τῶν κατὰστασιν· αὐτὴ προήγαγε

τοὺς καταλλήλους θεσμοὺς. Κοινωνίαν ἐκπεπτοκυῖαν ἠθικῶς δὲν δύναται νὰ γαλιανίσσῃ οἱ νόμοι· ὁ νόμος εἶνε χάρις ἀψυχῶς αὐτῶς καθ' ἑαυτὸν· nulla lex sine moribus, εἶπον οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ παρὰ πᾶν ἄλλο ἔθνος ἐγκύφοντες εἰς τὰ τῶν νόμων. Ἀλλὰ τραυτοτέρην ἀπόδειξιν τοῦτου παρέχει ἡ σημερινὴ ἡμῶν κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ κατὰστασις. Φέρομεν ἱκανὰ παραδείγματα, ὅπως καταδειχθῇ, ὅτι καίτοι πολλοὶ νόμοι καλῶς κείνται παρ' ἡμῖν, ἐν ταῦτοις οὐδὲν συντελοῦσι διὰ τὴν ἑλλειψίν ἀνατροφῆς.

α.) Ἀπὸ 30ετίας ἰσχύει παρ' ἡμῖν ὁ περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων ἀστικὸς νόμος, καθ' ὃν ὀφείλουσι οἱ γονεῖς, οἱ σύζυγοι καὶ οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς ἐπὶ τῇ ἐν τῷ Ποινικῷ Νόμῳ ὀρισμένη ποινῇ νὰ ἀναφέρωσιν εἰς τὸν ἀρμόδιον ληξιαρχον τὰς γεννήσεις, γάμους καὶ θανάτους, ὅπως συνταχθῇ ἡ κατὰ τὸν Νόμον πράξις. Ἐν περιεργίᾳ ἐπεσικέθημεν κατ' αὐτὰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τοῦ δήμου Πικτρέων, τῆς δευτερευούσης πόλεως τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἶδομεν ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους τοῦτου μέχρι τοῦδε δύο μόνον γεννήσεις πράξεις συντάχθησαν!

β.) Ὑπάρχει νόμος καθ' ὃν οὔτε διορισμὸς οὔτε παύσις δικαστικῶν κλητῆρος γίνεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἀνευ γνωμοδοτήσεως τοῦ οἰκείου Συμβουλίου τῶν Πρωτοδικῶν. Κατὰ δὲ τὸ Διάταγμα τοῦ 1866, ἐκδοθὲν ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων, καθ' ὃν ὀρίζεται διὰ διατάγματα ὁ ἀριθμὸς τῶν κλητῆρων τῆς περιφερείας ἐκάστου πρωτοδικείου τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ Δικαστηρίου ὁ ἀριθμὸς τῶν δικαστικῶν κλητῆρων ὀρίσθη τοῦ μὲν Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν εἰς 120, τοῦ τῶν Πατρῶν εἰς 110 καὶ ὅθιω καθέξῃς. Ἐν ταῦτοις τοῦ μὲν Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν κλητῆρων ἀνῆλθεν εἰς 250, τοῦ τῶν Πατρῶν εἰς ὑπερδικασίους καὶ δὲν παύουν οἱ διορισμοὶ προκαλουμένης διὰ πάντα τοιοῦτον τῆς τοπικῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ δικαστικῶ Συμβουλίου, ἐναντίον τοῦ ἀνωτέρου διατάγματος καὶ τῶν Νόμων. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἄλλα Πρωτοδικεῖα τοῦ κράτους, ἐνθα ὁ ἀριθμὸς τῶν δικαστικῶν κλητῆρων ὑπερέβη τὸν νόμιμον. Τίς δὲ ἀγνοεῖ ὅτι ἡ πληθὺς τῶν δικαστικῶν κλητῆρων κατέστη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μάλιστα καταπιεστικὴ τῶν ἰδιωτῶν!

γ.) Κατὰ τοὺς ἀφορῶνται τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν νόμους πᾶσα μεταβολὴ εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ὑπαλλήλων γίνεται τῇ προτάσει τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ, διὰ νεωτέρου δὲ νόμου προσφάτως ἐκδοθέντος, δύναται τοῦ ὀποῖου ἠνάθη ἢ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία μὲ τὴν τῶν τηλεγράφων, τῇ γνωμοδοτήσει συμβουλίου ἀνωτέρων ὑπαλλήλων ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις. Ἐν ταῦτοις δὲ σέκεις τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν θέλει εἰσαγγεῖν νὰ παύσῃ ἢ ἄλλην τινα μεταβολὴν νὰ εἰσαγγεῖν γενικωτέρην εἰς τὸν ταχυδρομικὸν ἢ τηλεγραφικὸν

κλάδον κατὰ τὰς ἀξιώσεις τῶν κατὰ τόπους πολιτικῶν καρμμάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἐκείνοτε, ὑποβάλλεται ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ εἰς τὸ συμβούλιον ἢ εἰς τὸν διευθυντὴν ἢ μεταβολὴ καὶ ταύτην ἐπισήμως οὗτος προτείνει εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ὡς ἐξ αὐτοῦ ἢ τοῦ συμβουλίου προερχομένη. Οὕτως ὁ Νόμος ὅστις σκοπεῖ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὑπουργοῦ καθίσταται ἄχρηστος.

δ.) Ἡ ἐκ τῶν φυλακῶν ἐξαγωγή φυλακισμένου γινόμενη ὑπὸ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν φύλαξιν αὐτῶν τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου εἰς βαθμὸν κακούργηματος, εἰδικαὶ δὲ ἐπιτροπεῖαι ἔχουν συσταθῆ δι' εἰδικῶν νόμων πρὸς ἀκριβεστέρην ἐπίβλεψιν τῶν φυλακῶν. Ἐν ταῦτοις ἐκείνοτε ἐξέρχονται τῶν φυλακῶν κατὰδικοὶ ἐπὶ βαρυτάτοις ἐγκλήμασι μεταβάνοντες εἰς τὰ χωρία τῶν ἢ περιφερόμενοι ἐν ταῖς πόλεσι τῇ πρωτοβουλίᾳ αὐτῶν τῶν ἐπιτροπείδων τιλοροροῦμενοι ὑπέρταται τῶν φυλακῶν.

ε.) Ἐκείνοτε γίνονται ἐπιθεωρήσεις τῶν ἀργεῶν τῶν Πρωτοδικείων, Ἐρηνοδικείων, Συμβολαιογραφείων, Ὑποθηκοφυλακείων ὑπὸ τῶν ἀρμόδιων εἰσαγγελεῶν, εἰδικῶς δὲ νόμος ἀπαίτει πᾶσα παρακατάθεσις χρημάτων παρὰ γραμματεῖ Δικαστηρίου καὶ Συμβολαιογράφου νὰ εἰσαγωγῆται ἐντός τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸ οἰκεῖον ταμεῖον τοῦ Κράτους. Ἐν ταῦτοις πόσα συμβόλαια συντάσσονται ἐπὶ μὴ καταλόγου ἐνσήμερου χάρτου! καὶ πόσα ἐκπληστηρίσματα, πόσα παρακατάθεσις ἄλλαι χρημάτων καταβρογθίζονται ἐν ὄλω ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τῶν παρ' οἷς παρακατετέθησαν, πόσοι δὲν διαχειρίζονται τὰς καταθέσεις ταύτας! Καὶ πόσοι ταμίαι τοῦ Κράτους δὲν διαχειρίζονται τὰ χρήματα τοῦ δημοσίου τοιχοῦντες ταῦτα ἢ χρησιμοποιοῦντες ταῦτα εἰς ἐνοικιάσεις ἐναντίον τοῦ λογιστικοῦ Νόμου; Πρὸ ὀλίγου διηγείτο μοι ἔμπορος γνωστός ἐν Πάτραις, ὅτι ἔχων λαμβάνειν ὡς ἐπισπεύδων δανειστῆ ἐκπληστηρίσματα ἀπὸ ἑνα τῶν Συμβολαιογράφων Πειραιῶς ἐξαναγκάζετο παρ' αὐτοῦ νὰ τῷ δώσῃ φρ. 800!

ς.) Οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν Μονῶν ἐπιθεωροῦνται κατὰ τὸν νόμον ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχιερέων καὶ ἀπὸ τὴν ἀρμόδιαν διοικητικὴν ἀρχὴν, ὑποβάλλονται δὲ καὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐν συνοπτικῷ πίνακι. Ἴδετε τὸν προϋπολογισμὸν τῶν περισσοτέρων Μονῶν καὶ τοὺς σχετικῶς ἀπολογισμοὺς. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Μονῆς Πεντέλης ἐχούσης 15—20 μοναχῶν ἀνέρχεται μέχρι διακοσίων χιλιάδων δραχμῶν! ὅτι δὲ εἶναι προῖν πλαστογραφικῶν ἀπιστίας κλπ. ὁ σχετικὸς ἀπολογισμὸς, τὴ βλέπει τις καὶ εἰς ἐκείνην σελίδα ἐκ πρώτης ὄψεως· τὰ αὐτὰ περίπου συμβαίνουν εἰς τὰς πλείστας τὰς Μονῶν τοῦ κράτους· διατί; αἱ ὑπάρχουσαι ἐκκρεμεῖς ἀνακρίσεις κατὰ τῶν ἡγουμένων συμβουλίων καὶ πρω-

τίστως κατά του τῆς Πεντέλης εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν ἀπὸ δεκαετίας μένουν εἰς τὰ ἀρχεῖα τὰ ἀνακριτικὰ περιμένονσαι τὴν παραγραφὴν, αἱ δὲ ἐπιθεωρήσεις ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν προϋπολογισμῶν καὶ ἀπολογισμῶν γίνονται τυπικῶς καὶ ἐν γνῶσει πολλάκις.

ζ.) Νόμος αὐστηρότατος ἐξεδόθη τὸ 1866 τιμωρῶν τοὺς ἐξ ἀμελείας ἐμπρηστάς τῶν δασῶν μὲ φυλάκισιν ἐνὸς ἔτους, ἐπιβάλλει δὲ ποινὰς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Δημάρχους, εἰς ὧν τὴν περιφέρειαν ἐγένετο ἡ πυρκαϊά, ἐν τούτοις τὰ δάση ἐκάστοτε καίνονται, διότι ὁ νόμος δὲν ἐφαρμόζεται.

η.) Δρακόντειοί εἰσιν οἱ νόμοι περὶ ζωοκλοπίας καὶ ζωοκτονίας μέχρι ἀπανθρωπίας, διότι πάντα κάτοχον ἀσφαγίστου ζώου ἀνεξετάστως θεωρεῖ ζωολόπον καὶ διατάσσει τὴν ἀμέσως προφυλάκισιν του ἐν τούτοις ἡ ζωοκλοπία αὐ μόνον δὲν περιορίσθη, ἀλλ' ἐξετάθη ἐκτοτε.

θ.) Τῶν ἐν ἀδείᾳ διατελούντων ὑπαλλήλων τὸ ἥμισυ τῆς μισθοδοσίας κατὰ τὸν νόμον κρατεῖται ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῶν συντάξεων, ἐκτός ἂν ἀπουσιάζουν λόγῳ ἀσθενείας. Ἐν τούτοις ἐὰν παρατηρήσῃ τις τὰ φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐπιδημικὴ τις νόσος προσέβαλε τοὺς πλείστους τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες λόγῳ ἀσθενείας πάντοτε λαμβάνουν ἀδειαν καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον λόγον.

Εἶναι περιττὸν νὰ ἐξακολουθῶμεν ἀπαριθμοῦντες παραδείγματα ἀπειρα παρ' ἡμῖν ἀποδεικνύοντα ὅτι οὐχὶ οἱ νόμοι, ἀλλ' ἡ ἠθικοποίησις τῆς κοινωνίας σώζει τὰ ἔθνη, καὶ ὅτι αὕτη θέλει ἀπαλλάξει καὶ ἡμᾶς τῆς νοσηρᾶς πολιτικῆς καταστάσεως, καθιστῶσα τὴν δικαιοσύνην ἀληθῆ τῆς θεμιδὸς ναὸν ἄλλως διὰ τῆς μεγάλης αὐστηρότητος τῶν νόμων τὸ ἐγκλημα μετατίθεται, ἀλλὰ δὲν ἐκλείπει. Δρακόντειος ὄντως ἦτο ὁ περὶ ἐκτοπίσεως παντός συγγενοῦς τῶν ληστῶν νόμος τοῦ 1867 καὶ ἀντικρὺς ἐναντίος εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος, ἀλλὰ τὴν ληστείαν δὲν τὴν ἐξήλειψε, τὴν μεταφέρει ἐκ τῶν ὄρεων εἰς τὰς πόλεις. Ὁ Τάκος μετὰ τῶν Ἀρβανιταίων, ὁ Νταβέλης καὶ ὁ Σπανός ἐφυγον ἀπὸ τὰ ὄρη, ἀλλ' εἰσῆλθον εἰς τὰ τελωνεῖα, εἰς τὰ ταμεία καὶ παντοῦ ὅπου χρημάτων διαχειρίσις.

Συμπεραίνοντες λοιπὸν λέγομεν ὅτι τὸ ζήτημα τῆς δικαιοσύνης δὲν εἶναι ζήτημα νόμων, ἀλλὰ ζήτημα προσώπων, εἶναι ζήτημα συναίσθησεως καθήκοντος, ζήτημα συνειδήσεως. Λέγοντες δὲ ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι ζήτημα προσώπων, δὲν ἐννοοῦμεν μόνους τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους, ἐννοοῦμεν τὴν κοινωνίαν ὁλόκληρον. Διότι εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης προηγεῖται ἡ ἀνεύρεσις τοῦ δικαίου, καὶ εἰς ταύτην συντρέχει πρωτίστως αὐτὴ ἡ κοινωνία.

Προβάλλεται τὸ δίκαιον; Εἴτε ἡ προσβολὴ ἐπιπέσει εἰς μόνον τὸ ἄτομον τὸ ἀμέσως προσβληθέν εἴτε εἰς τὴν κοινωνίαν ὁλόκληρον, τὰ ἐντεταλμένα τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων πρόσωπα θὰ καταφύγουν εἰς αὐτὴν τὴν κοινωνίαν, εἰς τοὺς μάρτυρας, πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως· αὐτοὶ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐν κοινωνίᾳ, ἐν ἣ ὑπάρχει συναίσθησις τοῦ δικαίου τοῦ ὅτι τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον γίνεται σήμερον εἰς τὸν Α, θὰ γείνη αὖριον εἰς τὸν Β, καὶ οὕτω καθέξῃς, ἡ δικαστικὴ ἐξουσία εἰρᾶσκει τὰ μέσα τῆς βεβαίωσεως τῆς πράξεως· ἐκ ταιαύτης δὲ κοινωνικῆς ζύμης προερχόμενοι καὶ αὐτοὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς θεμιδὸς, συναίσθάνονται τὸ ὑψηλὸν αὐτῶν καθήκον, καὶ ἡ δικαιοσύνη ὀριαμβύει. Κοινωνία, ἐν ἣ ἡ προσβολὴ τοῦ δικαίου μηδεμίαν ἢ ἐλαχίστην ἐμπνέει αἰσθησιν, ἡ κοινωνία αὕτη οὐδεμίαν συνδρομὴν παρέχει εἰς τὰ ὄργανα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς πράξεως, τὸναντίον πόλεμον ἔχει ἡ δικαιοσύνη πρὸς αὐτὴν προσπαθοῦσαν ν' ἀφάρπαξῃ εἰς τὰς χεῖρας τῆς τὸν προσβαλόντα τὸ δίκαιον καθόλου ἢ ἐν μέρει. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ λειτουργοὶ τῆς θεμιδὸς εἰσι προϊόντα ἀνάλογα ταιαύτης κοινωνικῆς καταστάσεως.

Ἀλλὰ πῶς κατορθοῦται νὰ ἐννοήσῃ ἡ κοινωνία τὸ δίκαιον καὶ σὺν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς θεμιδὸς τὸ ὑψηλὸν αὐτῶν καθήκον; Ἄρκει ἀρὰ γε ἡ διοικητικὴ ἀνάπτυξις ἀνευ ἠθικῆς μορφώσεως, ἀνευ διαπλάσεως τῆς καρδίας; αὐτὴ δὲ ἐπιτυγχάνεται ἀνευ θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς; Ὡς δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ ἄνθρωπος λογικὸς ἀνευ συνειδήσεως, δι' ἧς διακρίνει τὸ ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ, οὕτω δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ διανοητικὴ ἀνάπτυξις ἀνευ ἠθικῆς μορφώσεως. Ὡς δὲ ὁ ἄνθρωπος ὅσω μᾶλλον ἀναπτύσσεται διανοητικῶς τόσω μᾶλλον ἀνακαλύπτει τὴν ἀγνωσίαν του καὶ τὴν ὑπαρξίν παγγνώστου ὄντος, οὗ ἀνευ ἡ ἐφεσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ ἐπιπλέον τελειοποιεῖσθαι δὲν ἐξηγεῖται, διὸ καὶ ὁ πολλὸς Νεῦτων παρωμοίαζεν ἑαυτὸν μὲ τὰ μικρὰ παιδία, τὰ παρὰ τὸν ὠκεανὸν χαίροντα εἰς τὴν ἀνακάλυψιν λίθου λειοτέρου τῶν ἄλλων ἢ κορυφῆς ὠρειοτέρας, ἐν ᾧ δ τῆς ἀληθείας μέγας ὠκεανὸς ἐστὶν ἀγνωστος, οὕτως ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὅσω μᾶλλον τελειοποιεῖται ἠθικῶς τόσω ἀνακαλύπτει τὴν ἠθικὴν του ἀτέλειαν καὶ τὴν ἀναγκαίαν ὑπαρξίν τοῦ τελείου ἠθικοῦ ἀγαθοῦ. Ὡς δὲ ἠθικὴ ἀνευ θρησκείας, ἀλλὰ κατὰ συνθήκην, ἐστὶν ἀκατανόητος, οὕτω καὶ ἡ κοινωνία, ἐν ἣ ἔλλειπει ἠθικὴ μόρφωσις, εἶναι κοινωνία κτηνώδης, δὲν εἶναι κοινωνία ἀνθρώπων. Διὸ καὶ οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι ἔλεγον ὅτι τὸ ὁμολογησόμενος τῆ φύσει ζῆν τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν. Οὐ μόνον δὲ οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι οἱ ὑπερανυβάντες τὸ σκότος τῆς ὕλης καὶ διειδόντες τὴν αἰώνιον ἀλήθειαν, τὸν ἔνα καὶ ἐπανόνα ἐδίδα-

σκον ὅτι τὸ ἠθικὸν καθήκον ἐπιβάλλεται ἀνωθεν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ἐκ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ὅσοι ἐθεοποίησαν τὴν ὕλην ἀπεθάρμαζον τοὺς εἰσηγησαμένους τοῖς ἀνθρώποις τὸ θεῖον ὡς ἀναγκαιαν ὑπόθεσιν διὰ τὴν συγκράτησιν τῶν κοινωνιῶν. Τὸ ἠθικὸν καθήκον ὑπερήψωσαν ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἡ διδασκαλία τοῦ Σωκράτους, ὅστις δι' αὐτοῦ ἐπολέμησε τὴν ψευδοδιδασκαλίαν τῶν σοφιστῶν καὶ ἐπ' αὐτοῦ προσηπάθησε νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν πολιτείαν τὴν Ἀθηναϊκὴν. Ἡ ἰδανικὴ αὕτη πολιτεία, ἣν διείδεν ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ, εἶναι ἡ χριστιανικὴ πολιτεία, ἣτις, σκοποῦσα τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἠθικοῦ νόμου ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πρώτη ἀνέγραψεν ὡς θεμελιώδεις ἀρχὰς πάσης κοινωνίας τὴν ἰσότητά καὶ ἀδελφότητα, ἐξαγγείλασα διὰ τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς τὸ «οὐκ ἐνὶ δούλῳ, οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ» καὶ τὸ «ἀγαπάτε ἀλλήλους». Τὰς ἀρχὰς ταύτας μάτην ἐπιζητοῦσιν ἐκτός τῆς θρησκείας οἱ ὀπαδοὶ τῆς ὕλης καὶ τῶν Ἐπικουρείων τῆς ἀρχαιότητος. Ἐκτός τῆς θρησκείας δὲν ὑπάρχει ἠθικὸν καθήκον, τοῦτο ἐπιβάλλει ἡ αἰώνιος ἀλήθεια· ἐκτός αὐτῆς δὲν ὑπάρχει δίκαιον, ἀλλὰ τὸ ἐγὼ, τὸ ἄτομικὸν συμφέρον· τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ βίος τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀειμνήστου κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος μέχρι σήμερον ἐξετάθη ἡ Παιδεία εἰς τὸ Κράτος μέχρι καὶ τῶν μικροτάτων χωρίων, συνετάθησαν ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν πόλεων, τὸ Πανεπιστήμιον λειτουργεῖ ἀπὸ πεντηκονταετίας, καὶ Ἰνστιτοῦτον Ἀκαδημαϊκὸν προπαρασκευάσθη, ἐν τούτοις τὰ ἐγκλήματα ὀσημέραι αὐξάνουν. Καὶ ἐν ᾧ ἐπὶ Καποδιστρίου ταῦτα ἦσαν ὀλιγώτερα, ἀπὸ τῆς Βασιλείας τοῦ Ὁθωνος ἠδῆσαν ἐπαισθητῶς καὶ ὀσημέραι αὐξάνουν. Καὶ ἐν ᾧ ἐπὶ Ὁθωνος συνιστῶντο Κακουργιοδικεῖα ἀπὸ τοῦ ἔτους, ἀνὰ ἕν εἰς ἕκαστον Νομὸν, ὅπως δικασθῇ 15—20 κακουργήματα, σήμερον συνιστῶνται Κακουργιοδικεῖα δις καὶ τρις κατ' ἔτος, οὐ μόνον ἐν τῇ ἑδρᾷ ἐκάστου Νομοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἑδρας ἐπαρχιῶν, καὶ διαρκούσας ἐκάστης συνόδου 2—3 μῆνας, δὲν προφθάνουν νὰ δικάσουν τὰ εἰσαγόμενα κακουργήματα, καίτοι ἐκδικάζουν δύο καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρας πολλάκις δικὰς κατ' ἐκάστην. Εἰς δὲ τὰ Πλημμελειοδικεῖα εἰσάγονται τοσαῦτα πλημμελήματα, ὥστε μὴ ἐπαρκοῦντα νὰ ἐκδικάζωσι, καίτοι τρις καὶ τετράκις τῆς ἐβδομάδος τὰ σπουδαιότερα ἐξ αὐτῶν συνεδριάζουσιν, ἀφίουν κατ' ἔτος ἑλλειμμα περιμένον τὴν αὐξήσιν τῶν Δικαστηρίων, ὅπως ἐπαρκῶσιν εἰς τὴν ἐκδίκασιν. Διὰ τὰ ταῦτα; διότι ἐγαλαρώθη ἡ ἠθικὴ ἀνατροφή, διότι παραμελήθη ἡ θρησκευτικὴ. Διδάσκων ἄλλοτε ὁ Θεόφιλος Καίρης ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ ἐν

ἄνδρῳ κατὰ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας, συνεκίνησεν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, εἰσῆλθῃ εἰς δίκην καὶ καταδικασθεὶς ἀπέθανεν ἐν ταῖς φυλακαῖς, ὅθεν νόκτωρ ἐξαχθεὶς ἐκαλύφθη ὑπὸ τὴν γῆν. Σήμερον καθηγῆται τοῦ Γυμνασίου, ὁμόσαντες ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Ἐθαγγελίου καὶ τῆς ἐν τῷ θεμελιώδει νόμῳ ἀναγνωριστένης θρησκείας τοῦ Κράτους, προσηλυτίζουσι ἀναφανδὸν εἰς τὰ δόγματα τοῦ μονοθεϊσμοῦ. Ἀπὸ τῆς ἑδρας τοῦ Πανεπιστημίου κατεριωνεύονται αὐτοῦ τοῦ Ἰψί-στου ὄντος, καὶ διδάσκειται ὁ ὀλισμός, καὶ ὁμως οὐδεμίαν τοῦτο ἐμποεῖ αἰσθησιν. Ἀπὸ τὸ Ἰ-πουργεῖον τῶν Ἑκκλησιαστικῶν ἀνεξετάστως εἰσῆγγαγεν ἄλλοτε εἰς τὰ σχολεῖα πρὸς ἀνάγνωσιν βιβλία, ἐν οἷς αἱ ἄγιοι Γραφαὶ ἐκαλοῦντο μυθολογία τῶν Ἑβραίων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐδεμίαν ἐνεποίησεν αἰσθησιν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἄξιοι ἠθικῆς εὐγνωμοσύνης οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἠθικοποίησιν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας διὰ τῆς ἀληθοῦς θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς. Ἐχομεν ἀνάγκην ἐπιστημονικῆς διδασκαλίας, φιλοσοφικῆς διδασκαλίας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, δι' ἧς θέλει χειραφετηθῆ μὲν ἄφ' ἐνὸς ἡ ἡμετέρα πατρίς ἀπὸ τῶν προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν τῶν πολλῶν ἀποσπαθῶσι δ' ἄφ' ἑτέρου τῶν δεσμῶν τῆς ὕλης πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, αἵτινες κατ' ἀπομύμησιν, ὡς ἐν πᾶσι δυστυχῶς συμβαίνει, καὶ οὐχὶ ἐν πεποιθήσει ζητοῦν νὰ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν τὴν ἀχλὺν τῆς ὕλης, τὴν ὁποῖαν τὸ δαιμόνιον πνεῦμα τοῦ Σωκράτους ἐπεχειρήσε νὰ διασκεδάσῃ εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Ἐχομεν ἀνάγκην χριστιανικῆς ἀναπλάσεως. Ἐργαστήριον πνευματικόν, Σύλλογος ἀναπλαστικὸς μέγιστον προτιθέμενος σκοπὸν ἀνάγκη νὰ ὑποστηρίξῃ παρὰ παντός Ἑλληνας ἀγαπῶντος τὴν πατρίδα του. Διότι ἡ ἑνωσις τῶν ὑγιῶν χριστιανικῶν στοιχείων θέλει ἀποτελέσει δύναμιν, ἣτις πρὸς τῇ ἠθικοποίησιν τῆς κοινωνίας ἐφαρμόζουσα τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἐθαγγελίου θέλει προϊόντος τοῦ χρόνου πληρώσει καὶ τὰς πολυειδεῖς αὐτῆς ἀνάγκας. Σωματεῖα σκοποῦντα τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν καὶ περιθαλψίν τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς, αἵτινες κατήντησαν τόποι διαφθορᾶς καὶ γυμνότητος, τὴν περιθαλψίν τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν φυλακισμένων, τὰς δόποιας παιδεύουν αἱ πράξεις ἐκείνων, τὴν ὅσον οἶόν τε εὐωωότεραν καὶ ὑγιεστέραν τροφήν τῶν ἐργατικῶν τάξεων, τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ τόπου ἀπὸ τῆς πληγῆς τῆς πολυτελείας καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς κλπ. κλπ. θέλου κατ' ὀλίγον ἐξαγάγει τὸ ἔθνος ἀπὸ τῆς μαρκασιώδους αὐτοῦ καταστάσεως, ἐξ ἧς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃ διὰ μόνης τῆς Κυβερνητικῆς μερίμνης.

ἘΓΘ. ΚΑΡΑΚΛΑΟΣ.

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΑΝΑΠΑΛΑΣΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

I.

Χριστιανισμός, επιστήμη και τέχνη, ιδού αι τρεις δυνάμεις, αΐτινες κατεργάζονται την ανάπλασιν και την αληθή πρόοδον των κοινωνιών, όταν δέν εύρισκωνται εν άδρανεία, όταν δέν αντιπίπτωσι κατ' άλλήλων, άλλ' όταν εν άρμονία ενεργώσι τώ έκαιτών.

II.

Ο χριστιανισμός.

Ο χριστιανισμός διά των κωδίκων του, των Γραφών, διά των όρων του, των εν συνόδοις άποφάσεων των αντιπροσώπων του, και διά των μυστηρίων του, των πηγών δι' ών ή χάρις του ουρανού κατέρχεται επί τας ψυχάς των ανθρώπων, ο χριστιανισμός, ή θρησκεία τής αιωνίου αληθείας, ή θρησκεία τής πίστεως, τής έλπίδος και τής αγάπης, ή θρησκεία ή υιοθετούσα πάντας τούς λαούς τῷ Θεῷ και ή συνδέουσα εις μιαν αδελφότητα πάντα τα έθνη, ο χριστιανισμός ο αληθής, ο ουσιαστικός, ο ενεργός, ο μη περιοριζόμενος εις ξερούς μόνον τύπους, ο καθαρός δεισιδαιμονιών και άππλλαγμένος γραωδών προλήψεων, ο έχων λειτουργούς και υπηρέτας αξίους έκαιτού, ο τοιούτος χριστιανισμός εινε τώ θεραπευτήριον, εις δ εισέρχεται τις νοσών και εξέρχεται υγιής· εινε τώ τιθασσευτήριον, εξ ου δ λύκος εξέρχεται άμνός· και περιστέρα ο ιέραξ· εινε τώ βομβύκιον, εξ ου ή κάμπη εξέρχεται χρυσάλλις· εινε τώ καθαρτήριο, εξ ου ο ρυπαρός εξέρχεται λευκότερος τής χιόνας· εινε τώ χωνευτήριον, εν ᾧ πάσα σκιωρία εκκαθαίρεται και εξέρχεται άμιγής ο χρυσός και ο άργυρος· εινε τώ χυτήριον, εις δ έγχέεται τις άμορφος ύλη και εξαίγεται υπό μορφήν θεοεικέλον. Τό φώς του φωτίζει τούς όφθαλμούς ήμῶν και παρουσιάζει εις την όρασιν νέους άπειρους και έκαισίους όρίζοντας· ή πίστις του καρτερίζει τώ πλοτόν μας· άδιάρρηκτον και υπό των κυμάτων του βίου άνεκπρέαστον· ή αγάπη του εινε τώ πυρ και ο άτμός μας· ο νόμος του εινε ή πυξίς και τώ πηδάλιόν μας, ή δέ έλπίς του δεικνύουσα πόροσθεν τόν λιμένα τής μακαριότητος, εις δν κατευθυνόμεθα, ειναί ή άγκυρά μας ή ασφαλής και ή βεβαία. Γιαούτη θρησκεία εινε ή μόνη ικανοποιούσα τώ θρησκευτικόν ήμῶν αίσθημα, και διά τούτο ή μόνη αληθής. Γιαούτη θρησκεία μόνον Θεός γενόμενος άνθρωπος ήδύνατο να δώσῃ εις τούς ανθρώπους. Διά τούτο ο Χριστιανισμός εινε ή πρώτη δύναμις ή κατεργαζόμενη την ανάπλασιν και την αληθή πρόοδον των κοινωνιών.

III

Η επιστήμη.

Μετά τόν χριστιανισμόν ή επιστήμη ή διά των μεθόδων της δημιουργούσα συστήματα γνώσεων έξ άρχών και συνεπειών και λογικών άλληλουχιών εις κατανόησιν παντός άντικειμένου γνώσεως, ή εκ των άρχών κατερχομένη εις τας συνεπείας και εκ των συνεπειών αναγομένη εις τας άρχάς, ή εκ των γνωστών εξευρισκουσα τά άγνωστα και εκ των φαινομένων εισδύουσα εις τά νοούμενα και εκ των νοούμενων εξηγουμένη τά φαινόμενα, ή εκ των όμοίων και αναλόγων εις τά όμοια και ανάλογα συμπεραίνουσα, ή επιστήμη ή εξερευνώσα τούς νόμους τής νοήσεως, τούς νόμους τής αιωνίου δικαιοσύνης, τούς ήθικούς, τούς φυσικούς και τούς πολιτικούς νόμους, ή εξετάζουσα τας άρχάς και τά τέλη των όντων, ή εισδύουσα εις τά βάθη τής ψυχής και άνιπταμένη εις τά ύψη τής θεότητος, ή επιστήμη ή εν τοις χημείοις της αναλύουσα και συνθέτουσα τά σώματα και σπουδάζουσα τά άρχικά τής ύλης στοιχειά και τας φύσεις και συστάσεις και δυνάμεις αυτών, ή εξοριζομένη διά των τηλεσκοπίων της και καταμετρούσα τούς όγκους και τας άποστάσεις και ρυθμίζουσα τας κινήσεις των ουρανίων σωμάτων, ή συλλαμβάνουσα τόν κεραινόν εις παγίδα και άνυψομένη εν τῷ αεριστάτῳ, ή διά τού άτμού και τού ήλεκτρισμού συντέμνουσα τας άποστάσεις, ή επιστήμη ή διαγινώσκουσα και ταξινομούσα τά μέταλλα και τά φυτά και τά ζώα και τά στρώματα τής γήινης σφαίρας άναμοχλεύουσα, ή μη έννοούσα να στη πρό οουδ' ήτινος κωλύματος, ή πάντα επιεμένη να εξετάσῃ, να αναλύσῃ, να συνθέσῃ, να συγκρίνῃ, να νοήσῃ, να καταμάθῃ, ή όργωσα εις τώ να έδῃ, να άκούσῃ, να ψηλαφήσῃ τώ πᾶν, ή επιστήμη, όταν δέν εξέρχεται των όρών της, όταν δέν άποπλανάται οιομένη ότι κατενόησεν δ,τι ούπω εξηκρίθωσεν, όταν δέν φέρῃ άναξίως τώ σεμνόν όνομα, άπονευόμενον πολλάκις εις τώ ψεύδος και εις την πλάνην υπό ψευδανύμων όπαδῶν της, ή αληθής επιστήμη εινε ή όμόζυγος, ή άδελφή, ή φίλη, ή σύμμαχος τού χριστιανισμού και άποτελεῖ μετ' αυτού την δευτέραν δύναμιν εις ανάπλασιν και προαγωγήν τής ανθρωπότητος.

IV

Χριστιανισμός και επιστήμη εν παραβολή.

Είσιν όμόζυγοι ο Χριστιανισμός και ή επιστήμη, διότι άμφοτέροι συμβαδίζοντες έλκουσι τώ σύργετικόν άροτρον, δι' ου καλλιεργείται ο άγρός τής ανθρωπότητος και αναβλαστάνουσιν εν

τῇ γῇ τού αληθούς πολιτισμού τά σπέρματα. Άνῆρ και γυνή εις γάμου κοινωνίαν έρχόμενοι τέκνα γεννώσι και τρέφουσι, χριστιανισμός δέ και επιστήμη αναλαμβάνοντες τά υπό των γονέων γεννώμενα αναγεννώσι και αναπλάττουσιν άξιον τού προορισμού του τόν άνθρωπον. Και ο μόν' Αδάμ σύν τῇ Εύα έγέγοντο οί πρόγονοι των ανθρώπων άπάντων, ο δε Χριστιανισμός σύν τῇ επιστήμη γίνονται καθ' έκάτην οί άνακαινιστάι και άναμορφωτάι τής ανθρωπότητος.

Είσιν άδελφοί ο χριστιανισμός και ή επιστήμη, διότι ο Θεός ο εξευρών πάσαν όδόν επιστήμης, αυτός ίδρυσε και τόν χριστιανισμόν την θρησκείαν τής αιωνίου αληθείας.

Είσι φίλοι ο χριστιανισμός και ή επιστήμη, διότι έχουσι ταυτότητα φρονημάτων και αισθημάτων και θελήσεων. Οτι δογματίζει ο χριστιανισμός, τούτο έπισφορίζει διά τού κύρους αυτης ή επιστήμη και δ,τι άποδεικνύει ή επιστήμη προς τούτο συμβιβάζονται αι άρχαι τού χριστιανισμού. Έάν χριστιανισμός και επιστήμη φαίνονται ένίστε συγκρούμενα και εν τῇ συγκρούσει αυτών παρουσιάζονται Γαλιλαίοι μάρτυρες, τούτο εινε φαινόμενον, και τώ φαινόμενον ένίστε άπατά. Μη άπατόμειθε· ούδέποτε συνεκρούσῃ ο χριστιανισμός προς την επιστήμην. Ο φανατισμός προς την επιστήμην; Μάλιστα. Ο σοφιστεία προς τόν χριστιανισμόν; Μάλιστα. Ο φανατισμός προς την σοφιστείαν; Μάλιστα.

Τις αγνοεί ότι και αυτή ή άδικία υποδέεται πολλάκις τώ σεμνόν τής δικαιοσύνης όνομα; Πόσα δέ δέν διαπραττονται εν όνόματι τής δικαιοσύνης άδικώτατα; Ούτω και ο φανατισμός υποδέθη πολλάκις τώ όνομα τού Χριστιανισμού και ή σοφιστεία τώ όνομα τής επιστήμης, να διαλάβωσι κακούργουτες. Έάν δέ ποτε ο Χριστιανισμός υποληφθῇ άντικείμενος τῇ επιστήμη, μη παρασέσω ήμῶν ή καρδία· έρευνησατε άκριβέστερον και άψεσθε, περ μυριάκις έχρι τούδε συνέβῃ· άψεσθε ή τόν χριστιανισμόν παρεξηγούμενον, ή την επιστήμην παρανοουμένην. Συμφωνούσι λοιπόν εν ταις ιδέαις Χριστιανισμός και επιστήμη, άλλή και εν ταις αισθήμασιν. Άμφοτέροι αγαπῶσι την έλευθερίαν, την ισότητα, την δικαιοσύνην· άμφοτέροι αγαπῶσι την έρευναν. Άμαθώς ή κακοβούλως διέβηλον τόν χριστιανισμόν ως δογματίζοντα τώ άπιστεν και μη έρευνα. Ούχι τούτο, άλλή πᾶν τούναντίον διακλεύεται ο Χριστιανισμός.

«Πιστευσ, λέγει, και έρευνα». «Έρευνάτε τας Γραφάς», προστίθει. «Ζητών ζῆτει και παρ' έμοι οικει», επιλέγει. Μάλιστα, αγαπά την πίστιν ο χριστιανισμός, διότι εινε αληθεια και τώ δικαίωμα τής αληθείας ειναί τώ πιστεύεσθαι. Μάλιστα, αγαπά την πίστιν ο χριστιανισμός, διότι εινε θεόδοτος. Έάν δέ ο τίμιος άνθρωπος άξιος να πιστευῆται έφ' οίς λαλεῖ και

πράττει, και εάν πάσα άπιστία εις αυτόν εινε προσβολή κατά τής τιμιότητος του, ούχι πολλῶ μάλλον άξιος πίστεως ο τιμιώτατος Θεός; και δέν εινε προσβολή κατά τής τιμιότητος του ή άπιστία; Άλλ' αγαπῶν την πίστιν, αγαπῶ άμα και την έρευναν ο Χριστιανισμός· εικότως· διότι μόνον τώ κίβδηλον και τώ έψιμυθιωμένον μισεί τώ φῶς και την έρευναν φεύγει κράζον ως τώ παρ' Αριστοφάνει γούναιον: «Τῆν δαδα μη μοι πρόσφερε». Άλλ' ο άμιγής χρυσός αγαπᾷ την έρευναν και επικητεί την βίασενον, διότι σωμ μάλλον προς την λυδίαν προστρέβεται τώσω μάλλον ή άξία αυτού βεβαιούται, και σωμ μάλλον εν τῷ χωνευτήριῳ αναλύεται. Τώσω μάλλον ή γνησιότης αυτού διαλάμπει. Ούτω και ο Χριστιανισμός άμιγής και γνησία αλήθεια ών, αγαπῶν την πίστιν αγαπᾷ ως ή επιστήμη και την έρευναν. Ταυτίζονται δέ και εν ταις θελήσειν ο Χριστιανισμός και ή επιστήμη, διότι άμφοτέροι θέλουσι τής ανθρωπότητος την πρόοδον και την ευδαιμονίαν και την δόξαν τού ποιητού αυτης.

Είσι προς τούτοις σύμμαχοι ο χριστιανισμός και ή επιστήμη, διότι και αυτη και έκείνος συναγωνίζονται υπέρ ενός σκοπού, τού υπέρ πάντας μεγίστου, υπέρ τής κοινωνικής αναπλάσεως, και από κοινού άποκρούουσι τόν φανατισμόν, την ύποκρισίαν και την σοφιστείαν. Ο χριστιανισμός εινε ή θρησκεία τού λαού, άλλή και των επιστημόνων. Η δ' επιστήμη άχρι τούδε διετέλεσεν αίθέριος χώρος, εις δν προνομιούχά τινα μόνον πνεύματα άνιπτανται. Ο χριστιανισμός δογματίζει, ο δε λαός πιστεύει και πράττει· δέν εξετάζει τώ διατί· ο Θεός λαλεῖ, ο λαός κηπται· έχων την ήθικην πίστιν, δι' ης σώζεται. Η δ' επιστήμη αναπτύσσουσα τά πνεύματα καθιστά αυτά άντιληπτικώτερα τού Χριστιανισμού. Άλλως έννοεί τόν Χριστιανισμόν ο επιστήμων και άλλως ο κοινός θνητός. Ο επιστήμων προς τῇ ήθικῇ προσκτάται και την λογικην πίστιν. Ο έχων την ήθικην πίστιν λέγει: Πιστεύω, διότι λαλεῖ πρόσωπον αξιόπιστον, περ ουτε κακώς να άντιληφθῇ δύναται ουτε έκουσίως να ψευθῇ. Ο δέ έχων την λογικην πίστιν λέγει: Πιστεύω, διότι εξετάζων τά λεγόμενα εύρισκω ταύτα κατά πάντα σύμφωνα προς τόν δρθόν λόγον και προς τά αληθή επιστημονικά πορίσματα. Ποίος φαίνεται εις τά όρματα τού κοινού ανθρώπου ο ουρανός και ποίος παρίσταται πρό τής δράσεως τού επιστήμονος άστρονόμου; Ούτω και ο Χριστιανισμός παρίσταται μέγας ως ο ουρανός πρό τού λαού, άλλ' ο επιστήμων μέγος δύναται να σταθμίσῃ τώ ύψος και τώ εύρος αυτού και να κατανόησῃ ότι ο Θεός τού Ουρανού αυτός εινε και ο τού Χριστιανισμού Θεός. Ο επιστήμων δύναται να θαυμάσῃ εν άμφοτέροις ταις έργοις την άπειρίαν τής σοφίας, τής δυνάμεως και

της αγαθότητος του έργατου και δημιουργού αυτών. Ο Χριστιανισμός άνευ της έπιστήμης εκτρέπεται συνήθως, εις φανατισμόν και εις ύποκρισιάν η δ' έπιστήμη άνευ του Χριστιανισμού καταντά εις σοφιστείαν και εις πυρρωνισμόν και έχει ακολούθους άδιασπάστους την οήσιν και την άκολασίαν ως τά πολλά. Χριστιανισμός άνευ έπιστήμης είνε δράσις Θεού επί άδρανούντος ανθρώπου. Έπιστήμη δέ άνευ του Χριστιανισμού είνε δράσις δι'ένός οφθαλμού και τούτουτεβολωμένου, κίνησις δι'ένός ποδός και πτήσις διά μιας πτέρυγος. Χριστιανισμός δέ και έπιστήμη άμα είνε δράσις δι' άμφοτέρων των οφθαλμών υγαιώντων, κίνησις διά των ποδών άμφοτέρων και πτήσις δι' άμφοτέρων των πτερυγών. Είνε Θεός ενεργών, όπως διδάξη τον άνθρωπον, και άνθρωπος ενεργών, όπως κατανοήση τον Θεόν αυτού. Ο Χριστιανισμός συν τη έπιστήμη είνε η διπλή τροχιά, έφ' ης μόνης δύναται άνευ εκτραχισμού να κινήθη και να προοδεύση η άτμάμαζα της ανθρωπότητος.

Χριστιανισμός λοιπόν πολεμών την έπιστήμην δέν είνε ο άληθής χριστιανισμός· διότι ούτος, φίλος τού φωτός, δέν είνε φωτισθέστης. Ο τοιοούτος Χριστιανισμός είνε φανατισμός και πλάνη ψευδώς περιβεβλημένη του Χριστιανισμού τού όνομα. Έπιστήμη δέ πολεμούσα τον άληθή Χριστιανισμό, δέν είνε η άληθής έπιστήμη· είνε η μάγος Μήδεια η διασπώσα πρό των όμμάτων του πατρός της τον άδελφόν της Αψυρτον και η φονεύουσα τα τέκνα της εις κείσμα του συζύγου της· είνε η Χάρυβδις η καταπίνουσα αυτανδρον τού κοινωνικόν σκάφος· είνε η Σκύλλα η άφραπάζουσα και κατασπαράττουσα την πιστιν και την έλπίδα· είνε η γόσσα Κίρκη η θέλουσα να μεταβάλη την κοινωνίαν εις χείρων συμφώνων· είνε η μυθική Βχιόνα, ητις κατά τον Ησιόδον συζευχθεσα τον τερατόμορπον Τυφώνα εγέννησε τον Κέρβερον και την Σφιγγα και την Χίμαιραν· διότι και αυτη γεννά τα τέρατα, άτινα σπαράττουσι την ανθρωπότητα. Έξω λοιπόν και μακράν της ανθρωπότητος τοιαύτη ψευδ-επιστήμη και άσπαστή έστω η άληθής έπιστήμη, η όμόζυγος, η άδελφή, η φίλη, η σύμμαχος του Χριστιανισμού η μετ' αυτών άποτελούσα την δευτέραν ήθικην δύναμιν την κατεργαζομένην την άνάπλασιν και την πρόοδόν της ανθρωπότητος.

V

Η τέχνη.

Μετά τον Χριστιανισμόν και την έπιστήμην η τέχνη έρχεται η τρίτη αναπλαστική δύναμις. Η τέχνη είνε η άρετή της δυνάμεως, ως η έπιστήμη είνε η άρετή της διανοίας. Η τέχνη

επαρμόζει επί της ύλης τās ιδέας της διανοίας και έχει πρός την έπιστήμην τοιοούτον λόγον, όιον η χειρ προς τον βλέποντα οφθαλμόν. Η τέχνη παρέχει ημίν τον άρτον, τού ένδυμα και την κατοικίαν. Η τέχνη καθιστά την φύσιν πᾶσαν υπηρέτιδα του ανθρώπου· δι' αυτης νέμεται η ανθρωπότης των ορυκτών των φυτών και των ζώων τās βασιλείαι· δι' αυτης τά τρία κραταιά στοιχεΐν, τού πυρ, ο άηρ και τού ύδωρ μεταβάλλονται εις ότηροός του ανθρώπου θεράποντας. Τίς κατέστησε πλειυστάς τās θαλάσσας και τά όρη και τās κοιλάδας και τās έρήμους βατάς; Τίς άλλος η η τέχνη; Τίς έδωκεν όπλον εις τον άνθρωπον προς υπεράσπισιν της πατρίδος και των δικαίων του, και τίς κατέστησεν αυτόν ισχυρότερον του λέοντος και του ρινόκερω; Τίς άλλος η η τέχνη; Τίς υπονομεύει την γην και κατέρχεται εις τās άβύσσους και άνέρχεται εις τον αιθέρα και διατιτραίνει βουνον και τέμνει δεσμούς αιώνιους χωρών και ήπειρων; Τίς άλλος η η τέχνη; Η τέχνη ιδρύσαστο εις τον χριστιανισμόν ναούς και τεμένη εις τās έπιστήμην και παρέσχε και εις ταύτην και εις έκείνον διά της τυπογραφίας τούς όχητούς, δι'ών διοχετεύουσιν εις τούς λαούς τά νάματα της γνώσεως και της άληθείας. Η τέχνη επεδαψίλευσε τά όργανα εις την μουσικήν και διά της σμιλλης και του χροστήρος αναπαρέστησε τού έν τη φύσει καλόν, όπως έτι μάλλον φίλον του αγαθού και του καλού καταστήση τον άνθρωπον. Άρατε την τέχνην από των ανθρώπων και αβρεγαι συν αυτη πᾶσα πόλις και πᾶς πολιτισμός και άντι τούτων έχετε επί της γης κτηνών και ήθριων άγέλας. Ωστε δικαίως η τέχνη άποτελεί μετά τον χριστιανισμόν και την έπιστήμην την τρίτην αναπλαστικήν δύναμιν την μετ' αυτών κατεργαζομένην την άνάπλασιν και την πρόοδον της ανθρωπότητος.

VI

Ο άνθρωπος πρό των τριών αναπλαστικῶν δυνάμεων.

Ο άνθρωπος έχει διάνοιαν, έχει θέλησιν, έχει επιθυμητικόν, έχει δύναμιν. Πρό του ανθρώπου παρίστανται αι τρεις αναπλαστικαι δυνάμεις, ως τρεις μεγάλοι τροφοι και διδάσκαλοι. Η έπιστήμη λέγει εις τον άνθρωπον: Όλίγα γινώσκεις και άγνωεις πλείστα και έν πολλοίς πλανᾶσαι, ω άνθρωπε. Ίδου η έπιστήμη εγώ έρχομαι, ίνα την μέν άγνοιάν σου διαφωτίσω, διασκεδάσω δέ την πλάνην σου. Ο άνθρωπος, άτις κατά τον Άριστοτέλη φύσει τού ειδέναι άρέγεται, υποδέγεται χείρων την έπιστήμην και αναβοά προς αυτην: Σὺ εσο, ω έπιστήμη, η τροφός μου, σὺ εσο μου η διδάσκαλος.

Μετά την έπιστήμην δευτέρα προσερχομένη και η τέχνη λέγει προς τον άνθρωπον: Έχεις έλαχίστην, ω άνθρωπε, δύναμιν, είσαι λεπτότατον και ευθραυστότατον σκευός, και έχεις μυριάς πιζούσας ανάγκας, και έχεις μυριάς δυνάμεις άπειλούσας σε. Είνε έχθρά σοι η φύσις και τά στοιχεΐα, πολέμιά σοι τά έρπετά και τά θηρία και οι όμοιοί σοι υπέρ πάντα πολεμιάταται. Ίδου η τέχνη εγώ παράλαβέ με ως άρωγόν σοι και σύμμαχον. Θά πολλαπλασιάσω τās δυνάμεις σου επ' άπειρον, Θά παρασκευάσω τά ίκανοποιούντα τās ανάγκας σου και θά διώξω η θά καταστήσω τούς έχθρούς σου υποχείριους σοι. Ο άνθρωπος λέγει και προς την τέχνην: Και σὺ εσο, ω τέχνη, η τροφός μου, και σὺ εσο μου η διδάσκαλος.

Μετά την έπιστήμην και την τέχνην παρίσταται και ο χριστιανισμός πρό του ανθρώπου και λέγει προς αυτόν: Πολλά σε διδάσκει η έπιστήμη, άλλ' ο Χριστιανισμός εγώ μόνος δύναμαι να σε διδάξω, ω άνθρωπε, τίς σε έθνηκεν έν τη γη ταύτη, τίς η άρχή σου και τί τού τέλους, πρός θεκατευθόνσαι. Η έπιστήμη πρός τοίς άλλοις διδάσκει σε πώς να αριθμήσ και να λογιζήσαι και πώς να όμιλήσ και να γράφης, ώστε να όσιν όρθαι αι αριθμήσεις και οι λογισμοι και αι λέξεις και οι λόγοι σου. Εγώ δέ μόνος διδάσκω σε πώς να πράττης, ώστε αι πράξεις σου να όσιν όρθαι, πώς να βαίνης, ώστε να μη άποπλανηθής της έδου σου, και πώς να κινήσαι, ώστε να αφιχθής εις τον προς έν θρον σου. Πολλάς πληροί και η τέχνη ανάγκας σου, άλλ' ουδέμια τέχνη δύναται να πληρώση την υψίστην των αναγκών σου, την ανάγκην, ην υπέρ πάσας μυχαλάτα συναισθάνεται· δι' έμού μόνον δύνασαι τον αιώνιον θάνατον να διαφύγης και να διαβιώσης αιώνιος. Αι επιθυμιαί σου είνε θηρία σπαράσσοντά σε· εγώ δέ μόνος τās μέν έκριζώ, τās δέ υποτάσσω, τās δέ εξευγενίζω. Η θέλησις σου η άδρανεΐ δι' υπερρηρλίαν η όκηρλίαν, η προς ιδιοτέλειαν εκ φιλαυτίας εργαζεται· διά τούτο κατάχρησιν ποιείσαι και των γνώσεων και της δυνάμεώς σου, και ενεργείς προς βλάβην των άδελφών σου και προς τούς βλάπτοντάς σε διακείσαι σκληρός και άμελίχρος. Μόνος δ' εγώ παριστών σοι τον Υψηλόν υπέρ σου ταπεινούμενον, κρημνίζω σου την έπαρσιν της υπερρηφανίας, αποδιώλω σου την όκηρλίαν και παρουσιάζω σοι τον Κόριόν σου υπέρ σου θυσιαζόμενον, άντικαθιστώ εις την φιλαυτίαν και την ιδιοτελείαν σου την αγάπην και την αυταπάρνησιν και καταδεικνύων σοι τον Κριτήν σου άγκάλας πατρικάς προς σε διανοίγοντα, και τρι περι πολλά άμαρτάνεις, αναπλάττω σοι σπλάγγχνα επικεική και συγγνώμονα. Ούτω δέ άνεσπών του σκορπίου τού κέντρον και τού όφθαλμού άφαιρών τού δηλητήριον, κατασκευάζω σε όλος άνικανον εις τού

βλάψαι τον άδελφόν σου και προάγω σε εις τού ποιείν χρήσιν των γνώσεων και της δυνάμεώς σου επ' αγαθόν και μόνη της ανθρωπότητος. Ταύτα ούτοις ακούων λέγει και προς τον χριστιανισμόν ο άνθρωπος: Και σὺ εσο μοι, ω χριστιανισμέ, ο πατήρ και η μήτηρ, και σὺ εσο μοι ο καθηγητής και ο διδάσκαλος. Ούτως αι τρεις αυται μέγισται δυνάμεις, ο χριστιανισμός, η έπιστήμη και η τέχνη, έν άρμονία συνδρώσαι, κατεργάζονται του ανθρώπου την άνάπλασιν, και ούχι του ατόμου μόνου, αλλά και της οικογενείας και της πόλεως και του έθνους και συμπᾶσης της ανθρωπότητος.

Η έπιστήμη παράγει νομικούς, ιατρούς, φιλολόγους, φυσικομαθηματικούς, διδασκάλους και τούς όμοιους· η δέ τέχνη παράγει αρχιτέκτονας και γλύπτας και ζωγράφους και στρατιωτικούς και γεωργούς και βιομηχανούς και τούς όμοιους· ο δέ χριστιανισμός εμβάλλων εις τούς έπιστήμονας και τούς τεχνίτας την καλοκλγαθίαν καθιστά αυτούς ωφελίμους και έαυτούς και τῶ πλησίον. Ο έπιστήμων και ο τεχνίτης εξασκοϋσι τιμίως και ειλικρινώς ο μέν την έπιστήμην, ο δέ την τέχνην αυτου, όταν όσιν άμα και άληθεις χριστιανοί. Έν παντι διαλογισμῶ, έν πάση άποράσει, έν πάση πράξει παρίσταται πρό του ανθρώπου και τού αγαθόν και τού κακόν. Πολλάκις διενόηθην εις πόσα δέν θά παρεξτερεπόμην κακά, αν δέν εγίνωσκον ότι δίχως οφθαλμός, δε τά πάνθ' όρθ, άγρυπνει έν έμοι και διαλογιζόμενῶ και άποφασίζοντι και ενεργούντι, και όταν έτι διαλανθάνω παν όμμα ανθρώπινον. Έντεϋθεν άνεμέτρητα πόσον ο χριστιανισμός, ο έγγαράττων βαθέως έν τη συνειδήσει την γνώσιν ταύτην, ποσον είνε ταις κοινωνίαις των ανθρώπων ωφελιμώτατος. Άρατε την συνειδήσιν ταύτην από των ανθρώπων, και θά έχητε υπό πᾶσαν πίτραν σκορπίον ενεδρεύοντα. Άνευ του χριστιανισμού ύποκρισία, άγυρτία, νοθεία, κιβδηλεύσις, έπιβουλή, διαφθορά έν τοίς πλείστοις επιπολάζουσα. Ο τίμιος γάμος, οι φιλόστοργοι γονεΐς, τά εϋπειθή τέκνα, ο σώφρων νεανίας, η εϊδήμων κόρη, ο εϋπλαστός παις, ο πατήρ του έθνους βασιλεύς, ο άστασιαστός λαός, ο άδέκαστος δικαστής, ο φιλόνομος πολίτης, ο φιλόπατρις στρατιώτης, η ευεργετική ψυχή, η καθαρά καρδιά, η υψιπέτης διάνοια και έν γενέει παν ό,τι ήθικώς καλόν και αγαθόν έν τοίς ανθρώποις είνε καρπός έξοχος του άληθούς χριστιανισμού. Έκ των ειρημένων άρα πάντων καταφαίνεται ότι καλώς κατηξάμεθα του άρθρου ημών προοιμισάμενοι ούτωσί: Χριστιανισμός, έπιστήμη και τέχνη, έδου αι τρεις δυνάμεις, άτινες κατεργάζονται την άνάπλασιν και την άληθή πρόοδον των κοινωνιών, όταν δέν εβρίσκωνται έν άδρανεΐ, όταν δέν αντιτίπτωσι κατ' άλλήλων, άλλ' όταν έν άρμονία ενεργώσι τού έαυτών.

VII.

Ἡ κατάστασις τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

Ἄλλὰ τί συμβαίνει ἀρὰ γε ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν; ἀδρανοῦσιν ἀρὰ γε αἱ τρεῖς αἰται μέγιστα ἀναπλαστικαὶ δυνάμεις; ἀντιπίπτουσιν ἀρὰ γε κατ' ἀλλήλων; ἢ ἐν ἀρμονίᾳ ἐνεργοῦσι τὸ ἐκυτόν; Ἐὰν θέλητε νὰ ἴδῃτε ἐν ποίᾳ καταστάσει εὐρισκόμεθα θρησκευτικῶς, ἀποβλέψατε εἰς τὸν κληρὸν, εἰσέλθετε εἰς τοὺς νουοῖ; ἐξετάσατε κατὰ πόσον τὸ εὐαγγέλιον γνωρίζεται καὶ ἐφαρμόζεται ἐν τῷ λαῷ. Τί βλέπετε; Ἰδοὺ ἐνθεν μὲν ἀμαθία, ἐνθεν δὲ γνῶσις τις, ἀλλὰ μετ' ἀσυμβιβάστου βίου, ὅπερ τὸ χειρίστον, καὶ πανταχοῦ ἀδιαφορία, πρόληψις, δεισιδαιμονία, στασιμότης, οἰκτρότης. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ αἱ τέχναι δὲν ἐδρίσκονται ἐν ἀνθρώπῳ δημολογουμένῳ καταστάσει, καὶ τὸ δὴ χειρίστον, ὅτι καὶ πρὸς τὸν Χριστιανισμόν ἀντιπίπτουσιν. Ὅταν λοιπὸν αἱ δυνάμεις, ἐξ ὧν ἐξήρτηται ἡ τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ οἴκου καὶ τοῦ ἔθνους ἀνάπλασις, ὅταν αἱ δυνάμεις αὐταὶ ἀδρανῶσι ἐν τοῖς πλείστοις, ὅταν δὲ εἰς ἐπίμετρον καὶ στασιάζωσι κατ' ἀλλήλων, ποῖαν θέλετε τότε ἀνάπλασιν, ποῖαν θέλετε πρόοδον ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν; Πάντες δημολογοῦμεν ὅτι τὰ ἡμέτερα οὐχὶ καλῶς ἔχουσιν, οὐδὲ βρῖσκουσιν αἰσίως. Ἡ πρωτίστη αἰτία τοῦ κακοῦ τούτου ἔγκειται καθ' ἡμῖς εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ πλείους ἡμῶν, τρέφομεν γενόμενοι τῆς σχολῆς τῶν ὑλιστῶν, ἐζητήσαμεν τὴν ἐθνικὴν πρόοδον οὐχὶ ἐν τῇ ἀρμονικῇ συνεργίᾳ τῶν τριῶν μεγίστων ἠθικῶν δυνάμεων, αἱ αἱ ἡ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἢ τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ τῶν τεχνῶν, ἀλλὰ κακῶς φρονήσαντες ὅτι ἡ τούτων ἀνάπτυξις προσκόπτει ἐνεκεν ἐκείνου, καὶ ἔχοντες ἐν νῷ διεστραμμένα τὰ διδάγματα τοῦ Θεοκθρώπου καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν κοινωνικὰ ἀποτελέσματα, ἠγοῦμενοι δὲ ταῦτα ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ παρίστατα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ οὕτως ἀντικείμενα ὡς φῶς πρὸς σκότος καὶ ὡς τὸ ψεῦδος πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἐπομένως δὲ πρὸς μὲν τὸ καλὸν καὶ τὸ χρησιμὸν τῶν τεχνῶν καὶ τὸ ἀληθὲς τῶν ἐπιστημῶν ἐρωτικῶς ἔχοντες, πρὸς δὲ τὸ ἠθικὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ κάλλος βδελυγμίαν τρέφοντες, διηρέσαμεν τὰ ἀδιαίρετα καὶ συνεκρούτα μὲν τὰ συνημωσμένα, οἴοναι ἐμφύλιον ἐν ταῖς ἠθικαῖς δυνάμεσιν ἐξεγείραντες πόλεμον. Ἐντεῦθεν ἡ διάνοια προσβάλλει τὴν καρδίαν, τὸ δὲ πάθος, ἐνισχυόμενον ὅπῃθεν ἔδει νὰ καταστέλληται, κατισχύει τῆς ἀρετῆς, καὶ ἡ ἰδιοτέλεια θριαμβοῦει κατὰ τῆς κοινωφελείας. Ἐντεῦθεν διαφθορὰ ἐν τῷ ἀτόμῳ, χαλάρωσις ἐν τῇ οἰκογενίᾳ καὶ ἐν τῷ ἔθνει παράλυσις. Ἐντεῦθεν δεινὸς ἐμφύλιος πόλεμος ἐν τῇ μονάδι, ἐν τῇ ὁμάδῃ καὶ ἐν τῇ ὁλότῃτι.

VIII.

Ἡ σῴτετρα ἐθνικὴ πορεία.

Ἡ κακὴ ἡμῶν αὕτη κατάστασις προῆλθε λοιπὸν ἐκ τῆς ἐν μέρει μὲν ἀδρανείας, ἐν μέρει δὲ συγκρούσεως τῶν τριῶν ἀναπλαστικῶν δυνάμεων. Τότε ἀρὰ θὰ ἐξέλθωμεν ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, ὅταν ἀρμονικῶς αἱ τρεῖς αἰται μέγισται δυνάμεις ἐν τῷ ἔθνει λειτουργήσωσι. Καθ' ἕνα λοιπὸν ὕψιστον, καθ' ἕνα καὶ ἀτομικὸν καὶ οἰκογενειακὸν καὶ ἐθνικὸν καὶ κοινωνικὸν ἐπιβάλλει παντὶ Ἕλληνι, παντὶ ἀξίῳ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ ἀνθρώπῳ, καθ' ἕνα ἰερώτατον ἐπιτάσσει πᾶσιν ἡμῖν νὰ συντελέσωμεν ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν καὶ ἀπὸ κοινῆς πάντες ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς ἀναπλάσεως διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας. Ἡ πορεία αὕτη καὶ μόνη ἄγει κατευθὺ εἰς τὴν πρόοδον. Ἡ πορεία αὕτη εἶναι ἡ λογικὴ, ἡ φυσικὴ, ἡ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Εἶνε λογικὴ ἡ τοιαύτη πορεία, διότι εἶνε ἀπὸ ἀλλαγμένη τῆς μονομερείας, τῆς ἀποκλειστικότητος καὶ τῆς ἐπεμβάσεως, καὶ διότι ἐν αὐτῇ παρατηρεῖται ἡ ἰδιοπραγία καὶ ἡ ἀρμονικὴ δράσις. Ἐν τῷ ὁρολογίῳ πᾶν ὄργανον ἐνεργεῖ τὸ ἐκυτόν καὶ πάντα ἄμω ἐν ἀρμονίᾳ κινούμενα παράγουσι τὴν κανονικὴν δεξιὴν τῶν ὠρῶν. Ἐν ὀργανωμένῳ τινὶ στρατῷ ἕκαστος σῶμα ἐνεργεῖ τὸ ἐκυτόν καὶ πάντα ὄμω κατὰ διακεχωραμένον σχέδιον κινούμενα προάγουσιν εἰς τὴν νίκην. Ἐν αὐτῷ τῷ σώματι ἡμῶν τὸ νευρικόν, τὸ πεπτικόν, τὸ κυκλοφορικόν σύστημα καὶ πᾶν ὄργανον ἐνεργοῦσι τὸ ἐκυτόν ἕκαστον, καὶ πάντα ὄμω, ἀρμονικῶς λειτουργοῦντα, παράγουσι τὴν ἐν ὑγιείᾳ συντήρησιν καὶ ἀξίαν τοῦ σώματος. Ὅτω τρεῖς μεγάλα συστήματα, ἡ Χριστιανισμὸς, ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη συντηροῦσιν ἐν ὑγιείᾳ καὶ προάγουσι τὸ κοινωνικὸν σῶμα, ὅταν ἐν ἀρμονίᾳ λειτουργήσωσι. Ἡ ἀρμονικὴ τῶν συστημάτων τούτων λειτουργία, ἰδοὺ ἡ λογικὴ πορεία. Ὅχι μονομερεία, ὄχι ἀποκλειστικότης, ὄχι ἐπεμβάσις, ὄχι συγκρούσις. Ἐντεῦθεν ἡ ἀκαταστασία, ἐντεῦθεν ὁ κληρονομία. Ὑπάρχουσιν ἀνθρώποι ἐν μόνῳ τῷ θρησκευτικῷ κύλῳ ἀτροφόμενοι καὶ πᾶν τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ ταλανίζοντες. Ὑπάρχουσιν ἄλλοι φανατικοὶ ὄπαδοι τῶν ἐπιστημῶν ἢ τῶν τεχνῶν καὶ πᾶν τὸ ἐκτὸς τοῦ κύλου αὐτῶν καταφρονούντες. Οἱ μὲν κηρύσσονται ὑπὲρ τούτου, οἱ δὲ ὑπὲρ ἐκείνου, οἱ δὲ ὑπὲρ τοῦ τρίτου συστήματος, καὶ τούτο μόνον θεωροῦσιν ἰδίον, καὶ καταφέρονται κατὰ τῶν ἄλλων καὶ ἀξιοῦσιν, ἵνα τὸ πᾶν καταποθῇ ὑπὸ τοῦ συστήματος αὐτῶν. Οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώποι εἰσι μονομερεῖς, ἀποκλειστικοί, ἐπεμβαίνοντες, ἐρισταί. Οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώποι δημοιάζουσι πρὸς μονόφθαλμον,

ὅστις τὸν ἕνα καὶ μόνον αὐτοῦ ὀφθαλμὸν ἔχων προσηλωμένον πρὸς ἕν καὶ μόνον σημεῖον, δὲν βλέπει οὔτε δεξιὰ οὔτε ἀριστερὰ οὔτε πρῶτον οὔτε ὀπίσσω. Οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώποι εἶνε στενοκέφαλοι. Μὴ δυνάμενοι νὰ περιλάβωσιν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτῶν τὸ ὅλον μετὰ τῶν μερῶν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκτιμήσωσιν ἕκαστον κατ' ἀξίαν, προσηλῶνται εἰς ἕν μόνον μέρος καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν θεωροῦσιν οὐσίαν. Οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώποι εἰσι λίθος προσκόμματος εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος, χάνδακες ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ κοινωνικοῦ ἀρματος καὶ πραγματικὰ ἀχθὴ ἀρούρης. Πῶς θὰ ὀνομαζοῦνται τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον, ὅστις ἀνομολογῶν τὴν ἀξίαν ἐνός τινος τῶν τριῶν συστημάτων τοῦ σώματος ἡμῶν, τοῦ νευρικοῦ λ. χ., ἐπιτίθεται κατὰ τῶν δύο ἄλλων συστημάτων καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξοντώσῃ αὐτά; Ὁ τοιοῦτος δὲν εἶνε μαινόμενος; Δὲν ἐργάζεται ἐπ' ὀλέθρον τοῦ ὅλου σώματος καὶ ἐπομένως καὶ τοῦ ὑπὲρ οὗ δῆθεν ἀγωνίζεται συστήματος; Ἀερίθως πρὸς τὸν τοιοῦτον εἶνε ἕμοιοι; ἐκεῖνος ὅστις κηρύσσεται ὑπὲρ μᾶς τινος ἀναπλαστικῆς δυνάμεως καταπολεμεῖ τὰς δύο ἄλλας. Ὅσοι λοιπὸν θέλετε τὴν ἀνάπλασιν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ ἀτόμου, τῆς οἰκογενείας, τοῦ ἔθνους καὶ ἅλης τῆς ἀνθρωπότητος, ἀναγράψατε ἐν τῇ σημαίᾳ ἡμῶν τὸ σύμβολον τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης καὶ ὑπὸ τὴν ἰεράν ταύτην σημαίαν τεταγμένοι ἀγωνισθήτε τὸν εὐεργετικώτατον τῶν ἀγώνων ἀπάντων. Ἀνάπλασις λοιπὸν τῆς κοινωνίας διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, ἰδοὺ ἡ μόνη λογικὴ, ἀλλὰ καὶ φυσικὴ πορεία. Εἶνε ἡ πορεία αὕτη καὶ φυσικὴ, διότι ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εἶνε διπλῆ, ὕλική καὶ πνευματικὴ. Ὅντες ἐνθεν μὲν ὕλη, ἐνθεν δὲ πνεῦμα ἔχομεν καὶ ὕλικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι καὶ τέχναι πληροῦσι τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος, ὁ δὲ Χριστιανισμὸς καὶ αἱ φιλοσοφικαὶ ἐπιστήμαι πληροῦσι τὰς ἀνάγκας τοῦ πνεύματος. Καλλιεργεῖν μόνον τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας εἶνε ταῦτόν πρὸς τὸ πάσχειν ὑπερτροφίαν καὶ ἀτροφίαν, ὑπερτροφίαν μὲν σώματος, ἀτροφίαν δὲ πνεύματος. Πάσχουσι δὲ πνεύματος ὑπερτροφίαν καὶ ἀτροφίαν σῶματος οἱ μόνον τὸν Χριστιανισμόν καὶ τὰς φιλοσοφικὰς ἐπιστήμας ἀπαλάζοντες, ἅς δὲ τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀπορρίπτοντες. Ἡ τοιαύτη τοῦ ἀνθρώπου μόρφωσις εἶνε διαστροφή τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε τερατοποίησις τοῦ ἐντελειώτου πλάσματος τοῦ δημιουργοῦ. Ἡ ἐπιστήμη εἶνε τὸ φῶς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ τέχνη εἶνε ἡ τροφή αὐτοῦ, ὁ δὲ Χριστιανισμὸς εἶνε τοῦ ἀνθρώπου ἡ πνοή. Τίς βλέπων δὲν θέλει νὰ τρώγῃ οὐδὲ νὰ ἀναπνέῃ; Τίς ἀναπνέων μισεῖ τὴν τροφήν καὶ τὸ φῶς; Τίς τρεφόμενος ἀποστρέφεται τὸ βλέπειν καὶ

τὸ ἀναπνέειν; Οὐχὶ καὶ τὰ τρία εἰσὶν ἀγαθὰ; οὐχὶ καὶ τὰ τρία πάντες ἀγαπῶμεν καὶ ἀποδεχομένθα; Οὕτω πάντες πρέπει καὶ νὰ ἀγαπήσωμεν καὶ νὰ καλλιεργήσωμεν καὶ τὸν Χριστιανισμόν καὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην, ἕκαστον κατ' ἀξίαν ἐκτιμῶντες καὶ διὰ πάντων ἐπιδιώκοντες τὴν κοινωνικὴν ἡμῶν ἀνάπλασιν. Ἡ τοιαύτη πορεία εἶνε οὐχὶ μόνον ἡ φυσικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων. Ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἀκμῇ τοῦ ἔθνους ἡμῶν θεωροῦμεν ἀκμάζουσαν τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην καὶ ἀληθῶς εἶπεν ἡ ἀκμὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, αὕτη ἐκπροσωπεῖ τὴν ἐθνικὴν ἀκμὴν. Τὸ ἔθνος ἡμῶν ὑπέκυψε κατόπιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη κατ' ὀλίγον παρήμασαν. Ὅτε δὲ πάλιν τὸ ἔθνος ἀνεκύπτει ἐπὶ τῶν αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, ὁ Χριστιανισμὸς εὐρίσκειτο ἐν οὐχὶ ὀλίγῃ σχετικῇ ἀκμῇ. Καὶ ἐν μὲν τῷ ἀρχαίῳ ἑλληνισμῷ εὐρίσκειται τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην, ἀλλ' ἀνευ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας· ἐν δὲ τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ εὐρίσκειται τὴν ἀληθῆ θρησκείαν κεχωρισμένην ἐν τοῖς πλείστοις τῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῶν Ἀθηνῶν ἡ θρησκεία τῶν εἰδώλων, διαφθορὰ τὸ πλείστον καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ περιεβλημένη τὴν ἐκ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς τέχνης γοητείαν, ἐκρῆμιζεν ὅτι ἡ τέχνη καὶ ἡ ἐπιστήμη φθοροῦται. Ἐν δὲ τῇ ἀκμῇ τοῦ Βυζαντίου ἡ ἀμαθία καὶ ἡ ἀτεχνία παρέχευεν χάραν εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ εἰς τὰς πολυθήσεις ὑποθαλπούσας τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὴν ἀργίαν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐσθένοντο ὑπὸ τοὺς τύπους, ὡς τὸ πῦρ ὑπὸ τὴν αἰθάλην. Ὡστε τὸ ἔθνος ἡμῶν ἤκμασε πάλαι μὲν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ τέχνῃ, εἶτα δὲ ἐν τῷ Χριστιανισμῷ. Παρήμασε δὲ τότε μὲν ἐλλείπει ἀληθοῦς θρησκείας συνεργοῦσας μετὰ τῶν ἄλλων ἀναπλαστικῶν δυνάμεων, εἶτα δὲ ἐλλείπει ἐπιστήμης καὶ τέχνης συνεγοῦσων μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Θείλοντες ἡμεῖς σήμερον νὰ ἀναπλάσωμεν φθίνουσαν τὴν φύλιν ἡμῶν πατρίδα τί ἔχομεν νὰ πράξωμεν; Οὐδὲν ἄλλο ἢ νὰ ἐνεργήσωμεν διὰ τῶν δυνάμεων, αἵτινες καὶ πάλαι παρήγαγον τὸ ἔθνος ἡμῶν τὴν ἀκμὴν. Ἐπιστήμη καὶ τέχνη τότε, εἶτα δὲ ὁ Χριστιανισμὸς παρήγαγον τοῦ ἑλληνισμοῦ τὴν ἀκμὴν; προῆλθε δ' ἡ παρακμὴ ἐνεκα τῆς μὴ συνυπάρξεως καὶ τῆς ἀρμονικῆς λειτουργίας τῶν τριῶν τούτων δυνάμεων; Ἄρα αὕτη ἡ ἐξελίξις τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι πρέπει νὰ δράσωμεν διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, ἐὰν θέλωμεν τοῦ ἔθνους ἡμῶν τὴν ἀνάπλασιν καὶ τὴν ἀδιάπτωτον πρόοδον. Σύλλογος λοιπὸν, οἷος ὁ τῆς «Ἀναπλάσεως», τοιαύτην πορείαν διαχωράτων καὶ ὑπὲρ ταύτης

χική γαλήνη, σωματική ευεξία και ανάλογος τις ευπάθειαι, είχουμεν όλα τα στοιχεία να είμεθα εύθυμοι. Η συνείδησις του ότι έπετελείτο έργον φιλαθρωπότατον, το λαμπρόν της ημέρας και η αναμένουσα ημάς τράπεζα ήσαν ίκανοί λόγοι να αποδιώξωσιν άρ' ημών την μελαγχολίαν και την μέριμναν.

«Εύθυμοι τίς έν ήμίν; ψαλλέτω» λέγει ο άπόστολος Ιάκωβος. Τοúτο έπραξαν έξ ήμών οί καλλιφωνότεροι. Τα φαιδρά των Χριστογένων τροπάριχ, δοξολογίαι, ύμνοι διάφοροι έκπληκτον τάς ακοάς μας. Έν τή άλληθεία ουδέποτε θρησκευτική κατάνυξι; κατέλαβεν ημάς, οια την ώραν εκείνην ήθιχνόμεθα τόν Θεόν έν τή καρδιά μας; ήσθανόμεθα αυτόν επικροτούντα δι' ό,τι έπράττομεν, ένθαρρόνοντα, και έσκιρτώμεν και τό πνεύμα επέτα εις κόσμους άγνώστους άλλους πνευματικούς. Ίέλος έφθάσαμεν ή γαλήνια θάλασσα έφλοίσθει ήρέμα περά την άμμάδη ακτήν, άτμόπλοιον πυκνούς έκπέμπον καπνούς, διηυθύνετο προς την Αίγιναν, και άκάτια άναπεπετασμένα έχοντα τά Ιστία, διέσχίζον τά νώτα του εύρέος πόντου. Έξετείνετο πρό των όρθαλμών ημών πανόραμα ώραιότατον. Γή πλουσία εις κόσμησην και άναμνήσεις, και τό κάλλος της ημέρας ήμιλλάτο προς τό κάλλος της φύσεως. Όσει υπό του αυτού αισθήματος πάντες κυριευθέντες έλάβομεν τάς έδρας και έκαθίσκαμεν άφωνοι παρά την ακτήν. Τοúτο συμβαίνει δσάκις τό πνεύμα καταλαμβάνεται υπό μεγάλης τινός εκπλήξεως και αισθήματα άκμολογα γενώνται άλλεπάλληλα έν τή καρδιά; έθαυμάζομεν την πρό ημών θάλασσαν, έφ'ής έπλευσε πτε ο Θεμιστοκλής και ο Κίμων, και έν ή μυριάδες Περσών εύρον τόν θάνατον; άλλ' έτι μάλλον έθαυμάζομεν τόν Δημιουργόν, όστις έν τή υπερτάτη αυτού πανσοφία και παντοδυναμία έθεμελίωσε γαίαν, άνόψωπεν όρη, ήπλωσεν ώκεανούς; και δια παντοίων θελητήρων έκόσμησεν αυτά. Παρήλθεν ουτως ώρα ήμισία, άκολούθως δύο τράπεζαι έστράθησαν, ένθα τό κύμα θραύεται επί της ξηράς, πλήθουσαι φηγητών παντοίων και ίκανού ρητινίτου. Έκαθέσθημεν κύκλωσούτων και ή προκεχωρηκία ώρα και ή μαυρά δδοιοπρία ουκ άλλιον συνετέλεσαν εις την ήρεξιν, έν πατήριον άντέδρα εύπρέτως κατά του έλαφρού του Βορρά φύχους και κρότος άδιάκοτος πινακίων, μαχαιρίων και περονίων ήκούετο. Έγένοντο προπάσεις τινές υπό του κατά τάς ημέρας εκείνας την ένηλικίωσιν αυτού έορτάζοντος Διαδόχου, ύπερ επιτυχίας του σκοπού και ευόδωσης του έργου, δ ανελάβομεν, ύπερ κοινών φίλων άπόντων και τεθνεώτων, είτα δ' άναστās ο Γραμματεύς του Συλλόγου έλεξε τοιαύδε:

Φίλιτατοι!

Φίλιτατοι, λέγω. Άν προσφωνώ ημάς κυριους,

ώς οί πρό έμου όμιλήσαντες. Γλυκύ αγάπης αισθημα ύπαγορεύει μοι ίνα προσφωνήσω ημάς φιλιτάτους. Άληθώς είπεν ο πρό έμου όμιλήσας έν τή προπόσει αυτού ότι και οί ήμεροι των κυμάτων του Σαρωνικού φλοισβοι των πρό των ποδών ημών εκπνεόντων και ή πνεύουσα λεπτή αύρα και ο ύπερ ημάς αίθριος ουρανός και αι έντεύθεν όραται Ιστορικά άκται της Σαλαμίνας και πάσα ή κύκλω ημών διαγελωσα φύσις έμπνέουσιν αυτόν. Συνομολογώ και έγώ ότι ταύτα πάντα έμπνέουσί με, και δέν είμαι άναίσθητος προς τό περι ημάς ώραίον. Άλλ' εκείνο, όπερ πρό πάντων έμπνέει με, εκείνο, όπερ πληροί την καρδίαν μου ευφροσύνης, εκείνο, όπερ μετ' ένθουσιισμού κινεί τά χείλη μου, είνε ή ώραία αύρα της φίλιας, ήτις πνέει έν των καρδιών τόσων νεαρών φίλων καθημένων περι την τράπεζαν ταύτην. Ναι; φιλιτάτοι! ή γλυκεία αυτη φιλική αύρα ύπαγορεύει μοι να προσφωνώ ημάς ουχι κυριους, αλλά φιλιτάτους. Έκείνο δέ, όπερ εις έπίμετρον κορυφοί έν έμοι την έμπνευσιν, την αγαλλίασιν, τόν ένθουσιασμόν είνε ο μέγιστος σκοπός του άναπλαστικού συλλόγου, ού την ύδρουσιν συνήλθομεν ένταύθα να έορτάσωμεν. Τι ώραιότερον ή τό βλέπειν τόσους ένταύθα των έπιστημών και της καλλιτεχνίας θιασώτας συννωμένους και έμπνεομένους πάντας υπό του αυτού διαπύρου ζήλου να άγωνισθώσιν υπό την σημάϊαν του χριστιανισμού, των έπιστημών και των τεχνών, ποιούντες πάν τό επ' αυτούς, όπως συντελέσωσιν εις την άνάπλασιν της φιλιτάτης πατρίδος; Τι ώραιότερον ή τό βλέπειν προς τούτοις τόσους άντιπροσώπους της έμπορικής τάξεως προθυμουμενους να συνεργήσωσι μετά των ληγίων εις ένθωφελέστατον έργον, διδόντες εις την κίνησιν νεύρα, εις τό πνεύμα σώμα, εις τόν λέσθητα του πλοίου άτμόν; Βίπέ τίς των άξιολόγων φίλων πρό έμου όμιλήσας, ότι οί πρό αυτού έξήγησαν, τσαούτας ποιήσαντες προπάσεις, πάν θεμα προπόσεως. Ουδαμώς συμφωνώ προς την ιδέαν ταύτην. Το γεύμα τουτο τσαούτας παρέχει λόγων άφορμάς, ώστε δύναται τις μέχρι έσπέρας να όμιλή. Έρώτατος και ένθικώτατος σκοπός συνεκάλεσεν ημάς ένταύθα κατά τάς ημέρας ταύτας της ένθικης αγαλλίασεως επί τη ένηλικίωσει του ένθωφιλους Διαδόχου Κωνσταντίνου. Ίδου βλέπω έν ήμιν άντιπροσώπους εκ πάσης της Ελλάδος. Είς, δύο, τρεις, τέσσαρες άντιπροσωπεύουσι την Ίωνίαν, την πρώτην κοιτίδα του Έλληνισμού. Η Πελοπόννησος, ή ώραία χερσονήσος της μεγάλης Έλληνικής χερσονήσου, έχει ένταύθα πέντε άντιπροσώπους της. Τέσσαρες άλλοι άντιπροσωπεύουσι τάς νήσους του Αιγαίου, του όπλοίου τά κύματα ίδου φλοισβούσι πρό των ποδών μας. Και ή Στερεά και ή Έπτανήσος ίδου έχουσιν ένταύθα τούς άντιπροσώπους αυτών. Άλλά και

αύται αι παραλαιο της Άφρικης, εις ός τσαούται ελληνικαι άποικίαι από των αρχαιοτάτων χρόνων άκμάζουσιν, ίδου άντιπροσωπεύονται υπό των ζδελοφών Κόντη.

Είνα λίαν ευφρόσυνον, ότι άπας ο Έλληνισμός έχει τούς άντιπροσώπους του ένταύθα, διότι αι αρχαι του Συλλόγου ημών, ο Χριστιανισμός, ή έπιστήμη και ή τέχνη, είσι πανελλήνιοι δι' αυτών έρωταγόγησε πάλαι την άνθρωπότητα τό έθνος ημών, και δι' αυτών έν άρμονία ήδη συνεργουσών θά άναπλασθ ή και θά εγκαινίσην νέον πολιτισμόν έν τή Ανατολή και τη άνθρωπότητα. Μη άπελπιζώμεθα εκ της νύν οίκτηρας ημών καταστάσεως. Είνα άναγκαίον άποτέλεσμα ζοφερού παρελθόντος. Η νύξ παρέρχεται και ήμέρα διαυγάζει. Θαρρώμεν! Το έθνος ημών δέν διεσώθη ως εκ θαύματος δια να καταποθ ή και να άπολεσθ ή άτίμως. Διεσώθη, ίνα συνεχίση την ένδοξον πορείαν αυτού, ήτις είνε ήλιου πορεία. Πάλαι μέν δια των άκτινών της έπιστήμης και της τέχνης έποίησε την λαμπράν ημέραν του αρχαίου Έλληνισμού, ήν διεδέχθη ή ρωμαϊκή νύξ. Είτα δέ δια του Χριστιανισμού έποίησε την ήμέραν των αυτοκρατορών του Βυζαντίου, ήν διεδέχθη ή τουρκική νύξ. Ηδη δέ δια του Χριστιανισμού έν άρμονία προς τάς έπιστήμας και τάς τέχνας έρχεται να ποιήση νέαν ήμέραν λαμπρότεραν των παρελθουσών. Είθε ή ύδρουσις του Συλλόγου ημών να είνε τό λυκαυγές της ημέρας ταύτης εγκαινιζόμενης και δια της ένηλικίωσεως νεο Κωνσταντίνου! Το έργον ημών είνε έν τή αρχή αυτού ήδη, άλλ' έχει ευρυτάτας βάσεις και θά ύψωθ ή εις έξοχον ένθικόν ίδρυμα. Έν τι άπαιτείται έξ ημών, έπίμονος δράσις κατά τό διατετυπωμένον έν τή καταστατική πρόγραμμα. Βεβαίως τά μεγάλα έργα έχουσι μεγάλας δυσκολίας; άλλ' οί μεγαλόψυχοι χαρακτήρες δέν άποθαρρύνονται πρό αυτών. Πεποιθότες επί τόν άνωθεν εύλαγούντα τά μεγάλα έργα πρέπει άει προς τά πρόσω χωρούντες να ύπερπηδήσωμεν πάντα φραγμόν, να ποιήσωμεν εκποδών πάν πρόσκομμα. Η καλή αρχή έγένετο και πρέπει να οδεύσωμεν προς τό καλόν τέλος. Πρό μικρού, ένφ διαβίνουμεν δια της ακτής του Νέου Φαλήρου, άνέγνωσα επί της προπόσεως οικίας τινός: Η πρώτη κτισθείσα οικία επί 1875. Παρά την πρώτην εκείνην εκτίσθη εκτοτε και δευτέρα και τρίτη και τόσαι άλλαι, και τίς οίδεν όποια πόλις εσται μετά τινά χρόνον τό Φάληρον! Ούτιο και ημάς σημερον πρώτοι αρχόμεθα οικοδομούντες επί της ιδέας της δια του Χριστιανισμού έν άρμονία προς τάς έπιστήμας και τέχνας άναπλασεως του έθνους ημών. Τίς οίδε ποίον μετά μικρόν θά προκύψη μέγαρον και ποίος ένθικός κόσμος θά άνοικοδομηθ ή επί του ιερού τουτου θεμελίου!

Θαρρώμεν, ώ φίλιτατοι! Πάσα επιχείρησις εκ

μικρών αρχομένη δια της έργατίας και της επιμονής μεγάλη γίνεται. Γινώσκετε πάντες ότι πολλοί των παρ' ήμιν διαπρεπών έμπορικών οικων ιδρύθησαν έξ ανθρώπων των έσχάτων επαγγελμάτων. Τίνες ήσαν οί ιδρύσαντες την Φιλικήν Έταιρίαν; και όμως ή Έταιρία εκείνη επρωτιστάτησεν έν τή άπελευθέρωσει της γωνίας ταύτης, έφ'ής έλεύθεροι άναπνέομεν ήδη. Και άλλους τινάς διαπρέποντας Συλλόγους όλίγιστοί τινες σπουδάζοντες νεοιδρύσαντο. Τίς ήδη κατανοών τάς ύπερ πάσας ίερωτάτας και ένθικωτάτας βάσεις του Συλλόγου της «Αναπλάσεως» και βλέπων τσοούτους ύπερ αυτού μετά ζήλου εργαζόμενους δέν τρέφει τάς καλλίστας περι της προόδου αυτού έλπίδας;

Ω Σύ, όστις εξέτεινας ύπερ ημάς τόν εύρόν τουτον αιθέρα, όστις ήπλωσας πρό των ποδών ημών την γλαυκήν ταύτην θάλασσαν, όστις ύψωσας τά όρη ταύτα και διέταξας τόν ήλιον τουτον, όπως διαφρατ ή τόν αίπύν τουτον ουρανόν; ώ Σύ, όστις έπλωσας βασιλέα έν τή ύλική ταύτη κτίσει τόν άνθρωπον και τσοούτον ήγάπησας αυτόν, ώστε άνεκήρυξας αυτόν τέκνον σου, υίοθετήσας δια του πρωτοτόκου Υίου σου; ώ Σύ, όστις έμπνέεις πάντοτε τούς μεγάλους σκοπούς και παρίστωσι άόρατος συνεργός έν πάση έμνηγύρι και έν πάση δράσει ύπερ αυτών, Σύ γενού ο υψιστος προστάτης του Συλλόγου της «Αναπλάσεως»; Άνάδειξον αυτόν εύρόν ως τουτον τόν ουρανόν, στερεόν ως τό όρος εκείνο του Ύμητου, λαμπρόν ως τόν ήλιον τουτον. Ποίησον, δεόμεθά σοι, Πάτερ ουράνε, νέαν, δι' αυτού συνεργούντας, πολιτισμόν ήμέραν άνά την Ελλάδα και την Ανατολήν και την ύπερ ουρανόν σύμπασαν. Προτίωμεν, ώ φίλιτατοι, ύπερ της τοιαύτης προόδου του Συλλόγου της «Αναπλάσεως»!

Τά ποτήρια συνεκρούθησαν και ένθουσιώδη χειροκροτήματα διεδέχθησαν την πρόποσιν. Μετά τουτο ο κ. πρόεδρος έποίησατο έτέραν ένθουσιώδη πρόποσιν μνημονεύσας και του μακαρίου Αθανασίου Αυγοδοπούλου, όστις έγένετο μέν εις των πρώτων ιδρυτών του Συλλόγου, άπήλθεν όμως πάραυτα άφ' ημών, ως προσθευτής τις παρ' τη Υψίστη του ουρανού Δυνάμει, ίνα προσθεύη ύπερ της ένθικης άναπλάσεως. Ο δέ κ. Ν. Γαλανός έπεσφράγισε τάς προπάσεις τοιαύτα είπόν: Αέγουσι περι του Δουναθέως, ότι είνε τίμον όλίγος κατά τάς πηγάς του, ώστε παιδίον όμως και εισδεχόμενος ροάκια πολλά και παραποτάμους άλλους επί τσοούτον προβαίνει εις αυξήσιν, ώστε ο μέγιστος των ποταμών της Εβρώπης καθίσταται. Είθε όμοίως και ο της «Αναπλάσεως» Σύλλογος, όστις έν τή αρχή του παρουσιάζει ροήν ήδη ρυακίου, είθε προβαίνων και ένισχυόμενος έν τή πορείε του εκ πασών των

έθνικῶν πηγῶν νὰ ἀποτελέσῃ μέγαν ποταμὸν εἰς ἄρδευσιν τοῦ ἥθικοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐδάφους, εἰς παραγωγὴν ἀγλαῶν ἐν τῷ ἔθνει καρπῶν!

«Ἐἴθε!» ἐπεῖπον πάντες χειροκροτοῦντες, καὶ τὸ συμπόσιον διελύθη.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἐπανεκάμφαμεν εἰς Ἀθήνας. Τὸ γεῦμα ἐκεῖνο ἀνέμνησεν ἡμᾶς τὰς Ἀγάπας τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Συνήλομεν ἐν ἀδελφικῇ ὁμοιοῖα, συνεφάγομεν, συνεπίομεν ἐν ὅλῃ τῇ τάξει, καὶ ἐπιστρέφοντες ἀπεκομισάμεθα λαμπρὰς ἐντυπώσεις κρατυνούσας τὰς ἡμετέρας ὑπὲρ τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐλπίδας.

ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Πρώτα βιβλία προσενηθέντα τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Συλλόγου εἰσὶν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λόγοι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σμύρνης κ. Βασιλείου εἰς δύο ἀντίτυπα· τὸ ὅλον τόμοι 4. Ἐπὶ τούτοις εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ.

Παρακαλεῖται καὶ πᾶς ἄλλος συγγραφεὺς ἢ ἐκδότης βιβλίων ἢ διευθυντὴς περιοδικῶν ἢ ἐφημερίδων, εἰς οἰανδήποτε γλῶσσαν εὐρωπαϊκῆν ἐκδομένων νὰ συντελέσῃ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἀναγνωστηρίου τῆς «Ἀναπλάσεως». Χρησιμώτατα τῷ Συλλόγῳ εἰσὶν ἰδίως τὰ τῷ σκοπῷ αὐτοῦ συγγενῆ δημοσιεύματα. Οἱ ἀσπαζόμενοι τὸν σκοπὸν τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ δυνάμενοι νὰ πορισθῶσι τοιαῦτα διὰ τὴν σχηματιζομένην βιβλιοθήκην θέλουσι μεγάλως εὐεργετήσαι τὸν Σύνταγμα.

ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Πρῶτος εὐεργετὴς τοῦ Συλλόγου ἀνεκηρύχθη ὁ ἐκ Μεσσήνης ἰατρός καὶ τέως δήμαρχος κ. Δημ. Μερλόπουλος προσφέρων 100 κατ' ἔτος δραχμάς.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Κατὰ τὸ 20ὸν τοῦ καταστατικοῦ άρθρου ἔκαστος τῶν μελῶν ἀποτίθει τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ εἰς τὸν ταμῖον τοῦ Συλλόγου ἐντὸς τοῦ πρώτου μηνὸς ἐκάστης ἐξαμηνίας. Ἡ πρώτη ἐξαμηνία ἄρχεται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου καὶ λήγει τῇ 30ῇ

Ἰουνίου, ἢ δὲ δευτέρα ἄρχεται ἀπὸ 1ης Ἰουλίου καὶ λήγει τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου. Ὁ ἐγγραφόμενος ἐν τοῖς μητρώοις τοῦ Συλλόγου καθ' οἰονδήποτε μῆνα πληρώνει ἀπ' ἀρχῆς ὅλην τὴν ἐξαμηνίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐνεγράφη λαμβάνων ἅμα τὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ τῆς ὅλης ἐξαμηνίας.

Οἱ μὴ ἐκ τῶν μελῶν καταβαλόντες ἔτι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν παρακαλοῦνται νὰ πληρώσωσιν αὐτὴν ἀποστέλλοντες ταχυδρομικῶς εἰς χαρτονομίσμα οἰονδήποτε εὐρωπαϊκοῦ κράτους ἢ εἰς Ἑλληνικὸν γραμματόσημον. Πᾶσα ἐπιστολὴ λαμβάνεται ἀσφαλῶς, ἐὰν φέρῃ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν:

Σύλλογος «Ἀναπλάσεως» Ἀθήνας.
Collège «Anaplasis» Athènes-Citèce.

ΛΟΓΕΙΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ὁ κ. Β. Γιαννούλης ἐδωρήσατο τῷ Συλλόγῳ μέγαν χάρτην τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Γ. Οἰκονόμος ἐδωρήσατο εἰκόνα τοῦ Διαδόχου, ἔργον αὐτοῦ.

Ὁ κ. Κ. Μαγιωράκος ἐδωρήσατο δρ. 10.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Τῷ κ. Χ. Χρ. εἰς Σίφον· ἐλήφθη α' ἐξάμηνος. Τῷ κ. Β. Κ. εἰς Τύνδα· ἐλήφθη ἑτησίαι. Τοῖς κ.κ. Π. Σκαλ. καὶ Δ. Περ. εἰς Κέρκυραν· ἐλήφθησαν ἐξαμηνιοί. Τοῖς κ.κ. Ν. Δρ. καὶ Ν. Σπερ. εἰς Ὀδυσσόν· ἐλήφθη τοῦ μὲν Ἰταλικὸν πεντάδραχμον, τοῦ δὲ τοκομερίδιον. Τοῖς κ.κ. Σ. Δημ. καὶ Α. Κυρ. εἰς Σπάρτην· ἐλήφθη τοῦ μὲν ἐξαμηνος, τοῦ δὲ ἑτησίαι.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Κατὰ τὸν ὑποβληθέντα τῷ συμβουλίῳ ἰσολογισμόν τῆς α' ἐξαμηνίας τὰ μὲν εἰσελθόντα εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Συλλόγου χρήματα μέχρι τῆς 30ῆς παρελθόντος Ἰουνίου ἀνῆρχοντο εἰς δρ. 738,50, τὰ δὲ ἐξοδευθέντα εἰς δρ. 661,65. Πλεόνασμα 71,85.

Τὰ μέλη τῆς «Ἀναπλάσεως» ὅσων ἀγνοεῖται ἢ διαμονὴ παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τὰς διευθύνσεις των εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ κατάστημα τῶν ἀδελφῶν Ἀκριβοῦ, ὅπως ἀσφαλῶς πέμπηται αὐτοῖς τὸ φύλλον.